

ПОЛИТИКИН

29. 6. 1984. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLV • 40 ДИН

БРОЈ
1696

ЗАБАВАНИК

ВЕРОВАЉЕ

Веровали или не!

Шимпанзе

ИЗ АУСТРАЛИЈЕ КОЈИ У СВОМ ПЛЕ-МЕНУ УЖИВАЈУ ПОСЕБАН УГЛЕД, БРИЈУ САМО ПОЛОВИНУ БРАДЕ.

Оваквим ваздушним аутобусом

ПРЕВОЗИЛИ СУ СЕ НЕКАД РУДАРИ КОЈИ СУ ВАДИЛИ ДИЈАМАНТЕ ИЗ РУДНИКА У ЈОХАНЕСБУРГУ (ЈУЖНА АФРИКА).

СУ МУЗИКАЛНЕ ЖИВОТИЊЕ. ОНИ ЧЕСТО НЕКО ШУПЉЕ ДЕБЛО КОРИСТЕ КАО БУБАЊ.

Свирање

КОЈЕ КОРИСТЕ НЕКА АФРИЧКА ПЛЕМЕНА СУ ОКРУГЛЕ КАО ЛОПТА.

Пирог

ИНДИЈАНАЦА КАРИПУНА ИЗ БРАЗИЛА СУ ЗАПРАВО САМО ИЗДУБЉЕНА ДЕБЛА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА

● ● ● Дунав је још плав само у бечким валцерима, јер ова река услед загађености може да има све друге боје, али плаву никако. Међутим, они који пате од носталгије могу опет уживати у лепом плавом Дунаву. Како? Бечлијка Магда Тарнер досетила се да дунавску воду па-

кује у флашице, боји је нарочитом плавом бојом и продаје је. Њен „изум“ за сада може да се нађе само у Аустрији и СР Немачкој.

● ● ● израчунато је да само за две секунде гепард може да развије брзину од седамдесет километара на час, што не може ниједан аутомобил.

● ● ● један једанаестогодишњи дечак из шведског града Галивера на северу земље пријавио је своје родитеље што су га

добро испрашили по туру. Према тврђењу полиције ово је први овакав случај мада закон о забрани батина у Шведској постоји још од 1979. године. Ако се установи да је дечакова тужба тачна, његови родитељи могу dospети у затвор.

● ● ● према статистичким подацима године 1981. у Европи је погинуло 84.300 људи а рањено 2.100.000 особа. Ово занста личи на трагични биланс неког рата, али није тако: Све су то жртве саобраћајних несрећа.

● ● ● Брижит Бардо је у француском монденском летовалишту Сен Тропе отворила мини-бутик који се зове „Туна“ као и њена вила у овом месту. У радњи се може купити све и свашта: од старих фотографија до

козметике и наочара са именом ове познате глумице, али и исечци неких филмова, одећа коју је Брижит носила као и видеокасете свих њених филмова.

● ● ● совјетски еколози упозоравају да је највеће европско језеро Ладога (површина 18.400 km²) у опасности. Ладога полако умире и кроз пет година, због великог загађења, претвориће се у огромну бару.

● ● ● на такмичењу у пушењу луле које се одржало у Француској прво место заузео је Жан-Филип Марк. Он је своју лулу напунио са само три грама ду-

вана, а пушио ју је читавих 45 минута. На овом такмичењу међу многобројним учесницима биле су и 22 жене од којих је једна чак заузела друго место.

● ● ● применом генетског инжењеринга канадски стручњаци намеравају да створе цинковску пастрмку која би била пет пута већа од обичне, а како

планирају с узгајањем би могло да се почне кроз три године. На другом крају света, опет, на универзитету јапанског града Сапороа коришћењем најновијих генетских метода створиће се „риба снова“ – нова врста рибе која ће имати веома укусно месо, велику тежину, биће отпорна на болести и економична за производњу.

● ● ● на једној аукцији одржаној у Њујорку на којој су се продавале ретке научне књиге и списи за суму од 38.000 долара купљен је Ајнштајнов рукопис „Теорија уједињеног поља“. Један примерак првог издања „Математичких принципа природне филозофије“ Исака Њутна достигао је цену од 22.000 долара.

ДА

АЛИ

НЕОБИЧНИ ДВОБОЈИ

ГРОБУ!

Темпераментни и напрасити француски Креолац Анри Д'Егвил користио је сваку прилику да са неким приметне кавгу и прочуо се као најжешћи дуелист на Јамајци. Тако је 1817. године у граду Кингстону изазвао на двобој Шкотланђанина капетана Стјуарта под измишљеним изговором да га је овај смртно увредио. Капетан Стјуарт је мрзео двобоје, али је бесмислени изазов ипак прихватио под једним јединим условом: да се мегдан подели у отвореном гробу. Д'Егвил је прихватио и одређеног дана, у праскозорје, противници су, наоружани пиштољима, ушли у велику свежу ископану раку на гробљу у предграђу Кингстона. Али, док су стајали један према другом спремајући се

љеника", завршио се трагично. Д'Антраг је тешко рањен, али је преживео. Преживео је и Ливаро али остао је заувек унакажен од повреда. Сви остали су изгинули. Жак де Кли је задобио деветнаест рана и умро је месец дана касније у наручју краља Анрија III који му је, сломљена срца, саставио следећи епитаф: "Мирно је примио смрт, али не и увреду".

Мач у дугмету

Чувени немачки композитор Георг Фридрих Хендл и Јохан Матесон, такође немачки композитор познатији као музички теоретичар, виртуоз на многим инструментима, оперски певач и диригент, били су велики пријатељи и складно су сарађивали у Хамбуршкој опери пре него што се Хендл преселио у Енглеску и постао британски држављанин. За време извођења ране Хендлове опере "Антоније и Клеопатра" 1704. године у Хамбургу Матесон је дозволио деветнаестогодишњем Хендлу да неко време диригује оркестром. Али, када је Матесон замолио Хендла да се повуче и преда му диригент-

ску палицу, композитор је одбио и разбеснели Матесон га је на лицу места позвао на двобој. Представа је сместа прекинута, а гледаоци су се окупили на улици испред Опере да посматрају дуел.

Матесон је био веома вичан барању мачем док је Хендл једва умео да га држи. Срећом, Хендл је био одевен у дебео капут са великим дрвеним дугметима и врх Матесоновог мача чврсто се зарио баш у једно од њих. Пре него што је стигао да га ишчупа, прискочили су пријатељи и силом раздвојили композиторе. Матесон и Хендл су се убрзо помирили и остали пријатељи до краја живота.

Даме деле мегдан

Госпође Цајглин и Дотсон из Њујорка у америчкој држави Оклахоми становале су кућа до куће и годинама живеле у неподношљивим суседским односима зачињеним непрестаним кавгама. Ча-

ша се прелила 1902. када је, приликом једне од бучних свађа, Ела Цајглин довикнула Мери Дотсон како може да јој преотме мужа кад год јој се прохте. Ово је већ било превише и Мери Дотсон је ступила у акцију подневши суду тужбу поткрепљену доказима да је сусетка узнемиравала и насилно упада у њену башту. Суд је одредио да Ела Цајглин плати казну од триста долара што почетком овога века није била мала сума. Дотична госпођа је одмах избројала паре, треснула их на сто, као фурија излетела из суднице, упала у кућу тужиље Дотсон и позвала је на двобој. Ни једна ни друга дама нису губиле време – дограбиле су револвере, измериле растојање од петнаестак метара и стале једна другој на мету. Свака је испалила по три хица и промашила. Тада је госпођа Дотсон још једном, па још једном повукла обарач и супарницу ранила у груди. Госпођа Цајглин је хитно пребачена у болницу, а битку су наставили мужеви и пријатељи обеју завађених страна све док их није растурила полиција.

Пуцање из балона

Париски центлмени господин Де Гранпре и господин Ле Пик тешко су се сукобили око срца

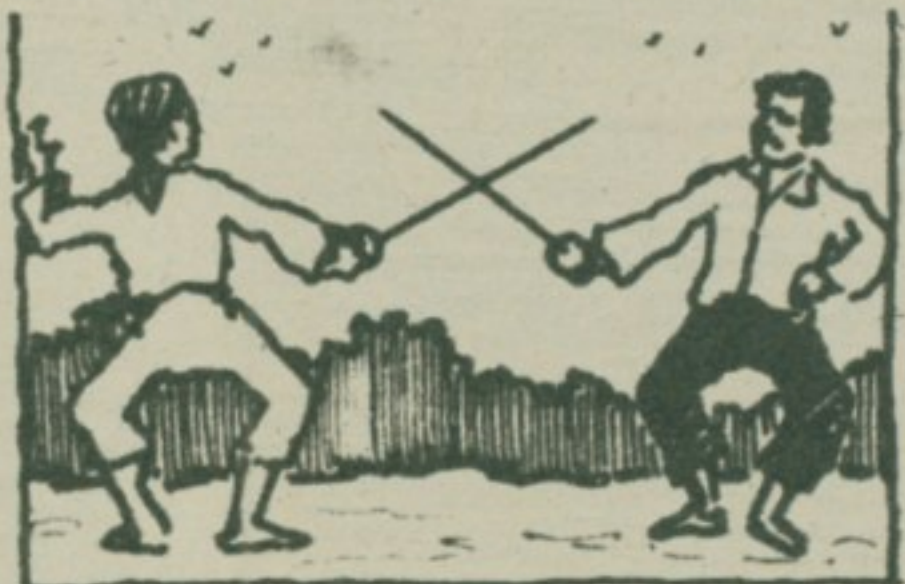
једне лепе даме и договорили се да ствар реше двобојем – у балонима изнад Париза! Одређеног дана 1808. године два балона исте величине, облика и конструкције винула су се из Тиљеријског парка усред Париза. У корпама су стаја-

ли љути супарници наоружани кратким тешким кремењачама, сваки у пратњи свог секунданта. На знак секунданта обојица су наишанили и опалили. Господин Ле Пик је промашио, а господин Де Гранпре је успео да пробуши противников балон. Ле Пик и његов секундант сурвали су се са висине од око осамсто метара и погинули.

Две уметничке душе

Серж Лифар, чувени балетан и кореограф руског порекла који је са славном руском балетском трупом Сергеја Дјагиљева дошао у Париз и остао у Опери, сукобио се, не својом кривицом, 1958. године са маркизом Де Куевасом, шефом балетске трупе која је гостовала у Паризу. Упркос судској забрани и оштром Лифаро-

вом протесту маркизова трупа изводила је један од Лифарових балета. Лифар и Де Куевас жестоко су се посвађали за време паузе и Серж Лифар је маркиза изазвао на двобој мачевима. Из реквизита позоришта узели су мачеве – били су прави – и укрстили их неколико километара изван Париза пред публиком од педесетак новинара. Дуел је почео по свим правилима и Лифар је задобио лакшу огреботину по руци. Битка је на тренутак прекинута док је лекар стављао завој на рану, а онда су, као праве уметничке душе, Лифар и Де Куевас пали један другом у загрљај изражавајући узајамно дивљење.

Приредила: Бојана Дожић

да пуцају, арогантни Д'Егвила изненада је напустила храброст и срушио се у несвест. Капетан Стјуарт је промрсио гадну псовку на рачун дрске кукавице и са својим секундантима напустио поприште.

Дуел миљеника

Године 1578. француског племића грофа Жака де Клија, једног од миљеника краља Анрија III, увредио је племић Шарл д'Антраг у служби војводе од Аленсона. Де Кли је, као што су тадашњи витешки прописи налагали, позвао Д'Антрага на двобој. Д'Антраг је био наоружан мачем и боджом, Де Кли само мачем. Тек што је дуел отпочео, претворио се у праву битку јер су се, као по команди, у борбу умешали и секунданци: Де Клијеви Можирон и Ливаро против Д'Антрагових Шомбера и Риберака. Ускоро се више није знало ко се са ким туче. Двобој, забележен у историји као „дуел ми-

ОБМАНИЕ МОРА

МНОГИ ОД ВАС ЛЕТИ
РОНЕ, С МАСКОМ ИЛИ
БЕЗ ЊЕ, И ПРИ ТОМЕ
УГЛАВНОМ КОРИСТЕ
ДВА ЧУЛА – СЛУХ И
ВИД. АЛИ, ПАЗИТЕ:
ОНА МОГУ И ДА ВАС
ПРЕВАРЕ!

Море прекрива три четвртине површине наше планете и још је прилично слабо истражено. Оно је узбудљиво и тајанствено место, у које људи све више залазе, утолико дубље уколико су боље опремљени.

Док лебди у плавом свету, ронилац може да се покреће горе-доле, напред-назад или лево-десно – као птица у лету. Звук у води слабо одјекује, па се добија утисак као да долази из свих праваца. Сенке и шаре површинских таласића поигравају преко растиња и шљунка у плићацима. У већим дубинама, слаба светлост која продире одозго ствара једино нијансе плаве и сиве боје. То, међутим, нису једине боје које постоје у дубини, у шта можемо да се уверимо ако се послужимо подводном светљком.

А где је брод?

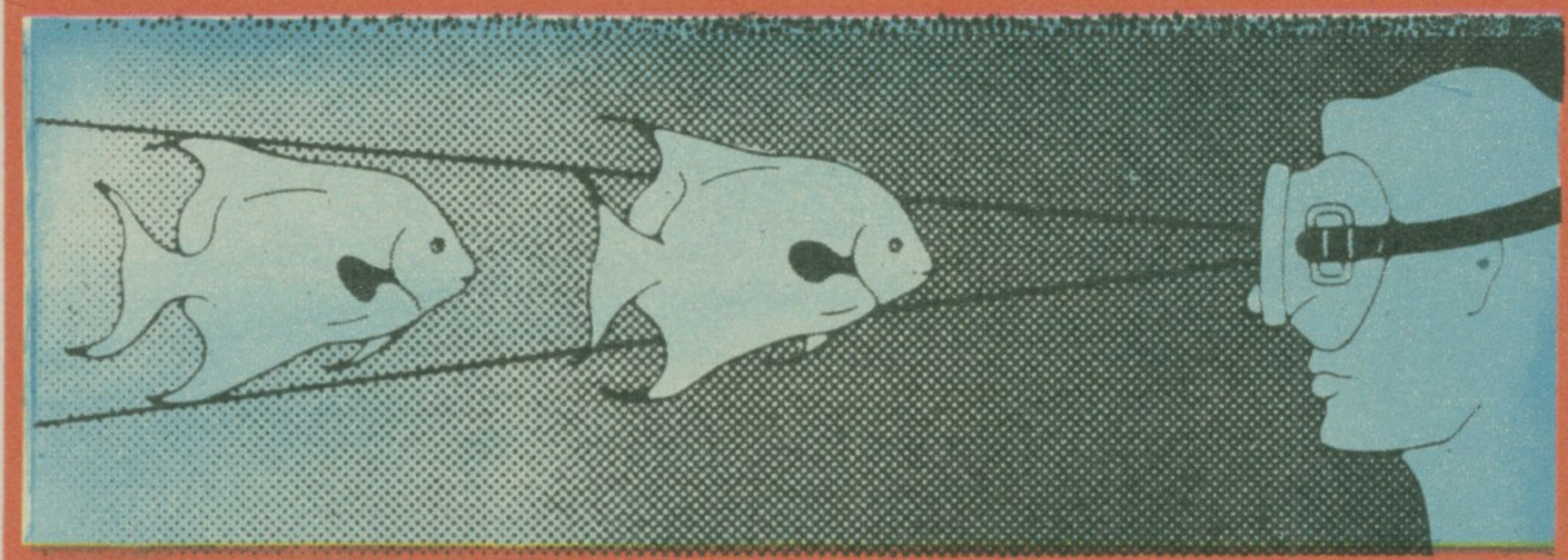
Ронилац добро чује звук под водом, али не може да утврди одакле потиче. Звучни таласи, наиме, путују кроз воду брже него кроз ваздух – преко четири пута брже. У ваздуху се звук креће брзином од 340 метара у секунди. Када чујемо буку, она до јед-

Као птица у лету: да бисте уживали у лепотама мора треба мало да познајете и физику.

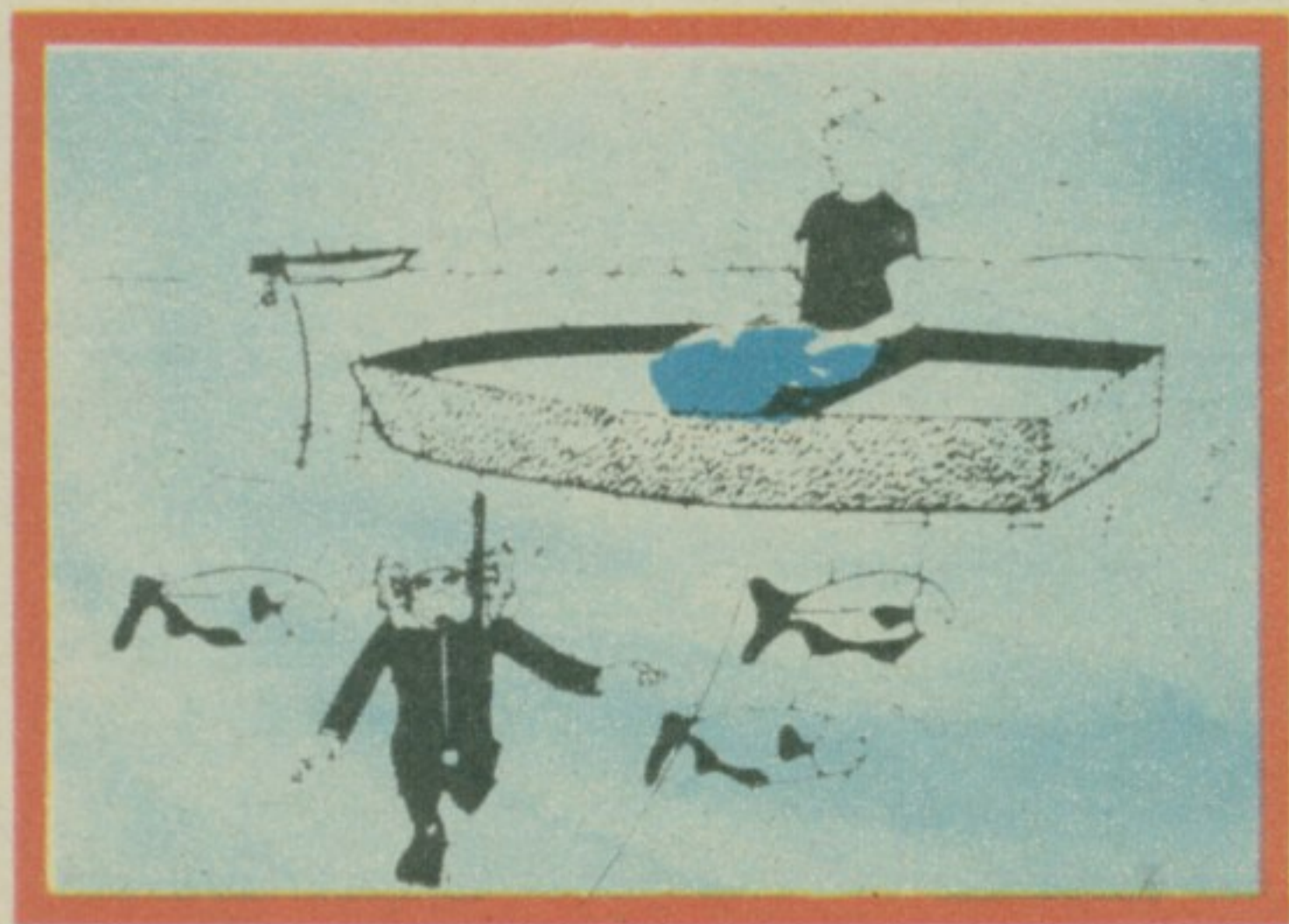
ФИЗИКА
ПОД
ВОДОМ

ног уха стиже тренутак пре него до другог (осим ако је извор звука право испред или иза нас). Захваљујући тој краткотрајној временској разлици, ми смо у стању да утврдимо из ког правца звук потиче.

У води звук се креће брзином од 1.500 метара у секунди. Због тога он у оба уха доспева готово потпуно истовремено. Разлика у времену је тако кратка да је немогуће утврдити из ког правца долази. Рониоцу изгледа као да је буквално окружен звуком. Брујање бродског мотора, на пример, подсећа на звук тестере, чује се са по-

Свет из маске: због двоструког преламања зрака, објекти изгледају ближи и већи, риба дуга 30 см као да има 40, особа удаљена четири метра као да је на - три.

духу све боје путују на исти начин, у води се ситуација мења. Она упија светлост, прво црвену, затим, наранџасту, па жуту, и тако редом. На већем растојању губе се све боје осим плаве. Управо због тога су подводне фотографије

Три пута брже него у ваздуху: пошто звук у води готово истовремено стиже у оба уха, рониоцу је тешко да утврди одакле долази.

велике удаљености, али не може да се одреди одакле.

Премда се звук добро преноси кроз ваздух, а још боље кроз воду, он тешко прелази из једне средине у другу. Бука настала у ваздуху готово ће се потпуно апсорбовати када достигне воду. Преноси се, заправо, само десетихиљадити део снаге звука. Највећи део звукова споља, у води уопште не може да се чује.

Свет у плавој боји

Када гледамо предмет под водом, његова величина, боја и положај могу да се разликују од оног што ми мислимо да видимо. Свако ко је при роњењу држао отворене очи зна да све изгледа замањено. Наше очи су прекривене течносту која, када смо на тлу прелама светлосне зраке, тако да могу да се фокусирају.

Ронимо ли без маске, очи долазе у непосредан додир са водом. Прелазећи из воде у течност око очију, светлосни зраци се не преламају довољно да би се исправно фокусирали. Када ставимо маску, стварамо испред очију ваздушни јастук. Светлосни зраци се тада преламају

приликом преласка из ваздушног јастука у течност око очију. Захваљујући томе светлосни зраци се фокусирају и слика постаје јасна.

Маска решава један проблем, али ствара друге. Двоструко савијање (рефракција) светлосних зрака чини околне предмете на изглед већим и ближим за једну трећину. Риба дуга тридесет центиметара изгледа као да има четрдесет, особа удаљена четири метра делује као да је удаљена три.

На фотографијама или филмским снимцима начињенима под водом већина ствари изгледа плава. Узрок је такозвана селективна апсорпција боја. Бела светлост се састоји из свих боја спектра (дуге) - црвене, наранџасте, жуте, зелене, плаве и љубичасте.

Када на тлу бела боја стигне до неког предмета, неке од њих се апсорбују, а друге одражавају. Ми видимо једино рефлектоване зраке. Ако нека особа носи црвену кошуљу, видимо црвену светлост која се одражава, а не видимо друге боје јер се апсорбују.

У води се, међутим, светлост креће другачије него у ваздуху. Док у ваз-

снимљене уз помоћ светлости са површине сасвим плаве.

Лепоте последње границе

Рониоци и подводни сниматељи који желе да виде стварне боје света дубине користе специјалне светиљке. Ови извори светлости смештају се што ближе ономе што жели да се посматра, да би светлосни зраци прелазили што мање растојање и тако се сачувала природност боја.

Дневна светлост у подне продире у воду окоито и досеже веће дубине. Али ако до воде стиже под мањим углом - раније ујутро или касније поподне, кад је Сунце ближе хоризонту - највећи део светлости се одражава, па је под водом доста тамније него на површини. Светлост најбоље продире у воду између 10.00 часова пре подне и 14.00 по подне, када је сунце близу зенита, а упадни угао зрака није оштар. Раније преподне и касније по подне рониоци су приморани да носе светиљке.

У води се налази и велика количина честица и микроскопских организама као што су планктони.

Мада мајушне толико да нисмо у стању да их видимо, оне апсорбују и одражавају светлост због тога је видљивост под водом понекад веома смањена. Светлост се смањује чак и када се у води налазе мање количине материје. Када ронилац посматра неки предмет у води у којој лебди умерена количина микроскопских честица, он изгледа тамнији и мање јасан. Колико је тамнији и замањенији зависи од количине материје у води.

Подводни пејзажи, тамо где море није загађено, могу да буду веома лепи: рибе разних величина, растине прекрасних боја, корали и стење разноврсних облика. Да бисмо лепоте ове последње границе наше планете видели у потпуности, у њиховом природном изгледу потребно је да у извесној мери познајемо физику звука и светлости и чуло слуха и вида прилагодимо условима који владају у подводном свету.

Есад Јакуповић

БИТИ ИЛ' НЕ БИТИ

Запретило је недавно Хамлету када му је живот зависео о концу. Наравно, није реч о чувеном данском краљевићу из Шекспирове трагедије већ о његовом имењаку мачору који се нашао у прописном сосу. Овај црнобели мачак има добрих шанси да се нађе и у Гинисовој књизи рекорда као животиња која је највише пропутовала свет. Више од педесет два дана провео је Хамлет у једном од скровитих места пртљажника џамбо-цета прелетевши за то време преко милион километара. При том је посетио Канаду, Аустралију, Кувајт, Сингапур и Јамајку мада их није видео пошто није смео да промоли њушку из свог скровишта.

Хамлет је започео своју летачку одисеју оног часа када је у паничном страху побегао из плетеног кавеза на путу од Лондона до Торонта. Претражен је читав авион, мачка нигде није било и његов ожалостљиви власник морао је да се помири са чињеницом да је заувек нестао и да га никада више неће видети. Судба је хтела другачије. Седам недеља касније на лондонском аеродрому Хитроу један механичар из службе одржавања авиона чуо је гребуцкање иза металне решетке једног од пртљажника. Отворио ју је и угледао мачку измршавелу, упалих очију, више мртву него живу. Закључено је да није угуинула само захваљујући кондензацији - капљицама воде које је лизала са зида пртљажника.

Све у свему Хамлет је шверцовао на двадесет пет различитих путовања о трошку компаније Бритиш ервејз. Његов власник је пресрећан - ем је свог прежаљеног љубимца поново добио, ем неће ништа морати да плати ваздухопловној компанији.

Б. Д.

ЊЕГОВО
ВЕЛИЧАНСТВО СЕ ИЗВИЊАВА

МУЗЕЈ НИЈЕ ОТВОРЕН

Било је сунчано преподне 28. јуна 1914. После више узастопних кишних дана сунце је упекло над Сарајевом, ускомешаним тог јутра и свечано украшеним црно-жутим заставама Аустро-Угарске монархије. У многим прозорима, забележили су хроничари, стајале су и фотографије Фрање Фердинанда, престолонаследника који се налазио у посети Босни и Херцеговини у својству генералног инспектора аустро-угарских оружаних снага, на великим војним маневрима који су управо вођени у

брдима југозападно од Сарајева.

Кад је прошло 10,30, у Земаљском музеју почели су нестрпљиво гледати на часовник, а када је избило 11 сати нервоза је постала очигледна. Петнаестак минута раније из даљине је допрла нека детонација – вероватно почасне салве, мислили су у Музеју. Али, кеј је био празан, ни трага од колоне аутомобила.

Земаљски музеј, највеће здање у Сарајеву, нововат, угланцаних мермерних подова и за ову прилику застрт саговима, чекао је већ пуну годину

дана да буде званично и свечано отворен. И у Бечу и у Сарајеву, седишту марионетске Земаљске владе за Босну и Херцеговину, хтели су да то буде на што репрезентативнији начин. Једно време се разматрала могућност да то учини цар Фрањо Јосип лично, али од те идеје се одустало због царевих одмаклих година – имао је већ 83.

Коначно се нашло решење. Будући да ће присуствовати маневрима, престолонаследник Фрањо Фердинанд пристао је да на крају обиђе Сарајево и

обави свечано отварање прве и највеће културне установе Босне и Херцеговине, те немирне и бунтовне балканске земље коју је Аустрија окупирала 1878. године у складу са одлуком Бечког конгреса.

Господине, ви сте окрвављени!

Директор музеја, археолог Ђиро Трухелка, човек одан аустријском режиму, имао је рођеног брата који је био официр у аустријској војној команди града Сарајева. Кад је време заказано за долазак престолонаследника са супругом

Софијом, свитом и Земаљском владом већ одавно прошло, Трухелка је одлучио да телефоном потражи брата и од њега покуша да сазна шта се догодило.

Из своје канцеларије затражио је везу и убрзо добио брата. Није ништа, било је, додуше, некакве пуцњаве, али ништа се није догодило, говорио је брат, нека само још причекају... Неки глас се умешао у везу – неки туђи разговор, ништа чудно, додуше. Ипак, тај глас је био узбуђен и викао је:

– Ist er tot? (Је ли мртав?)

**О САРАЈЕВСКОМ
АТЕНТАТУ НАПИСАНИ
СУ ТОМОВИ КЊИГА,
СНИМАНИ ФИЛМОВИ
И ИГРАНЕ ДРАМЕ.
УПРКОС СВЕМУ
ЈЕДНА ЕПИЗОДА
ОСТАЛА ЈЕ
НЕПОЗНАТА НЕ САМО
ШИРОЈ ПУБЛИЦИ ВЕЋ
И ИСТОРИЧАРИМА.**

– Javohl (Јесте).
Веза је прекинута.

Чекање није дуго потрајало. До музеја је изненада стигао маслинастозелен отворени аутомобил са царским заставама. Осим шофера у ливреји никога није било у колима. Шофер је изишао и пришао онима што су чекали испред Музеја, поређаним по протоколу и одевеним у фракове. Обратио се управнику са чешким акцентом:

– Његово Височанство се извињава али није у могућности да дође.

Сви су га гледали разрогачених очију, понеко и отворених уста.

– Али, господине, зашто вам је мантил крвав?!

Шофер Леополд Сојка одједном више није глумио хладнокрвност. Унезверено је погледао на ниже, у своје окрвављено одело ког до тог часа уопште није био свестан и тада више није крио:

– Био је атентат...

Непознати детаљи

Тако су у Музеју сазнали за догађај који се одиграо у центру града петнаест

минута после времена одређеног протоколом за свечано отварање. Док се одигравала необична сцена испред улаза у Земаљски музеј, из града су се огласила звона. Звониле су све сарајевске цркве: у Конаку, званичној резиденцији поглавара Босне и Херцеговине омиљеног генерала Оскара Потјорек, где су лежала тела надвојводе Фердинанда и војвоткиње Софије, лекар је управо констатовао смрт...

Ову причу непознату чак и многим историчарима сазнали смо „на лицу места“ – у самом Земаљском музеју који ускоро треба да прослави јубилеј – сто година постојања. Ове јесени, наиме, навршава се век откако се у Сарајеву оформило Музејско веће, у ствари група тадашњих културних и јавних радника који су одлучили да почне истраживање, прикупљање и чување споменика културе, као и оснивање „босанскохерцеговачког земаљског музеја“. Већ три године касније, 1. фебруара 1888. свечано је отворен Земаљски музеј смештен тада на првом спрату једне трговачке зграде у центру града, преко пута катедрале.

Када је, тридесет година после првог састанка Музејског већа ова установа требало да буде отворена у за то изграђеном комплексу од четири зграде, одјекнуо је историјски хитац из револвера Гаврила Принципа који је значио увод у светски рат и ослобађање од туђинске власти.

О сарајевском атентату написане су књиге и књиге: романи и драме, снимљени филмови. О неким аспектима тог догађаја и данас се расправља, неке дилеме остаће и будућим генерацијама. Овде ћемо изнети само најкраћи могући „филм догађаја“.

Шоферови рефлекс

Званични програм за јутро 28. јуна 1914. године предвиђао је да надвојвода и његова супруга који су, после маневара којима је присуствовао само Фердинанд, боравили у хотелу „Босна“ на Илици, устану у 9 сати и после јутарње мисе и доручка пођу, у 9.25, специјалним возом у Сарајево. Са станице би се аутомобилима одвезли у обилазак нове касарне. За ту посету прецизан протокол предвиђао је 10 минута, тако да би се тачно у 10 сати надвојвода нашао пред Беледијом – градском већницом.

Ту је предвиђен дочек, говор градоначелника и здравице, а већ у 10.30 – отварање Земаљског музеја, затим ручак у Конаку,

обилазак Сарајева који би почео у 14 часова. Поподне повратак на Илицу, шетња до 19 часова, затим вечера и у 21 час – полазак царског воза из Илице за Беч.

Био је то, дакле, педантно и у секунд прецизно израђен програм боравка. Као што је познато, све се пореметило већ у 10.10, док су кола у којима је поред царског пара седео генерал Потјорек и управо му показивао где се налази нова касарна. У том часу из гомиле света издвојио се висок младић у црном капуту и шеширу који је упитао полицијског агента у којим се колима налази надвојвода, а тренутак касније хитро извукао ручну бомбу, чукнуо је о бандеру и хитнуо... Био је то Недељко Чабриновић.

Шофер Леополд Сојка видео је како нешто лети на кола и дао гас, таман на време да бомба падне на задњи део кола, скотрља се низ оборен платнени кров и откотрља се низ улицу да би експлодирала под аутомобилом из пратње у ком су се возили неки високи официри и једна дворска дама.

Недељко Чабриновић је брзо стрпао припремљени отров у уста и бацио се преко оgrade у Миљацку. Али, отров није деловао ко зна зашто и он је брзо ухваћен.

Грешка или неспоразум?

У међувремену је разјарени надвојвода стигао пред Беледију, посета је обављена како-тако и надвојвода је са својом пратњом кренуо у Земаљски музеј, али се у међувремену на брзину изменио план кретања аутомобила из разлога безбедности. Осим тога, надвојвода је желео да сврати у војну болницу и посети официра рањеног од експлозије Чабриновићеве бомбе. Кренули су у 10.45.

Колона аутомобила кретала се обалом Миљацке, али, уместо по новом плану, почели су – не зна се да ли случајном грешком или неким неспоразумом – да скрећу према првобитној замисли. Кад је и Леополд Сојка, трећи по реду заокренуо, Потјорек је повикао на њга:

– Шта то радиш? Стој! Возиш погрешно!

Чех је зауставио и почео полако да вози унатраг. Зауставио је и таман кад је хтео да крене, један они-зак младић дуге косе и сјајних плавих очију потегао је револвер и испалио два хица. Био је то Гаврило Принцип који се у међу насталом после Чаб-

риновићеве бомбе нашао сам управо на ћошку где је возач престолонаследника маневрисао колима.

Атентат је, у другом покушају, успео.

Полиција је ухватила и Принципа. Претучене и унакажене довела је у испоставу оба атентатора. Убрзо су се и други припадници „Младе Босне“, револуционарне организације за ослобођење од окупатора, нашли у аустријском затвору.

Кад је почело суђење атентаторима, рат је већ увелико буктао. Али, Гаврило Принцип који је због младости осуђен на доживотну робију као и Чабриновић, Трифко Грабеж, Васо Чубриловић, Цветко Поповић и Лазар Ђукић, није дочекао краја рата и ослобођење. Само месец дана пре краја рата умро је у тамници од туберкулозе костију – последице страшних мучења којима су га стално излагали, ампутиране руке. Чабриновић је умро пре њега, као и Лазар Ђукић. Само три најмлађа завереника преживела су рат.

Учитељ и инспиратор атентата Данило Илић као и Вељко Чубриловић и Мишко Јовановић осуђени су на смрт и обешени у војном затвору у Сарајеву.

У току суђења, између осталог, забележене су и ове речи Гаврила Принципа:

„Злочинац нисам, јер сам уклонио онога који је чинио зло. Мислио сам добро. Уједињење свих Југословена, без обзира на државну форму и ослобођење од Аустрије може се оживотити само терором, што значи уклањати оне који сметају и чине зло, који сметају идеји уједињења“.

Једини радник међу атентаторима, интелигентни Недељко Чабриновић испољио је највише класне и револуционарне свести:

„Моје је уверење“, рекао је на суђењу „да је такав атентат претеча револуције, јер као што су у Пољској атентати били претече револуције, тако ће и Русија, која је трула држава, само револуцијом моћи да буде спасена и тек онда постати једна од првих држава, а за Аустрију биће довољна једна револуција да је потпуно уништи“!

Ово је Чабриновић изрекао 12. јула 1914. године – пуне три године пре октобарске револуције коју није дочекао жив.

WALT
Disney

ПАЈА ПАТАК

ХВАЛА ТИ, ПАЈО! ВЕК ОДАВНО
САМ ПРИЖЕЉКИВАЛА
ДА ВИДИМ ТАЈ ФИЛМ!

ИЗВАН
ПЛАНЕТЕ

ТАКО ЈЕ ПРИЈАТНО
НАПОЉУ...
ХАЈДЕ ДА
ПРОШЕТАМО!

СЛАЖЕМ
СЕ!

ДА
СВРАТИМО
НА КАФУ?

РЕСТОРАН

ДОБРО
ВЕЧЕ!
ИЗВОЛИ-
ТЕ...

ЈА ЋУ САМО ЈЕДНУ
ВЕЛИКУ ПОРЦИЈУ ПИТЕ
С ЈАБУКАМА!

КАФУ БЕЗ
ШЕЌЕРА,
МОЛИМ!

Distributed by King Features Syndicate.

ЈОШ НЕШТО?

ВЕЛИКУ
ПОРЦИЈУ
СЛАДОЛЕДА!

КАФУ?

ДА,
СА
ДВЕ
КУГЛЕ
ШЛА-
ГА!

НЕШТО
ЗА
ПИ-
КЕ?

ЈЕ Л'
ИМА-
ТЕ
БОЗУ?

ВЕЛИКУ
ИЛИ МАЛУ
ЧАШУ?

ВЕЛИ-
КУ,
МО-
ЛИМ!

ОВО ЈЕ ФАНТАСТИЧНО!
ЈЕ СИ Л' СИГУРНА
ДА НЕКЕШ
НИШТА?

НЕКУ!
УЗЕКУ САМО
МАЛО МЛАДОГ
ЛУКА...

ЗАИСТА, ПАТО, ЗАР ТИ СЕ НЕ ЧИНИ ДА
СИ ВЕЧЕРАС ПРЕТЕРАЛА СА ЈЕЛОМ?!

10
2

ПРВИ
НАГРАДНИ
ЗАДАТАК

КОЈА ЈЕ ЛИЧНОСТ НА
ОВОЈ КАРИКАТУРИ?
ОДГОВОР УПИШИТЕ НА
КУПОН БРОЈ 1 КОЈИ ОБ-
ЈАВЉУЈЕМО У ОВОМ
БРОЈУ.

ЛЕТЊА НАГРАДНА ИГРА

Лето је, па смо и игру смислили тако да буде забавна и не одузме вам много времена. Наиме, многе познате личности су препознатљивије на карикатурама него на фотографији. Има их који за разговоре који су са њима вођени у новинама, радије дају своју карикатуру. Људи од духа се не љуте што их не улепшавају, напротив срећни су што служе као повод карикатуристима да се даровито поиграју њиховим ликом, да их смањују или повећавају по ме-

ри свог дара.

Право учешћа у овој занимљивој игри имају сви читаоци „Политикиног забавника“ без обзира на године. У овом и још два следећа броја објавићемо три карикатуре познатих личности. Ваш задатак је да погодите о којим је личностима реч.

Кад стигну ваше дописнице, међу свима који су тачно одговорили, биће на крају извучена имена 200 читалаца, и њима ће припасти 200 награда.

ЛИЧНОСТ НА КАРИКАТУРИ?

Награде:

ПРВА НАГРАДА – МОПЕД АУТОМАТИК

ДРУГА НАГРАДА – СПОРТСКИ БИЦИКЛ

ТРЕЋА НАГРАДА – ПОНИ-БИЦИКЛ

ОСТАЛЕ НАГРАДЕ:

100 књига југословенских и светских писаца
97 примерака прекоредног броја „Полити-
киног забавника“ „СРЦЕ ОД ЛУБЕНИЦЕ“

САЧЕКАЈТЕ СЛЕДЕЋИ БРОЈ!

КУПОН БРОЈ 1

На карикатури је:

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ

УЛИЦА И БРОЈ

МЕСТО

ВАЖНО УПУТСТВО:
ОДГОВОРЕ ШАЉИТЕ ТЕК
КАДА БУДУ ОБЈАВЉЕНА
СВА ТРИ ЗАДАТКА! КАКО?
УПУТСТВО ПРОЧИТАЈТЕ УЗ
ТРЕЋИ ЗАДАТАК.

ПОЉУБИ МЕ АКО СМЕШ

На љубљење по замраченим биоскопским салама не гледа се свуда на свету исто. У Бангкоку, на Тајланду, рецимо, пољубац зна да буде поприлично скуп. Ако вас ухвате на делу. Понесено бригом за јавни морал градско веће донело је пропис по коме биоскопски гледаоци за поменути прекршај на лицу места имају да плате казну од три и по хиљаде динара. Сад, нек' се љуби ко сме. Или коме није скупо.

лоште него зато што му је на глави напушила прах концентрата за крављу храну. Цон би на читаву ствар сасвим заборавио да неколико недеља касније, тамо где их већ годинама није било, није уочио прве стидљиве власи.

Можете замислити Цоново одушевљење. Сада свакодневно ма-

ЈЕДАН ЛИЗ, МОЛИМ!

Да ли то што га је крава по имену Јагорчевина лизнула по темени с тим има некакве везе или не тешко је рећи, али је чињеница да су ћелавом енглеском фармеру Цону Кумсу на том месту почеле да избијају прве власи нове косе.

По писању „Дејли телеграфа“, педесет шестогодишњи Кумс је као и увек пословао по својој фарми недалеко од Солзберија и, када се у једном тренутку сагнуо, на темени је осетио Јагорчевинин влажан језик: крава га није лизнула из ми-

ми своје краве да га лижу по темени у очекивању младалачки бујне косе. Шта кажу стручњаци? За сада су суздржани мада има и оних који признају да би са свим овим некакве везе могла да има млечна киселина са крављег језика.

ДЕВОЈЧИЦА ИЗ ЦУНГЛЕ

Једна дванаестогодишња девојчица за коју се веровало да се утопила пре шест година недавно је, према писању нидонезанске новинске агенције Антара, нађена у јужном делу острва Суматре.

Девојчицу Имијати пронашли су ловци који су у први мах поверовали да су набасали на орангутана: лежала је склупчана на мочварном земљишту, покривена маховином, није умела да проговори ни реч, само је дивље гестикулирала.

Имијати је нестала фебруара 1977. године

када је са млађом сестром Идом Маријани и још троје деце отишла на пецање. Несрећа се догодила у тренутку када су деца на сплаву покушала да пређу на другу страну реке Бесан, али их је захватила јака речна струја која је сплав преврнула. Сви малишани су се утопили, само је Имијати успела да се спасе.

Девојчицини родитељи су пресрећни, иако ће Имијати још дуго морати да буде под лекарском контролом. Иначе, место на коме је после шест година откривена удаљено је од њеног дома свега – деветнаест километара...

ЗАБОРАВНА БАКА БАРТЕЛ

По принципу никад није касно, библиотеци у калифорнијском граду Сан Рафаелу недавно су са закашњењем од скоро осамдесет година враћене три књиге.

Вратила их је извесна Лин Бартел с тим што их из библиотеке нису узеле ни она, чак ни њена покојна мајка, него по свему судећи Линина бака, што је Лин закључила на основу крајњег рока за враћање књига одштампаног на полеђини корица: сви су падали пар година пре него што се Линина мама уопште и родила.

И, шта је бака прочитала, па начисто заборавила да врати? „Епохе древне историје“ од А. Х. Бизлија, трећу књигу „Шекспирових сабраних дела“ и авантуристички роман „Господари литице“ Мејна Рида.

На роману уопште није било датума за враћање, историјску књигу требало је вра-

тити у библиотеку најкасније до 20. октобра 1905. године, а „Шекспира“ до 13. марта 1908.

Разоноде ради, библиотекари су израчунали колико им то на име казне заборавна бака Бартел дугује и дошли до замашне суме од 5 хиљада долара коју ипак неће наплатити недужној унуци.

ПРЕТЕШКА КРАЂА

У изузетним случајевима крађе могу да буду и претешке. У Анкари у Турској недавно је због крађе моста тешког три тоне ухапшен један човек. Дотични можда и не би пао у руке представницима закона да из разумљивих разлога мост није крао део по део. Ухватили су га негде при крају преобимног посла.

НЕ ДОЧЕКУЈ НОВУ ГОДИНУ СА ПСОМ

Прво је Роберт Олифсен угризао свог пса. Онда је пас угризао њега. На крају су лекар и ветеринар закључили да се обојица налазе у задовољавајућем стању.

Почело је тако што се Олифсен наљутио на свог мезимца, лабрадорског ретривера, зато што се овај у новогодишњој ноћи „неодолно понашао“. Биће да Олифсен ни сам није баш био у најбољем расположењу, јер кад му је прекипело ујео је досадњаковића за нос. Уједени је онда у самоодбрани угризао Олифсена прво за руку, а онда још једном за сваку ногу.

Наравоученије? Не дочекуј Нову годину са псом.

КАКО УНОВЧИТИ БРАТА

Френк Цемс, рођени брат чувеног отпадника Цеса Цемса, проживео је последње тридесет и две године живота у миру на једној фарми у Мисурију. Мора се признати да Френк и није био неки фармер, али је зато испољно прилично коли-

чину трговачког духа: годинама је уновчавао Цесову буриу прошлост продајући сувенире везане за његов живот и „подухвате“.

Нешто као цепарац падале су му паре које је зарађивао као стартаер на коњским тркама широм Мисурија, послић који је веома чес-

то добијао јер је народ одушевљеним поклицима поздрављао хице које је испаливао рођени брат славног Цеса.

СЕДАМ ДАНА ДО ПАЗАРА

Одлазак на пијану представља прави подвиг за жене из народа Афар, у Етиопији. Путовање кроз пустињу траје читаву седмицу. А температура се дању диже и до педесет степени. Уза све то треба се борити с тврдоглавим камилама којима тежак товар није по вољи. То би био посао за мушкарца, али традиција је традиција. Трговина на пијанцама недељом одувек се код Афара ослањала на жене. Најтеже је доћи до пијанце – послови на њој обављају се без много труда, чак и без речи. Козје коже мењају се за жито, лој за уље, месо за воће и поврће. Чим се размена обави, жене поново товаре своје камиле и крећу натраг. Проћи ће још седам дана пре но што стигну кућама.

ЛЕТЕЋИ МАДРАЦ

После једне бурно проведене ноћи двадесетогодишњи Стивен Чејс из Хартфорда у Конектикату није пао у кревет. Кревет је пао на њега.

Било је то овако. Веома лепо расположен Стивен се нешто после поноћи из ресторана „Кенис“ враћао кући кад га је изнебуха, односно из ваздуха, поклопио мадрац. Мад-

ОТКУД ЈЕ ТО ШЕКСПИР ЗНАО?

Све донедавно за шекспирологе је била загонетка откуд писцу „Хамлета“ идеја да дански краљ буде убијен отровом који му је сипан у ухо. До Шекспира нико у литератури не помиње овако подмукао начин тровања.

Енглески лекари Отланд и Иди објавили су ових дана у научном часопису „Питања токсикологије“ да су пронашли одговор на ово питање.

Установили смо – тврде они – да је Шекспир био упознат с најновијим научним испитивањима у овој области. – Премијера

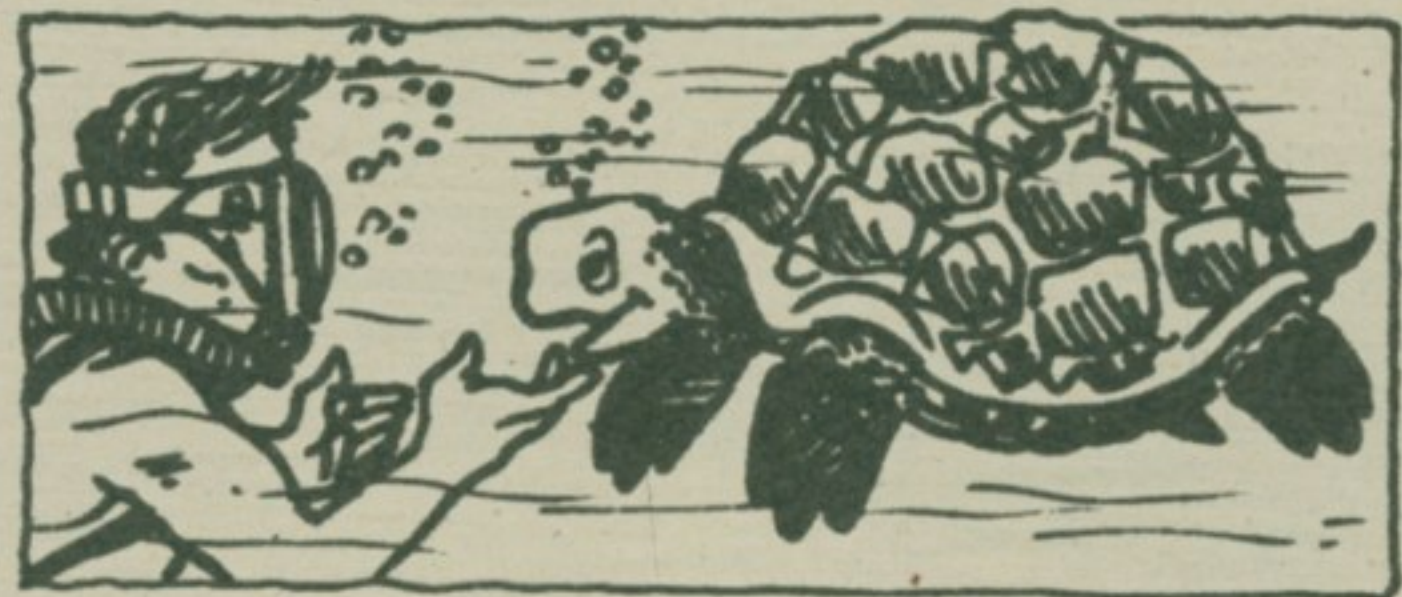

„Хамлета“ одржана је 1601. године, а 1563. објављен је рад „Рукопис о органима слуха“ италијанског анатома Бартоломеа Еустахија. Он је описао узани канал који спаја средње ухо са носно-грљанском шупљином, такозвану еустахијеву трубу. По мишљењу

италијанског научника тај орган је изванредно осетљив на сваку течност, рецимо на шпиритусну тинктуру састављену од разних трава. Енглески лекари претпостављају да је Шекспир искористио овај сумњиви податак кад је писао сцену убиства Хамлетовог оца.

ПИВО ЗА ГРАДОНАЧЕЛНИКА

Сваке године у разним земљама организује се такмичење конобара. Недавно је на једном од њих Португалац Хуан Мануел де Соза оборио рекорд у трци на дуге стазе. Држећи у рукама послужавник на коме су стајале две боце пива и две чаше, наравно с обавезном салветом преко руке, он је стартовао у граду Порту и 22 часа касније, претрчавши 132 километра, зауставио се у граду Ламега. Ту је на сто пред градоначелником града свечано спустио обе флаше и обе чаше обрисавши их како је то ред белом салветом пре тога. Први грађанин Ламега није могао да сакрије одушевљење. Израз лица му се нешто променио кад је отпио први гутљај – пиво је било топло, да не кажемо вруће.

ГУМИ-ПЕРАЈА

Стотину посматрача одушевљено је навијало док је Срећковићка, иначе 158 килограма тешка корњача у „благословеном стању“, победоносно препливала циновски резервоар с водом.

Пливају и друге корњаче, али Срећковићка је стварно изузетак: после трочасовне операције она је, уместо оних које јој је одгризао морски пас, добила вештачка предња пераја од синтетичке гуме.

Од одушевљених навијача најодушевљенији је свакако био др Петрик Бери, главни хирург у тиму који је у

Исламореди на Флориди извео операцију.

Пошто је доказала да са гуменим перајама уме да плива по резервоару, Срећковићка ће у догледно време бити враћена у море. Доктор Бери и његов тим моћи ће при том да прате њену даљу судбину, јер су се потрудили да своју штићеницу „истетовирају“: у гуму је утиснуто Срећковићкино име, имена лекарске екипе и – назив славног произвођача аутомобилских гума „Гудџира“. Откуд то? Па гуми-пераја корњаче израђена су од гуме која је изашла из славне фабрике. А мало рекламе никад не шкоди.

НЕМА КЊИГЕ, НЕМА WC-a

С директором Народне библиотеке у Паризу није се шалити.

На вратима јединог WC-a главне читаонице однедавно стоји напис: „Зато што је један читалац у овом WC-у распустио и уништио једну књигу, просторија ће у следећих двадесет месеци бити затворена. Директор“.

РОБОТ У ЛАС ВЕГАСУ

Промет у једном казину Лас Вегаса порастао је за 15 посто кад су за играчким столом крупније заменили електронским апаратом. Рука манипулатор дели карте из шпила који је претходно промешан у специјалном одељку робота. Тај процес се изводи готово у једном трену док је крупније за мешање карата раније губио петнаестак минута „драгоценог“ времена. Па ипак, електронски крупније се није допао већини играча: код ручног начина могли су пажљиво да прате процес мешања, узбуђивали се, ишчекивали, покушавали да погоде какве карте има противник...

ЈЕДИНА ЖЕЉА

Двадесетшестогодишња Американка Цули Риц поставила је својеврстан рекорд: за мање од три часа она је два пута опливала око њујоршког острва Менхетен које се налази на ушћу Ист ривера у Атлантук. Кад су окупљени новинари, који су је дочекали на обали, упитали Цули шта би највише желела после овог војачног маратона, она је кратко одговорила:

– Туш!

Није ни чудо – Ист ривер је најзагађенија река на свету.

пацијент уз то био и видно узнемирен – плакао је, тресао се и жалио на болове.

Утврђено је да влас-

ник летећег мадраца није имао лошу намеру, па није кажњен, а ватрогасци су угасили пожар.

рац је са другог спрата једне зграде на улици завитлао његов власник који је прво са запаљеном цигаретом у устима заспао, а онда се, када се мадрац запалио, нагло пробудио и најкраћим путем га се отарасио.

Незгода се овако завршила: Кен је задобио чворугу величине кокошијег јајета и нагњечено раме, а болничарка која га је примила изјавила је да јој је

ПОВЕДИО САМ ТЕ!

**АЈКУЛА МУ ЈЕ ОДГРИЗЛА НОГУ И
ОН ЈЕ ЗНАО ДА НЕЋЕ ПРЕЖИВЕТИ.
РЕШЕН ДА БАР ПОМОГНЕ
ДРУГОВИМА, БАЦИО СЕ У ВОДУ,
ОДГУРНУО ОД ЊИХ И ЗАПЛИВАО
КА УБИЦИ.**

Два гумена душека, даска за јахање на таласима и појас за спасавање никаква су одбрана од ајкуле-убице, а то је једино што су њих троје имали. Четрдесет и пет миља удаљени од копна ужаснуто су гледали како им се неман, лагано кружећи, приближава.

Девојка је прва изгубила нерве. Избезумљено је завриштала у тренутку кад је ајкула неколико пута њушком испитивачки одгурнула душеке на којима су се налазили.

Огромно тело одједном је нестало испод површине: ајкула се спремала за напад.

Последња пловидба рибарског бродича „Њу венчер“ дугачког четрнаест метара почела је четири дана раније, сунчаног поподнева 22. јула прошле године.

Двадесетосмогодишњи Реј Баунди, капетан, имао је за собом већ седам година пловидбе и у родном Таунсвилу, граду на североистоку Аустралије, уживао углед изузетно способног капетана. У посади су се налазили двадесетчетворогодишњи Денис Марфи звани Штрумф и двадесетједногодишња Линди Хортон којој је ово било тек друго путовање откако је за љубав узбудљивог живота на мору напустила монотони канцеларијски посао.

До недеље ујутру на палуби „Њу венчера“ већ се налазило 540 килограма шампа. За десет дана, колико су још планирали да остану на мору, имали су разлога да се надају рекордном улову.

Реј се налазио у капетанској кабини у тренутку кад се бродичем проломио страховити прасак. До-

викнуо је Линди да преузме кормило и истрчао на палубу. Убрзо је открио о чему је реч: на десном бoku бродича пукла је мотка за коју су привезана ужад која вуку мрежу.

Иако је море из часа у час бивало све узбурканије, ствар није била озбиљна: једноставно ће извући ужад на чекр и поломљену мотку на палубу.

Несрећа, каже се, ретко долази сама: чекр им се одједом заглавио, а неколико тренутака потом на „Њу венчер“ се обрушио циновски талас који га је бацио на леви бок. Вода је покуљала у бродич.

Линди, пролетело је Реју кроз главу. Пожурио је ка њој, али га је нови талас који је поклопио бродич бацио у море. Овога пута „Њу венчер“ није одолео стихији: преврнули су се.

Удар таласа избацио је Линди из кабине, а Денис са палубе дословце спрао у море. Бар су у томе имали среће: њих двојица изронили су на површину одмах, неколико тренутака касније помолила се и Линдина глава.

Реј је први успео да се некако успуже на клизаву кобилицу преврнутог бродича, двадесет минута касније уз његову помоћ на сигурном су били и Линди и Штрумф. Предах није дуго трајао: испрва лагано, а затим све брже, крмени део „Њу венчера“ тонуо је у воду. Неколико часака касније бродич је отишао на дно Коралног мора.

Реј, Денис и Линди поново су се нашли на таласима. Откако је невреме почело, нико од њих није ни помислио на улов шампа због кога су тог јутра били тако задовољни. Сада су опет имали разлога да

му се радују: тонући „Њу венчер“ га је расуо по мору, а ајкуле које су непрестано пратиле бродич наљушиле га. Бар за извесно време тројка у води била је поштеђена напада.

Ако је у ситуацији у којој су се налазили ишта могло да их утеши, онда је то била чињеница да је на тридесет наутичких миља од њих лежао гребен Лоудстоун, место на коме се увек налазило пар рибарских бродича. Домогну ли га се, спасени су.

Чак и ако се неким чудом спасу ајкула, хоће ли за то имати снаге? Исцрпљена од напора и страха Линди је уз то још и непрекидно повраћала слану воду које се нагутала. Навукли су јој појас за спасавање, Реј ју је посадио на мали гумени душек испред себе, Денис сео на други, а затим су рукама завеслали ка Лоудстоуну.

Ноћ се спуштала и било је све хладније. Линди је на себи имала само танке платнене панталоне и мајицу с кратким рукавима, Реј кратке панталоне и кошуљу, Денис само кратке панталоне.

Ајкуле су оставили за собом. Да ли је то значило и да су их се отарасили?

У зору следећег дана у Таунсвилу је дигнута узбуна. Два спасилачка хидроавиона кренула су у потрагу за изчезлим бродичем.

Линдино стање већ се озбиљно погоршало. Сваки час тонула је у неко полусвесно стање тако да је Реј морао да је придржава да не би пала у воду.

Урано послеподне у понедељак на тренутак су поверовали да су спасени: у даљини су угледали авионе, чули чак и потмули звук мотора. Махнито су махали у нади да ће привући пажњу, али су

ови после неколико кругова, не приближавајући им се, нестали.

Нешто после осам увече ајкула се поново појавила. Ипак их, значи, није заборавила. Прво је насрнула на Реја. Цимнула му је колена, он ју је шутнуо ногом и осетио како му тупо удара о хладну чврсту телесину. Ко зна зашто тек – ајкула је одустала од напада. Реј је с неверицом гледао у огреботину на свом колени.

Десет предугачких минута ништа се није догађало. Онда се проломио Денисов врисак:

– Шчепало ме је за ногу, то копиле ми је шчепало ногу!

Глава му је нестала под водом. Кад се поново помолио, Реј му је довикнуо:

– Шутирај га, Штрумфе, шутирај га!

Немоћни да му помогну гледали су Дениса како се вриштећи батрга, а онда како ајкула, после једног силовитог трзаја, одлази.

Пре него што је Реј до њега довесао, Денис се докопао даске за јахање на таласима коју су му раније добили и подигао на њу патрљак ноге. Реј је, занемео од ужаса, с неверицом гледао у искасапљен остатак Денисове ноге и крв која је у млазевима куљала на жуту даску.

Денис и Реј су га погледали. Први је проговорио Денис:

– Изгледа да је ово крај. Не испуштај Линди и држи се. Ајкула ће доћи по оно што је од мене остало.

Пре него што је Реј ништа могао да му каже, одгурнуо се и запливао од њих.

Само трен-два касније Денис је поново ужасно завриштао. Реј се окренуо и иза себе видео како ајкула подиже тело његовог друга из воде и, не испуштајући га, нестаје испод површине. Само је огромни реп још пар пута фијукнуо кроз ваздух, а онда и он нестао. Све је одједном било савршено мирно.

Напред се морало. Из сата у сат Реј је наизменично веслао ка удаљеном спруду и одржавао Линди у животу: шамарао је, вређао, дрмусао, само да је одржи у свесном стању.

Четири сата после напада на Дениса ајкула се још једном вратила по своје. Кругови које је око њих правила бивали су све мањи и мањи, али је „игра“ овога пута трајала неуобичајено дуго. После пола сата упорног кружења немам је одједном заронила, а онда јурнула право на њих.

Реј је грчевито држао Линдину руку кад су се огромне чељусти склопиле око њених рамена и груди. Ајкула је снажно цимнула три-четири пута, Линди је само слабашино цикнула и Реј је знао да је мртва. Ајкула је нестала под водом са својом другом жртвом.

Пре или касније, Реј је то знао, доћи ће и по њега. Зашто би га прескочила? Веслао је до праскозорја, а онда угледао велико црно пераје. Почело је познато кружење...

Можда би се Реј помирио са судбином да се ајкула појавила три или четири сата раније. Овако на триста метара већ је видео Лоудстоун. Кад би само могао да се докопа лагуне која се налазила иза њега!

Док је лудачки рукама грабио ка гребену, ајкула га је мирно пратила пливајући у цик-цак. Времена да обилази гребен није имао. Остало му је само једно: да сачека велики талас који ће га с душеком пребаци преко.

Имао је среће. Талас је наишао пре него што се његов стравични пратилац одлучио на напад: осетио је како га вода подиже, носи преко гребена и спушта у лагуну.

– Не знам колико сам дуго пливао по лагуни, али се сећам како сам се хистерично смејао и из свег гласа драо: „Победио сам те! Победио сам те“!

У уторак, нешто после девет пре подне, један спасилачки авион открио је Реја Баундија. Десетак минута касније над лагуном се нашао и хеликоптер који га је прихватио и тако окончао драму која је трајала тридесет и шест сати.

М. И.

ЗАБАВНИКОВА ШКОЛА ДРЕСУРЕ

ПАС, АЛИ КАКАВ?

**ПРЕЛИСТАВАЈУЋИ
ПИСМА ЧИТАЛАЦА
ПОСЛЕДЊИХ МЕСЕЦИ**

**НАИШЛИ СМО НА
ДЕСЕТИНЕ У КОЈИМА
ЈЕ ЈЕДНО ТЕ ИСТО
ПИТАЊЕ: ГДЕ, КАКО И
ПО КОЈОЈ ЦЕНИ
НАБАВИТИ ПСА.
ПОРЕД ТОГА, МНОГЕ
ЧИТАОЦЕ**

**„ЗАБАВНИКА“ ЗАНИМА
КАКО ДА ОДАБЕРУ
ПСА, КАКО ДА СЕ
ПОНАШАЈУ ПРЕМА
ЊЕМУ, КАКО ДА ГА
НАУЧЕ ДА СПАВА НА
ОДРЕЂЕНОМ МЕСТУ,
ГДЕ СМЕ А ГДЕ НЕ
СМЕ ДА ПИШКИ,
КОЛИКО ПУТА
ДНЕВНО ДА ГА
ИЗВОДЕ И... ДА НЕ
НАБРАЈАМО. ЗБОГ
ТОГА СМО ОДЛУЧИЛИ
ДА ОД ОВОГ БРОЈА У
ДЕСЕТАК НАСТАВАКА
ПОЧНЕМО СЕРИЈУ О
ПСИМА КОЈА ЋЕ ДАТИ
ОДГОВОРЕ НА СВА
ВАША ПИТАЊА.**

Дакле, пошто сте од породице добили сагласност да набавите штене, треба да одлучите желите ли пса за разоноду или пса увек спремног да вас брани. У првом случају предлагемо вам **малу** или **средњу пудлу** јер је живахна, интелигентна и може много шта да научи, а ако желите поузданог пратиоца, размислите о **немачком овчару** или **боксеру**. И један и други су храбри, оштри кад затреба и савршено „уравнотежени“. У њима нема ни трунке подмуклости, воле децу и невероватно су

привржени породици. Једном речи, немачки овчар и боксер су пси који вас никад неће издати.

Пошто сте се одлучили за расу, треба да се определите хоћете ли мужјака или женку. И она и он имају предности али и мане. Женка је приврженија кући, али мора два пута годишње да се пари. Па сада, ако не желите да ваша љубимица стекне потомство, не преостаје вам ништа друго него да у време парења будно пазите да не оде за неким Луњом...

Ви на одмор, а оно?

Из свега што смо рекли почињете сигурно да схватате и нешто о чему можда нисте размишљали: куповином штенета намећете себи велике обавезе. Јесте ли сигурни да можете, ако живите у стану, четири-пет пута дневно да га изведете у шетњу? Добро, кад је дан леп, па шетња прија и вама, али шта када пада киша или снег? И да ли уопште имате идеју шта

ча за гаранцију да ће ваш пас имати здраво, правилно и потпуно зубало (мужјак и оба тестиса) што је веома важно.

Да се не размази...

Здраво штене је весело и живахно, са хладном и влажном носном печурком. Стомак не сме да му буде ни велик ни тврд, а ако јесте, то може да значи да није очишћено од цревних паразита.

Ако се одлучите за расу којој се сече (купира) реп, не купујте штене пре него што напуни шест недеља. До тог времена реп треба да је одсечан а рана зарасла. Обратите пажњу и да ли су му први прсти на задњим ногама одстрањени. Уколико стандарди за расу за коју сте се определили захтевају и купирање ушију, замолите одгајивача да вам неког препоручи. То би било отприлике све што треба да знате пре него што купите пса.

Када га коначно донесете кући, одредите место које ће моћи да сматра својом неприкосновеном територијом и он ће се брзо навићи на њу. Одмах му спремите и две посуде: једну за воду, увек свежу и чисту, а другу за храну. С обзиром да је ваш пас још беба, храните га три пута дневно док не напуни шест месеци. Настојте да храну добија увек у исто време и не пуштајте га да једе

ћете радити са том чупавом лоптом кад кренете на распуст, годишњи одмор?

Ако на сва ова питања имате одговор, крените у најближе кинолошко друштво! Шта ће ми то, питате се. Ево шта ће вам: као члан кинолошке организације бићете редовно обавештавани о свему што се догађа у свету кинологије, они ће вас упутити на праве и озбиљне одгајиваче. Не одлучујте се да већ код првог купите пса. Обавезно погледајте где их држи и чиме их храни. Кад одаберете штене које ћете купити, замолите одгајивача

дуже од 10 минута. Ако „гњави“, уклоните посуду до следећег оброка а у међувремену му немојте ништа давати. Храна треба да се састоји од меса, рибе, јаја и млека помешаног са качамаком или пиринчем који сте кували 40 минута. Изнутрице избегавајте а ако већ немате ништа друго, онда их добро прокувајте. Избегавајте и свињско месо.

И, на крају, ако одгајивач од кога сте га купили није вакцинисао ваше штене против штенењака, хепатитиса и лептоспирозе, урадите то што пре.

Б. Перовић

ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ

Какви су то борци били! Окупио их је и водио генерал Орд Вингејт. Звали су их – чиндита.

Прича о чиндитима једна је од најнеобичнијих у другом светском рату, баш као што је необична и њихова појава. Када је Вингејт погинуо 24. марта 1944, Черчил га је назвао „генијалним човеком који је лако могао да постане и човек за сва времена“.

Да ли је заиста било тако? По ономе што су чиндита једно време чинили – јесте. Али... околности су хтеле другачије – чиндита су доживели драму.

Да не претерујете!

Хотел „Анфа“ у Казабланки, субота 23. јануара 1943. После једанаест дана саветовања здружени шефови генералштабова Велике Британије и Сједињених Америчких Држава споразумели су се како треба даље водити рат. Следећег поподнева у башти хотела председници Черчил и Рузвелт одржали су конференцију за штампу. Били су расположени, али не и превише причљиви.

Том приликом заобиђени су и детаљи о Кини којој је приликом договора поклонена посебна пажња јер су је Сједињене Америчке Државе сматрале изузетно важним подручјем. На челу најмногољудније земље на свету тада је стајао диктатор Чанг Кај Шек. Заузимао је и положај врховног команданта кинеске војске, али је његов начелник генералштаба био амерички генерал Џо Стилвел звани „Сирће“.

Захваљујући америчкој наклоности Чанг је имао повлашћени утицај на савезничке планове. Да би избегао обезбеђивање операција на северу сопственим дивизијама, захтевао је да у Бурми започне офанзива против Јапанаца. Черчил није био одушељен, али је Чанг добио Рузвелтову подршку. Тако је створена Команда за југоисточну Азију на челу са енглеским лордом Маунтбатеном.

Одлука је пала: заскочити Јапанаце у северној Бурми. За разлику од Черчила и неких његових штабних официра амерички генерал

Стилвел је заговарао ту офанзиву мада му, иако је командовао америчким снагама на кинеско-бурманском ратишту, није одговарало што је истовремено подређен Вашингтону, Чангу и британском команданту у Индији.

Приступило се изради детаљног плана. До дета-

луточак. Ако моји чиндита изврше ваздушни десант иза јапанских линија у џунглама севернобурманске равнице и униште њихова упоришта која чине жбице полуточка, онда главнини наших снага остаје да из Индије и Кине добро притисне и полуточак без ослонца ће пући!

Један од присутних америчких генерала подигао је у чуду обрве:

– Да не претерујете, Орде! Спустити се иза јапанских линија равно је само-

Умешао се британски генерал Вејвел. Био је на страни Вингејта јер је он дао идеју за окупљање чиндита, али сада није био тренутак да се о томе расправља.

Кретали су се нечујно

Ово договарање у Индији било је први знак да о чиндитима не влада нарочито мишљење. Вингејт је, међутим, био спреман да истраје не само у одржавању већ и проши-

је припадао и одред бурманских стрелаца, а такође и америчка ваздухопловна транспортна јединица Ер Командо.

Вингејт је своје људе увежбавао у џунглама централне Индије подвргавајући их страховитим напорима. Уместо дотадашњег строгог обраћања нижих чиновна вишим увео је другарство по систему „сви за једног, један за све“. Његови борци нису много држали до испеглане униформе; заменили су је

ВИНГЕЈТОВИ ЧИНДИТИ

ВОДИЛИ СУ
НАЈСУРОВИЈЕ БОРБЕ
У ЏУНГЛИ И
ПОБЕЂИВАЛИ, А НИЈЕ
ИХ УНИШТИО
НЕПРИЈАТЕЉ ВЕЋ
РИВАЛСТВО
САВЕЗНИЧКИХ
СТРАТЕГА.

ља се, међутим, није могло доћи јер се тешко формирао и костур. Мишљења су била подељена. На једном састанку иступио је британски генерал Орд Вингејт. Иако релативно млад, његова ратна биографија говорила је о прекаљеном ратнику. Успеси у Абисинији довели су га у Индију. Ситуацију је изложио кратко:

– Северна Бурма је окружена планинама високим око две и по хиљаде метара које формирају полукруг. Рецимо да је то по-

убиству. Јапанац су и на југу и на северу Бурме, а ви бисте, ништа мање, него међу њих!

Вингејт је оштро узвратио да не мисли грлом у јагоде.

– Знам да су Јапанац изузетно вични борбама у џунгли, али и моји чиндита...

– Само о томе немојте! – пресекао је амерички генерал. – Колико знам, у првој операцији се нису прославили! Јесте, о вашим људима се прича, а прича не добија рат!

ривању герилских јединица. Није била у питању тврдоглавост већ дубоко уверење у потребу герилског начина ратовања на непроходном терену. Знао је да се то коси са схватањем осталих генерала „класичара“, али се није освртао.

Све је почело тако што је крајем 1942. Вингејт организовао 77. индијску пешадијску бригаду. Чинила су је два батаљона подељена у седам колона од по 400 бораца Гурка из Индије и Британаца. Бригади

одећом прикладном за кретање кроз џунглу па је на тропској врућини и мајор ишао у мајици. Већина бораца и официра носила је на глави шешир. Уопште, бригада је у акцији више личила на распуштене момке него на регуларну војску. Али, то је био само привид.

Вингејтови чиндита разликовали су се од осталих британских војника и по лику легендарног лава Чинте, заштитника бурманских пагода, који им је био извезен на рукаву блузе. Због те ознаке су и прозвани – чиндитима.

Кад је обука завршена, чиндита су први пут ушли у Бурму фебруара 1943. Већина савезничких команданата у Индији није веровала у њихов успех. И заиста, успех је изостао, бар онакав какав су они очекивали. Само је Вингејт знао да је његова бригада положила велики испит. Крећући се под пуном ратном спремом кроз џунглу и мочваре и борећи се против маларије и скривених Јапанаца чиндита су успели да читавих 900 километара зађу иза непријатељских линија, а затим се, после четири месеца, на исти начин врате у Индију. Додуше, једна трећина је заробљена или убијена, али

Није наишао на разумевање: британски генерал Орд Вингејт

су остали стекли искуство у начину сигнализирања у џунгли и снабдевању из ваздуха, евакуацији рањеника, борбама, а посебно у погледу здравствене превентиве. Сви повратници прележали су у џунгли ма-

ларију и дизентерију и издржали страшну глад.

Најспособнији од 77. бригаде постаће језгро много веће формације чиндита које је Вингејт одмах формирао и назвао – Специјалне снаге. Чинило

их је шест бригада, свака са по четири батаљона, одељење за везу и транспортна јединица Ер Командо са ваздухопловима за десант.

Основна формација чиндита и даље је остала колоне што је у то време у регуларним армијама било незамисливо. Захваљујући баш томе Вингејтови борци кретали су се готово нечујно и никад нису били изложени масовном страдању.

Костури који ходају

Без мазги се никуд није ишло. Оне су носиле опрему, храну и лекове и зато су сви, од војника до највишег официра, морали да знају да их воде и брину о њима.

На Вингејтов подухват са чиндитима нису са сумњом гледали само амерички него и неки британски виши официри. Ипак, његов предлог о операцији савезника у северној Бурми је прихваћен.

Офанзива је започела ваздушним десантом 5. марта 1944. У јапанску позадину спустиле су се две бригаде чиндита док је једна кренула маршем из Индије месец дана раније. Кад су се окупили, било их је око 12 хиљада. Располагали су са две хиљаде мазги, бодљикавом жицом и другом опремом.

Вингејт се спустио међу своје момке већ друге ноћи.

У бурманским џунглама почеле су можда најсуровије борбе у другом светском рату. У први мах изненађени Јапанци су пружили жесток отпор.

Смрт је вребала чиндите на сваком кораку. Вингејт је убрзо оболео од тифуса и вратио се у Индију. То није деморалисало његове момке. Борили су се

герилски начин ратовања, ненавикнути на равничарски терен и фронталне борбе, чиндита су се, због монсонских киша које су наступиле, давили у блату и води и масовно гинули под паљбом јапанске артиљерије. Губици су били такви да су се батаљони свели на јачину чете.

Уверен да саботирају амерички генерал Стилвел био је огорчен на чиндите. Вингејтов наследник Лентејн није могао да га увери да су његови борци болесни и исцрпљени. Стилвел их је чак прогласио симулантима! Формирана је заједничка здравствена комисија. Њен налаз био је поразан: „Војници и официри, Британци и Гурке, телесно и психички су исцрпљени. Већина је претрпела три до седам напада маларије, али су остали са својом јединицом. У периоду монсуна људи су ретко били на сувом. Поред тога трпели су од свраба, тровања и труљења ногу у води...”

Донедавно поносни чиндита који су једини могли

ЛЕЗИТЕ!

Када смо се Педи Дармоди, Јанг и ја попели на брдо, претпостављајући да на њему нема непријатеља, Педи је повикао: „Лезите!” При том ме је гурнуо, падајући рањен у слабине. Иза дрвета је лежао рањени Јапанац. Испразнио сам у њега револвер и позвао Гурке на брдо. Они су ту набасали и убили једанвест Јапанаца који су се правили мртви, да би затим пуцали у леђа нашим официрима. Због тога смо увек забадали бајонет у тела непријатеља за која је било очигледно да су беживотна, за сваки случај...

Мајк Калверт, бригадир

РАЗЛИКОВАО СЕ

Методе и идеје генерала Вингејта биле су готово револуционарне и зато су изазивале сумњу. Претпостављени Вејвел и Маунтбатен подржавали су га против генерала старог кова, али је њихово схватање ратовања у џунгли одлучивало. Иначе, Вингејт Орд Чарлс је рођен у Индији, затим је био у Краљевској артиљерији, а од 1928. до 1933. ратовао је у Либијској пустињи. Затим је спретно организовао устаничке снаге у Абисинији против Италијана. Током 1942. прекомандован је у Индију где је окупио и организовао чиндите. Имао је чин генерал-мајора.

као лавови у сплету непроходног растиња и у борбама надмашивали до тада непобедиве Јапанце.

Чим је оздравио, Вингејт је пожurio у Бурму. На несрећу, амерички бомбардер који је требало да га превезе на један положај ударио је 24. марта у планину и он је погинуо.

Вингејта је на командном месту наследио истомишљеник по ратном уверењу Лентејн. Његова смрт била је тежак ударац за чиндите. Дотле су претрпели мале, а нанели непријатељу велике губитке. Ускоро ће и њихови достижни запрепашћујуће размере. Кривац није био Лентејн већ виша команда која је наредила чиндитима да крену на север и помогну 53. дивизији и трупама америчког генерала Стилвела. Оспособљени за

да се носе са Јапанцима у џунгли сада су, због ривалства, љубоморе и старинског схватања начина ратовања појединих високих официра и стратега, били костури који ходају.

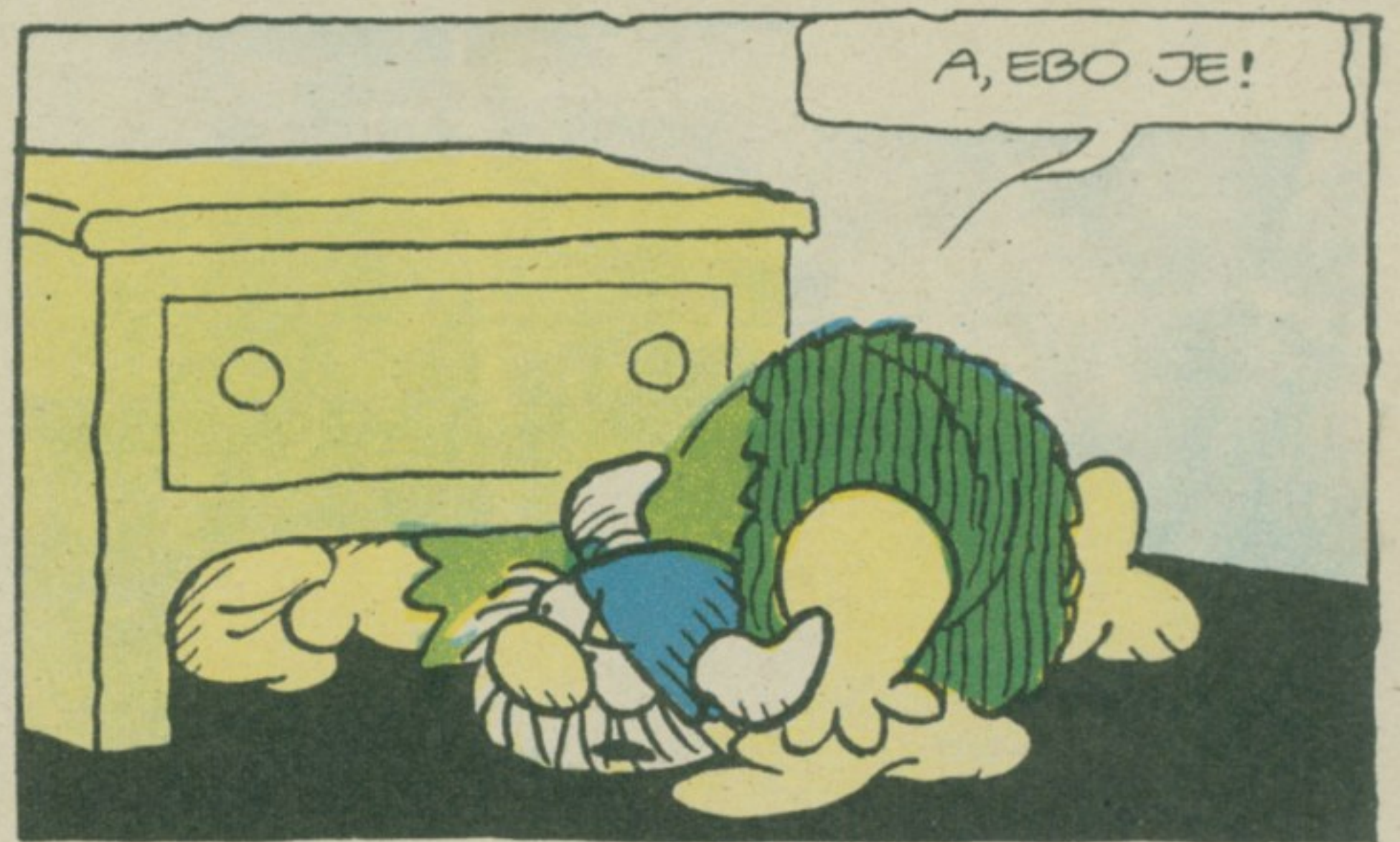
Лентејн је наредио да се чиндита повуку из борбе. Јавио је америчком генералу Стилвелу да је спреман да због тога сноси последице.

По повратку у Индију преживели чиндита су неколико месеци живели у неизвесности. А онда им је лорд Маунтбатен написао: „Једна од најтежих дужности у мом животу била је да дам пристанак да се чиндита распусте. Али, сада, када је цела армија прожета чиндитским духом, они више нису потребни. Сада смо сви чиндита”.

М. Т.

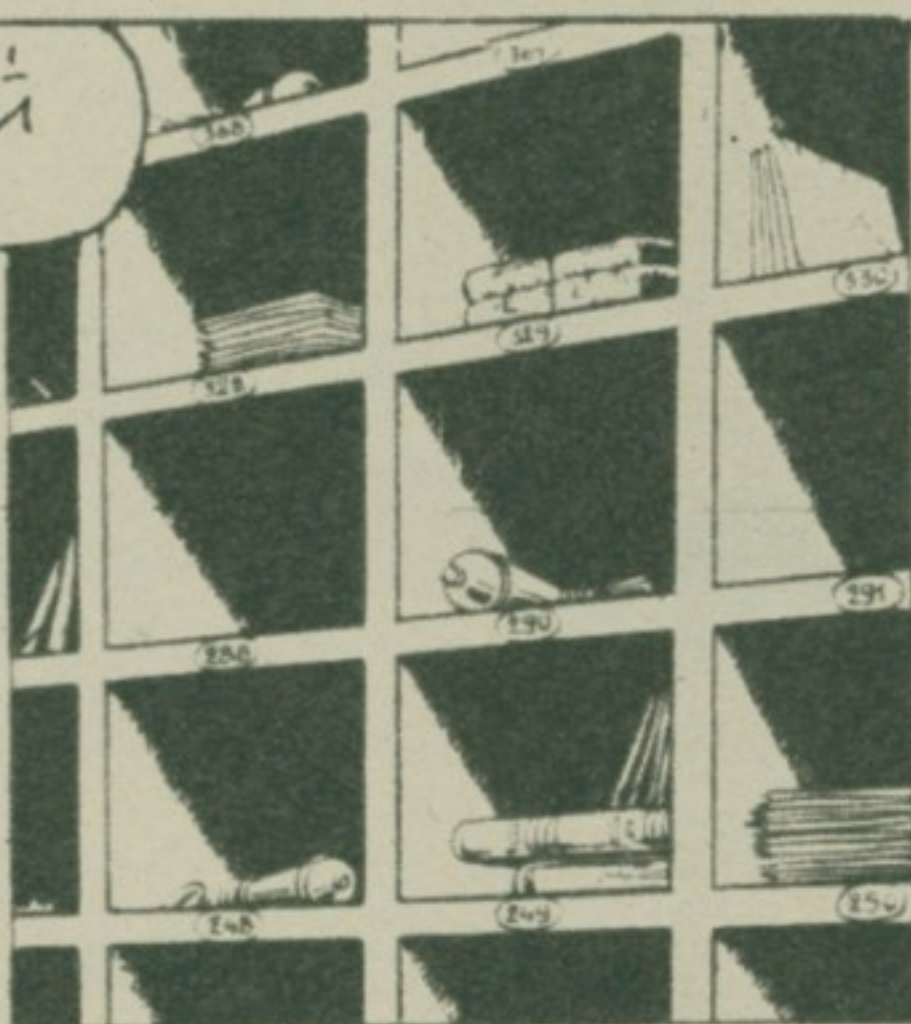
Dik
BROWNE

ХОТАР СТРАШНИ

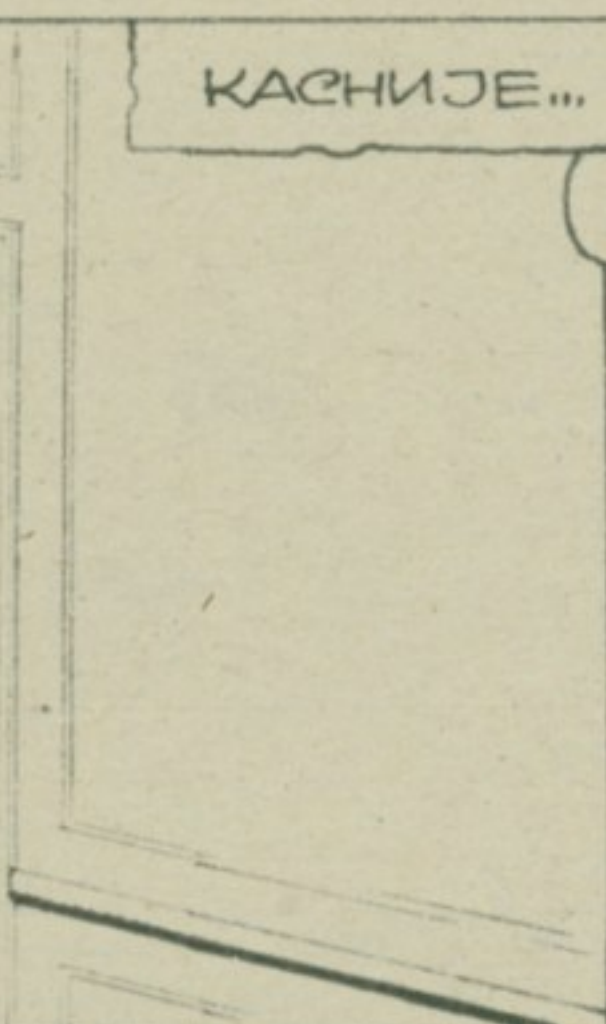

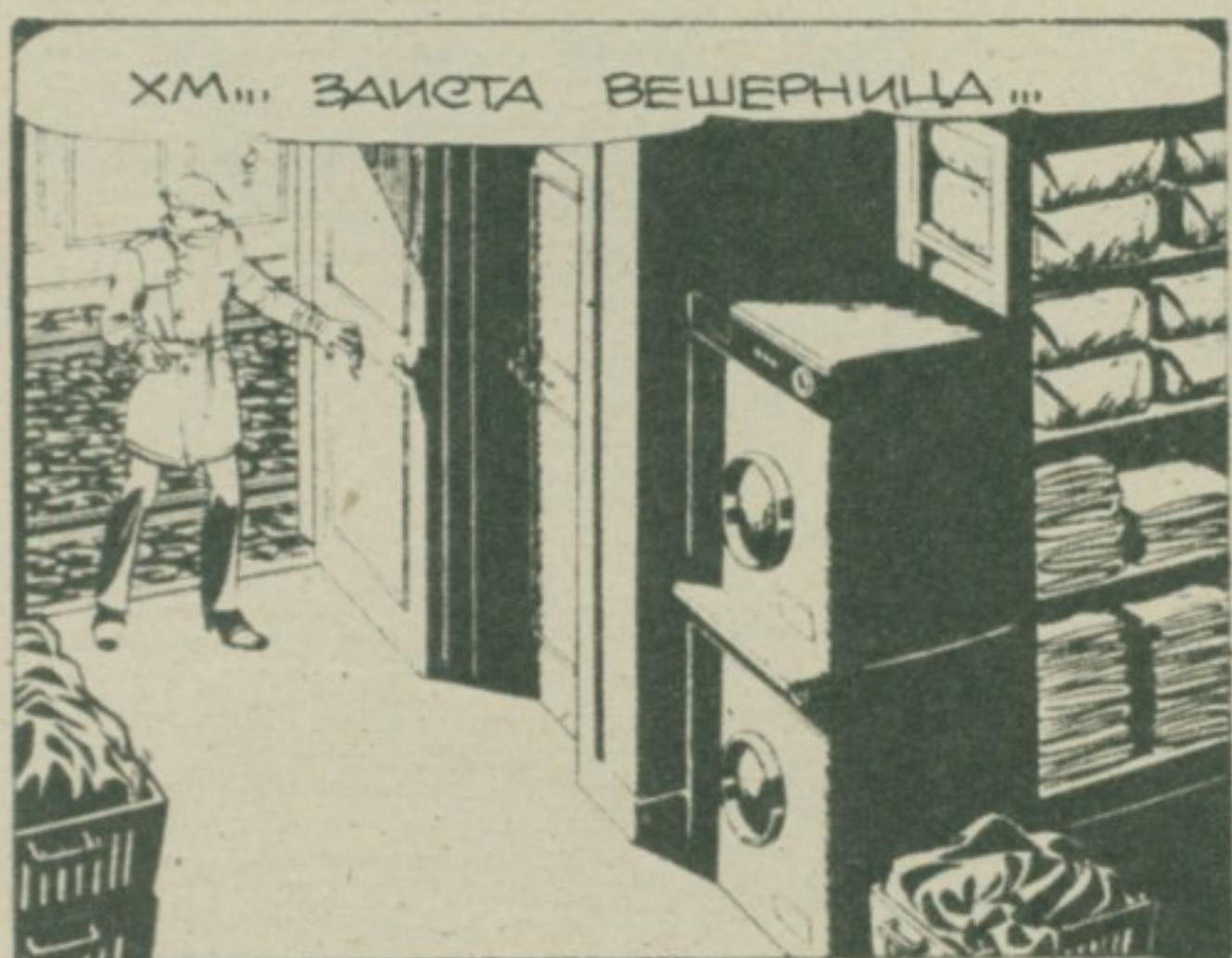
Рук Ошет: ЦРНА СМРТ

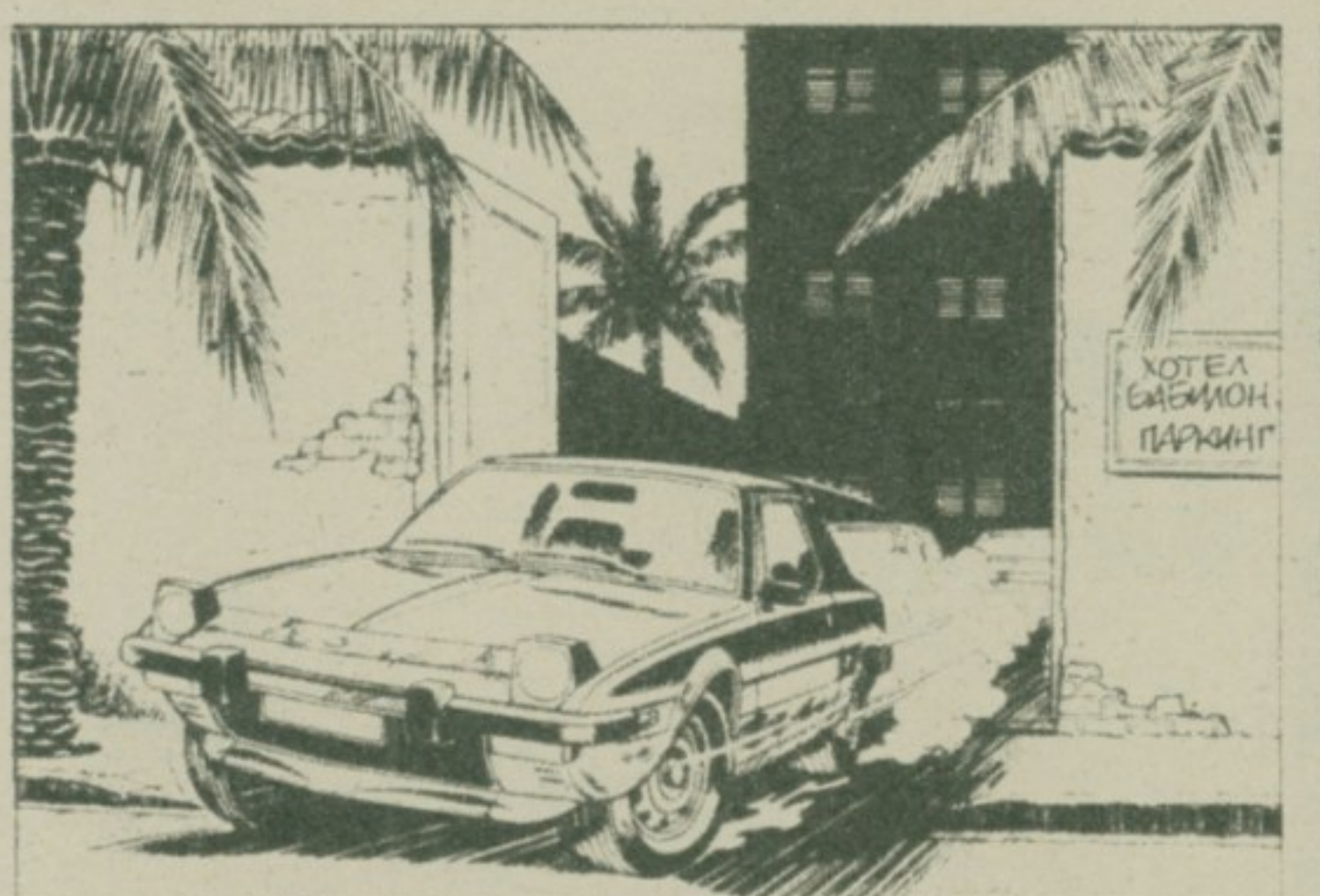

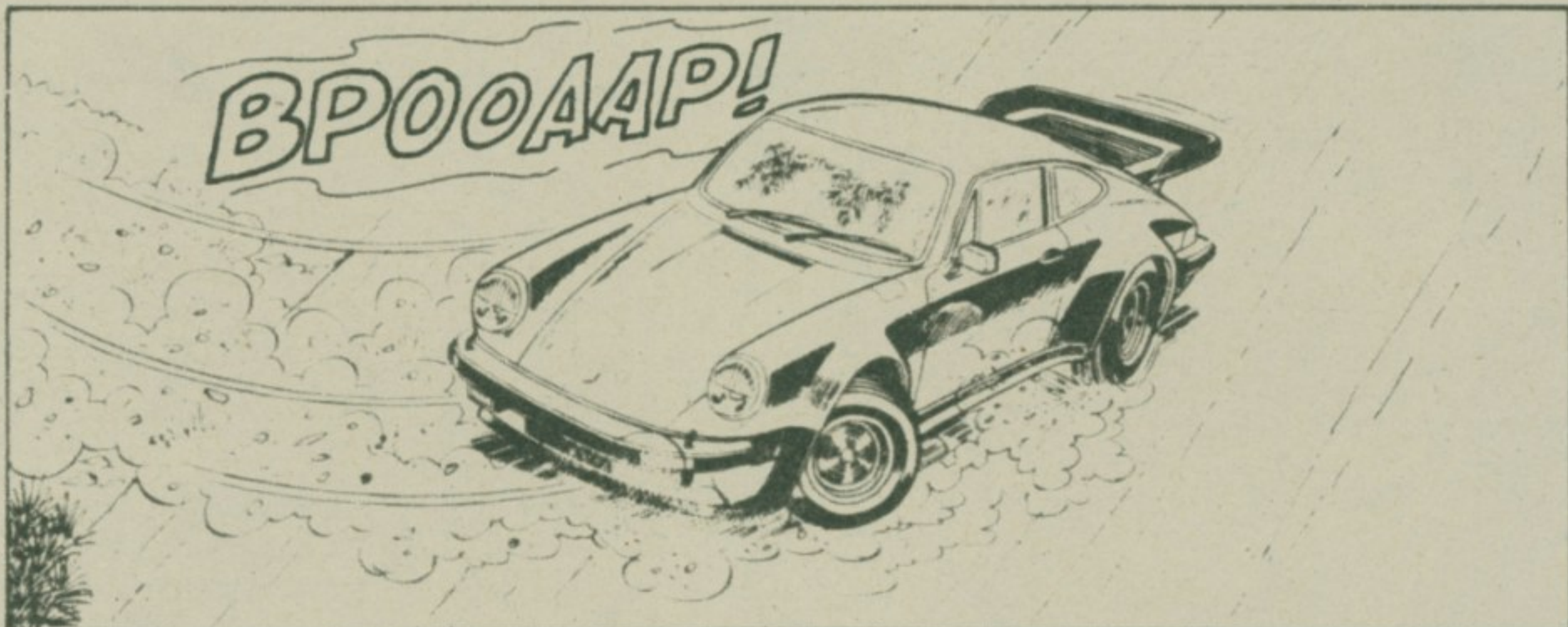

ООХ!

ИИИИИИ!

ИИИИИИ!

РИК ОШЕТ ЈЕ БИО У ПОЛУСВЕСНОМ СТАЊУ...

ЈЕДИНО СМО
ГА
ОВАКО
МОГАМ
ЗАУСТА-
ВИТИ,
ШЕДЕ!

АЛИ... ТО ЈЕ НЕ-
МОГУЋЕ...

КОМЕСАР БАРЕН
ЈЕ ШЕО...

ИЗВУДИТЕ ГА
ИЗ КОЛА! БРЗО!

ЗАР СТЕ И ВИ, КОМЕСА-
РЕ, УМЕШАНИ У ОВАКО
НЕШТО?!

БРЗО
ИНФЕКЦИЈУ!

НЕ! НЕБУ!
ПУСТИТЕ МЕ!

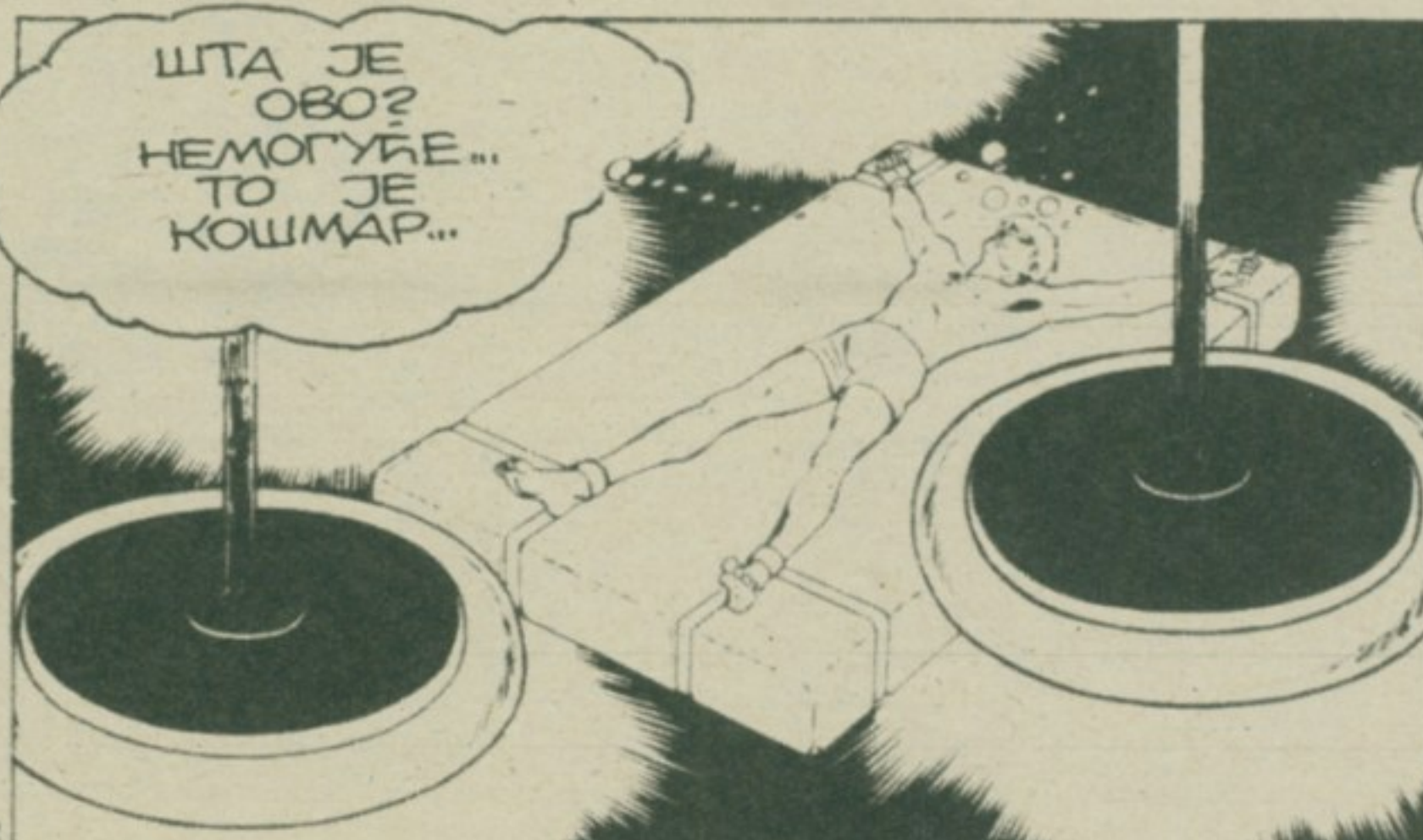
АХ!

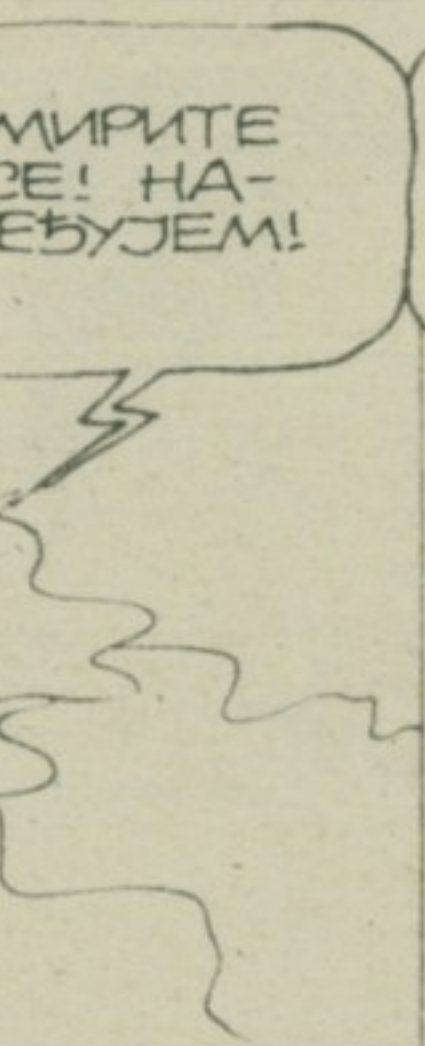
УХ! У ПОСЛЕД-
ЊИ ЧАС!

РИК СЕ ОСВЕСТИО ПОД НЕКОМ
ЗАСЛЕПАЈУЋОМ СВЕТЛОШЋУ...

ШТА ЈЕ
ОВО?
НЕМОГУЋЕ...
ТО ЈЕ
КОШМАР...

ДА... СУРОВО И ИСТИ-
НИТО... МАЈКА ЈЕ БИЛА
ЗАРАЖЕНА КУТОМ...
ЦРНОМ СМРТУ...

УМРЛА ЈЕ
У ХОТЕЛУ... ДА
СЕ ЗА ТО СА-
ЗНАЛО, БИЛО БИ
ОГРОМНЕ
ШТЕТЕ ЈЕР
СЕ УПРАВО
ОДРЖАВАЛА
СВЕТСКА
ИЗЛОЖБА...

СМИРИО
СЕ!

ИСТА ПРИЧА
ПОСЛЕ ОСАМДЕСЕТ
ГОДИНА...
КАКВА ИДЕЈА...

А ТИ ОГЛЕДИ? МОЖДА СУ
МЕ ПЕЛЦОВАЛИ ПРОТИВ
ЦРНЕ СМРТИ ЈЕР САМ
БИО СУВИШЕ У КОНТАКТУ...

ДА НИЈЕ
МОЖДА... САД
СВЕ ПРЕКАС-
НО...

ПОСЛЕ БЕСКРАЈНО
ДУГО ВРЕМЕНА...

ЈА САМ ЖИВ...
НЕ САЊАМ...

МОРАМ ХИТНО ОДАВДЕ...
У ПРАВУ БОЛНИЦУ...

ДО ВРАГА... НЕКО ДОЛАЗИ...

ШТА ХОБЕТЕ?!

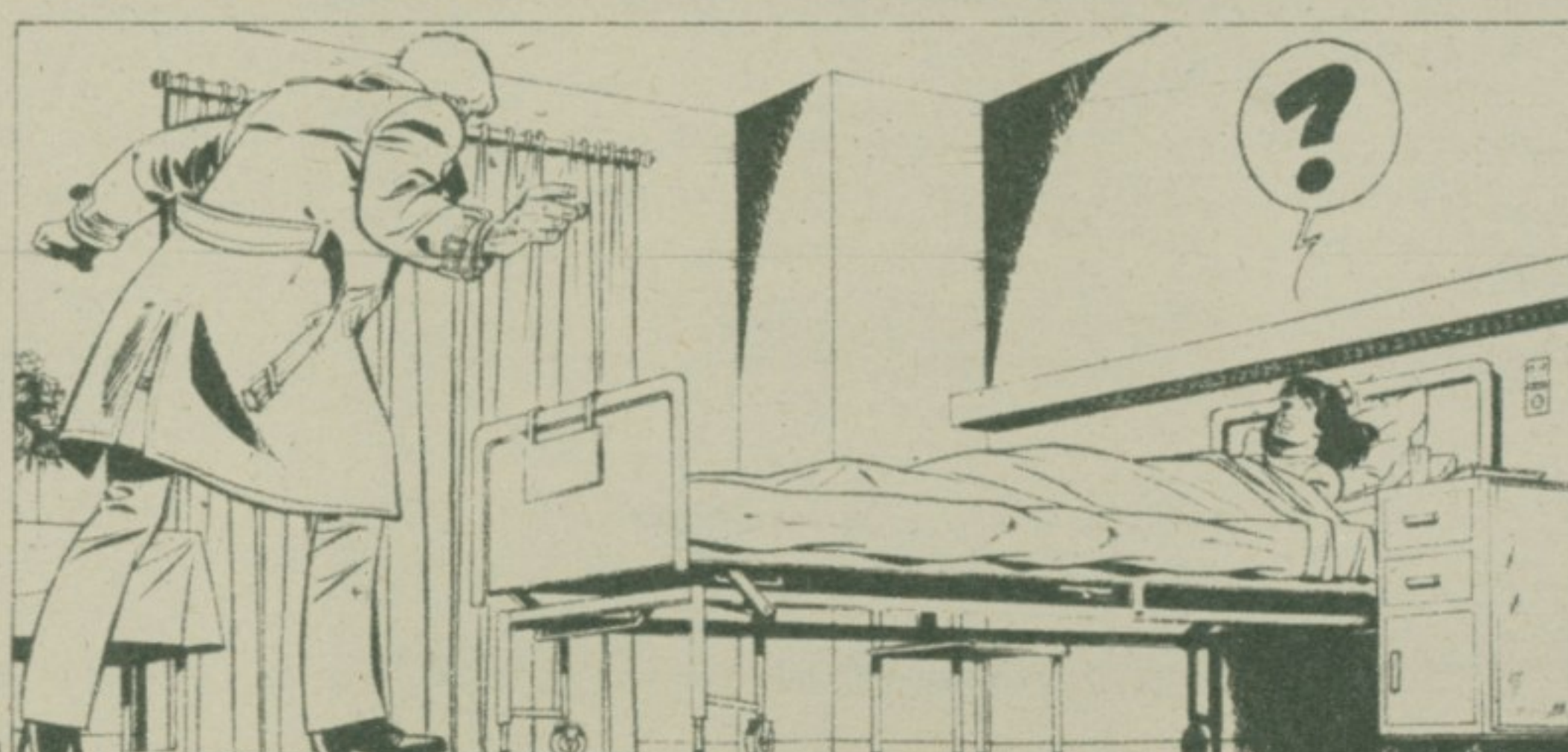

НЕ СМЕТЕ
ИЗМАЗИТИ ОДАВДЕ!
РАЗУМЕТЕ?!

ЖАО МИ ЈЕ,
ДОКТОРЕ!

БРЗО...
ИДЕМО!

НЕ! НЕ! ЗАР
НЕ ЗНАТЕ?! ОДЛАЗИТЕ!

ОХ!

У СМРТНОЈ СТЕ
ОПАСНОСТИ!
НЕ ДОДИРУЈТЕ
МЕ!

ДОКТОРЕ, КАКО МУ ЈЕ?

ПОВРИНУЋЕМО СЕ
ЗА ЊЕГА! СВЕ ЈЕ
У РЕДУ!

ПОСЛЕ ДУГОГ, ДУГОГ ВРЕМЕНА...

КОМЕСАР БАРЕН!
ЗНАЧИ, НИСАМ
МРТАВ...

И ВИ И ЕНИ
ХЈУСТОН
ЗА ДЛАКУ
СТЕ СЕ
ИЗВУК-
ЛИ!

ЦРНА СМРТ,
ЗАР НЕ?

И ЊЕНИ И ВАШИ ТЕСТОВИ БИЛИ СУ
НЕГАТИВНИ, АЛИ
МОРАЛИ СМО ДА СЕ
ОБЕЗБЕДИМО!

КАКО СТЕ ПОГОДИЛИ?

СЕТИО САМ СЕ
ЈЕДНОГ СЛУЧАЈА...
ТАКОЋЕ ЗА ВРЕ-
МЕ СВЕТСКЕ
ИЗЛОЖБЕ!

НА ЖАЛОСТ, МОРАЛИ СМО
ДА ИЗБЕГНЕМО ПАНИКУ...
ИЗЛОЖБА ТЕК ШТО
ЈЕ ПОЧЕЛА...

НАДАЛИ СТЕ СЕ ДА
СЕ НЕКУ МЕШАТИ У
ТАЈ „НЕСРЕЋНИ СЛУЧАЈ“,
А ОНДА САМ НАШАО
ОНАЈ ОПУШАК...

ПРЕТИЛА ЈЕ
ОПАСНОСТ ДА СЕ
ЗАРАЗИТЕ И НА-
СТРАДАТЕ КАО
ГОСПОБА
ХЈУСТОН...

ЗНАЧИ, ОНА
ЈЕ МРТВА?

ДА, УМРЛА ЈЕ
У ХОТЕЛСКОЈ
СОБИ КОЈА ЈЕ
ОДМАХ РАСТУРЕ-
НА, ДЕЗИНФИКО-
ВАНА...

ТАКО СТЕ ВИ,
НА СВОЈ НАЧИН,
СПАСАВАЛИ
СВЕТСКУ
ИЗЛОЖБУ!

СТВАР
ЈЕ КОМПЛИ-
КОВАНИЈА
НЕГО ШТО
ВИ МИСЛИ-
ТЕ!

ГОСПОДИНЕ КОМЕСАРЕ, ЗАРАЗИО САМ
ГОСПОБУ ХЈУСТОН ЦРНОМ СМРЉУ!
ОНА БЕ У ТОКУ ДАНА УМРЕТИ
У ХОТЕЛУ "БАБИЛОН"!
У ПИТАЊУ СУ НЕКИ НЕ-
РАШЧИШЉЕНИ РАЧУНИ...

"САД СЛУШАЈТЕ
МОЈЕ УСЛОВЕ..."

АКО ИХ СЕ ДОСЛОВНО
НЕ БУДЕТЕ ПРИДРЖАВАЛИ,
ИЗАЗВАЋУ ЈОШ ЈЕДАН
НЕСРЕЋАН
САМЏАЖ...

ПА ТО ЈЕ
МОНСТРУ-
ОЗНО!

КОМЕСАРЕ, ИМАЈТЕ У ВИДУ
ДА СТЕ УПОЗОРЕНИ! НА КРАЈУ
МОЈЕ ИМЕ
-ХОРАС ДОРИ-
ЈАС!

ДОРИЈАС! ПОЗНА-
ТИ КРИМИНАЛАЦ
ЗА КОГА ПОЛИЦИЈА
ВЕРУЈЕ ДА ЈЕ
МРТВА?

ДА! ЕВО,
ИМАМО ОДЛИЧНУ ФОТО-
ГРАФИЈУ, АЛИ ОТИСКЕ
ПРЕСТИЈУ НЕМАМО!

С ТАКВИМ ЛИЦЕМ
НЕ МОЖЕ БИТИ НЕ-
ЗАПАЖЕН!

ЈЕ
ЛИ ОНО
ЊЕ-
ГОВ
ГЛАС?

МОЖДА...
КАСЕТА ЈЕ
ОСТАВЉЕНА ПОЛИ-
ЦИЈИ НА ДАН
СМРТИ ГОСПО-
БЕ ХЈУСТОН!

КАКАВ ЛИ ЈЕ МОТИВ
ИМАО ДОРИЈАС ДА
УЧИНИ ТАКО НЕШТО
ЈЕДНОЈ СТРАНКИЊИ?

ДА,
КАКВА
ЈЕ ТО
МРЖЊА!

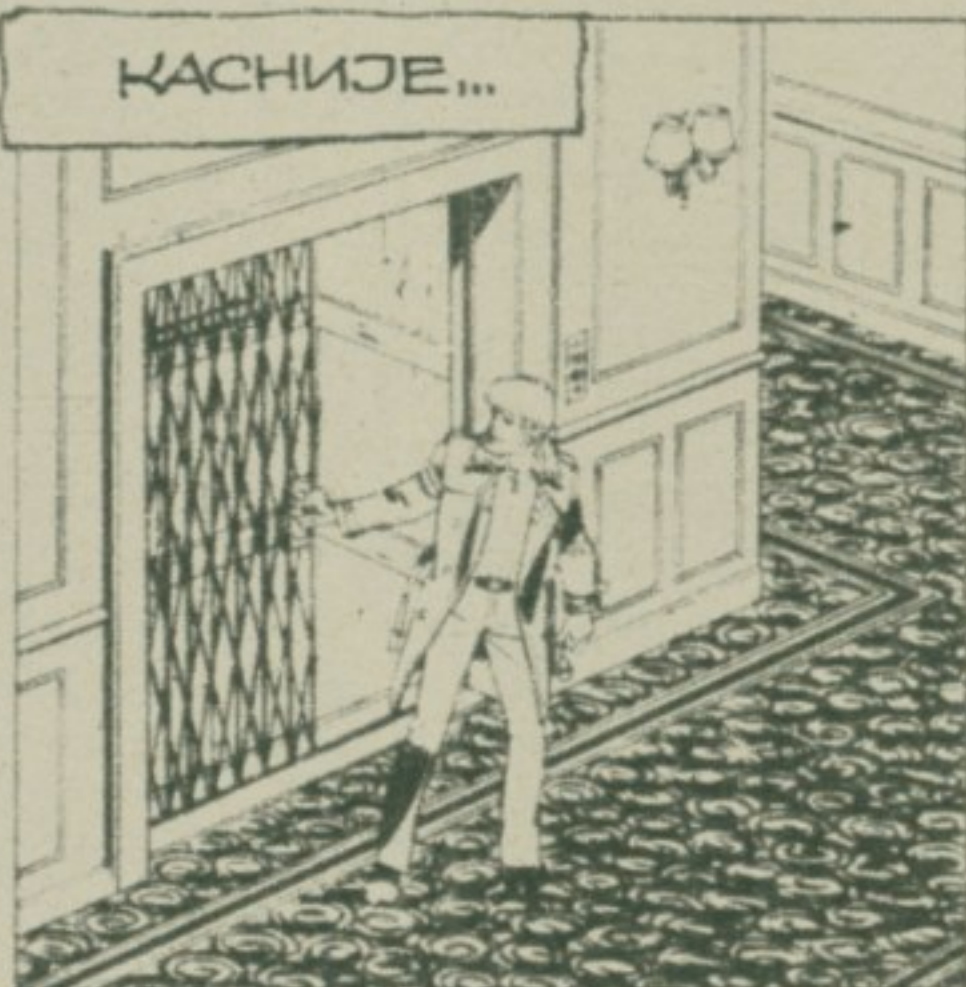
УВЕК ЋУ СЕ СЕЋАТИ
ВАШЕ ПОМОГИ...
ХВАЛА!

КУНЕМ ВАМ СЕ ДА
ЋУ УЧИНИТИ СВЕ ДА
СЕ УХВАТИ ТАЈ
ХОРАС ДОРИЈАС!

ЈЕСТЕ ЛИ СИГУРНИ ДА ЈЕ ТО
УДОВИШТЕ СЛУЧАЈНО
ИЗАБРАЛО ВАШУ МАЈКУ?

ЈЕСАМ, И НЕ ВИДИМ
ДРУГИ РАЗЛОГ...
ДО ВИЂЕЊА,
РИК!

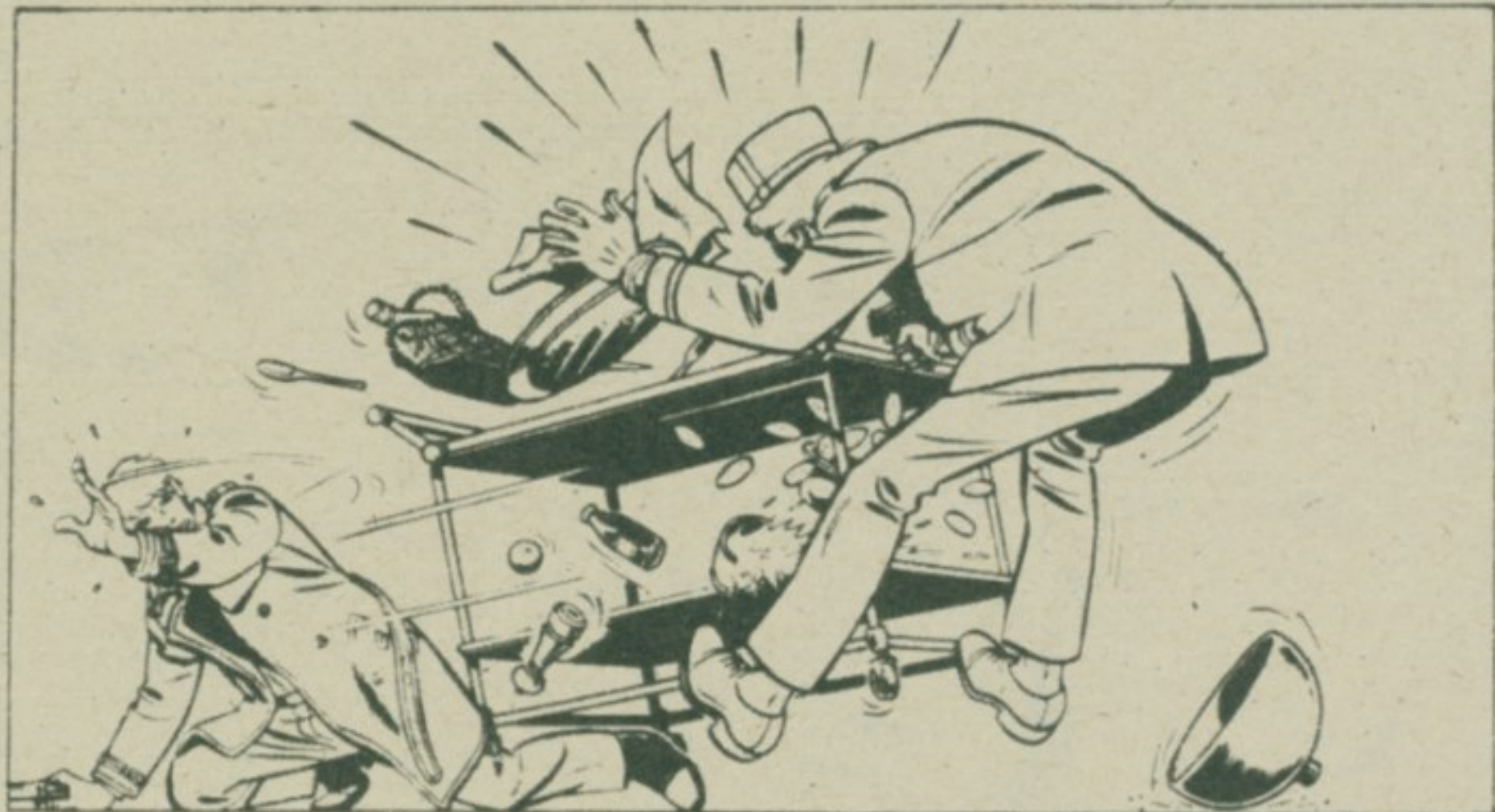
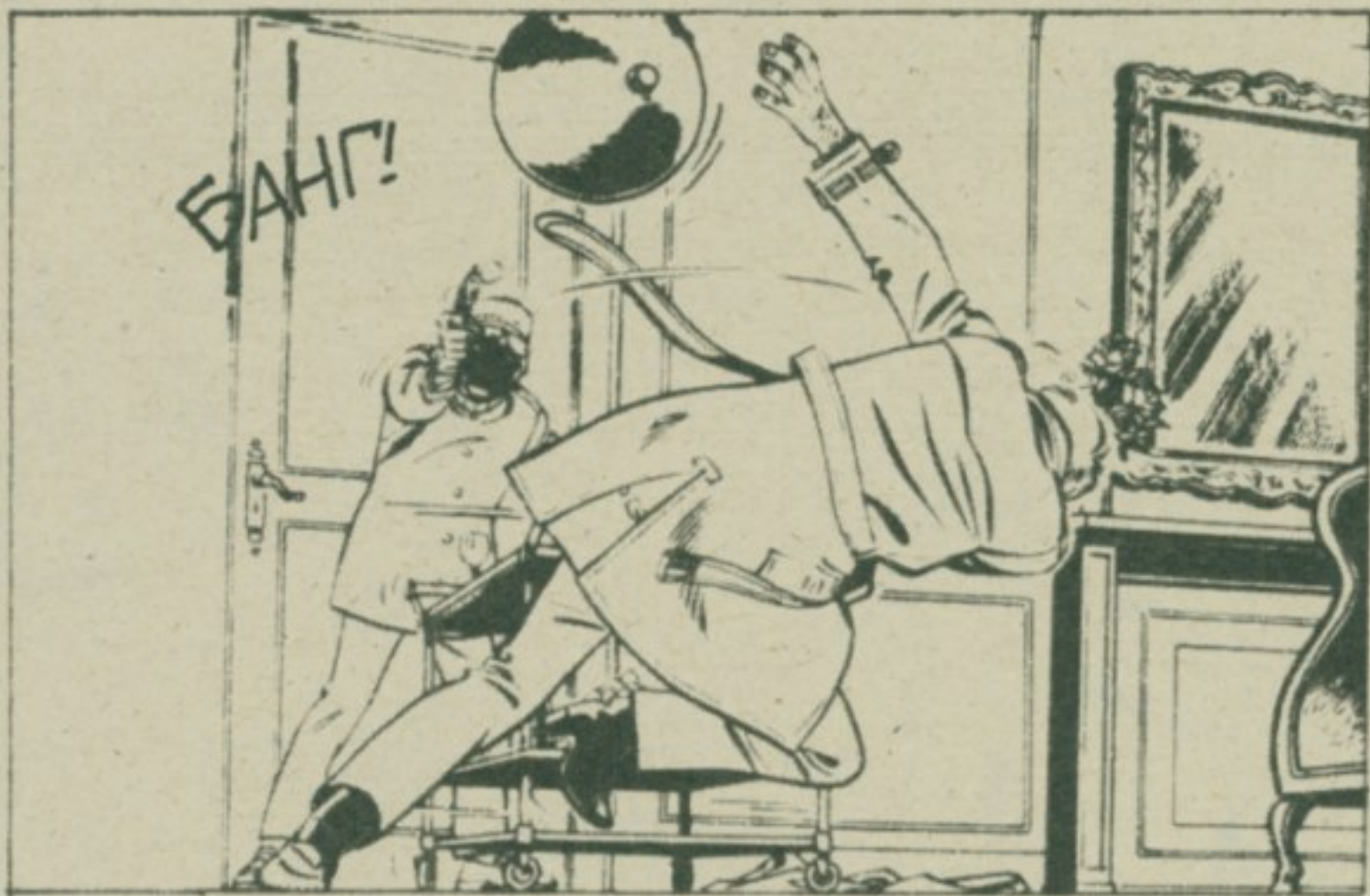

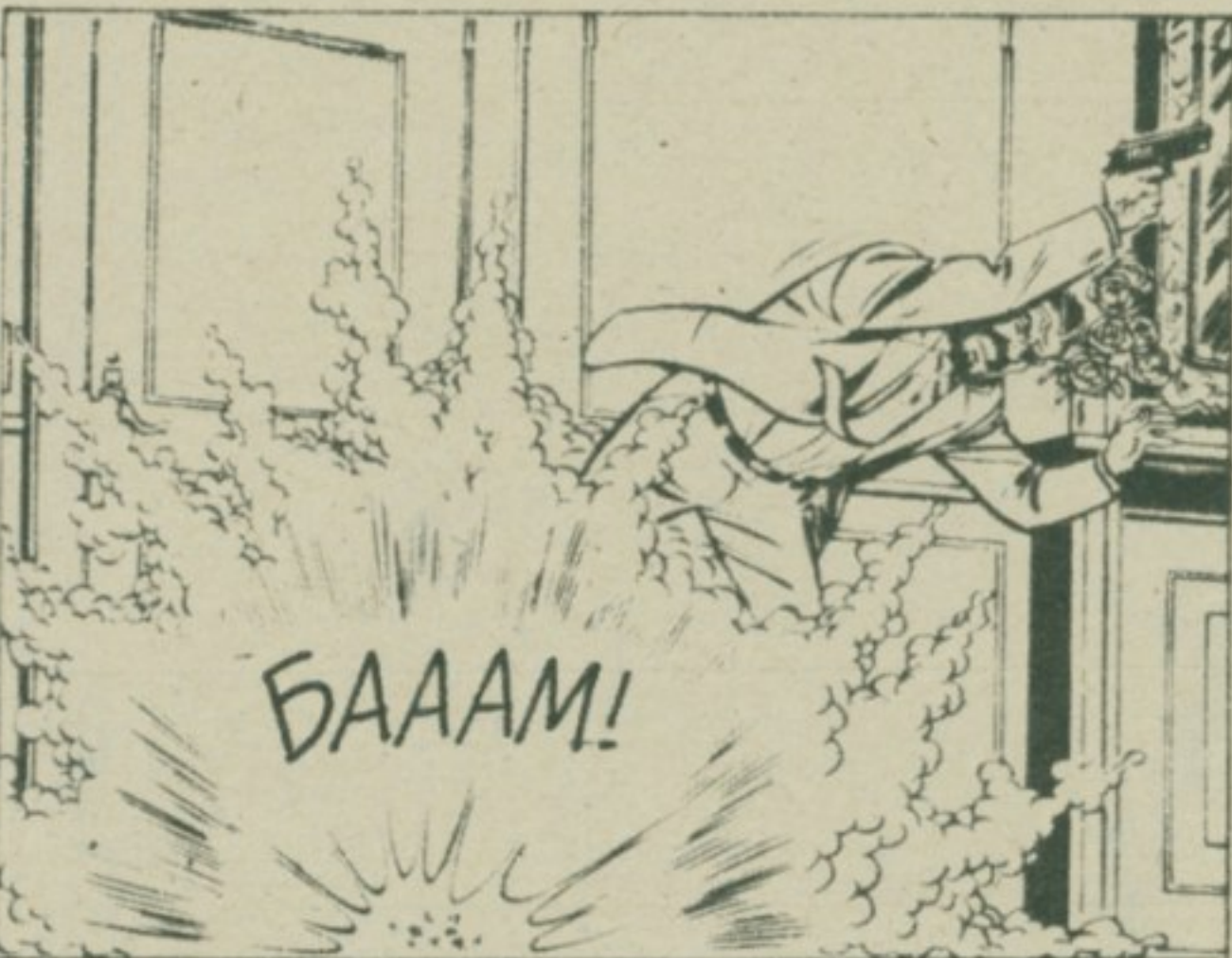
ДА САМ НА ВАШЕМ МЕСТУ, БИО
БИХ НЕПОВЕРЉИВИЈИ! НА ТАЈ НАЧИН
САМ КУГОМ ЗАРАЗНО ГОСПОЂУ ХУСТОН!
ХА-ХА-ХА!

ТИМ ГОРЕ!
ИПАК,
ПОСЛУ-
ЖИЋУ
СЕ...

ПАЗИТЕ,
КОМЕСАРЕ!

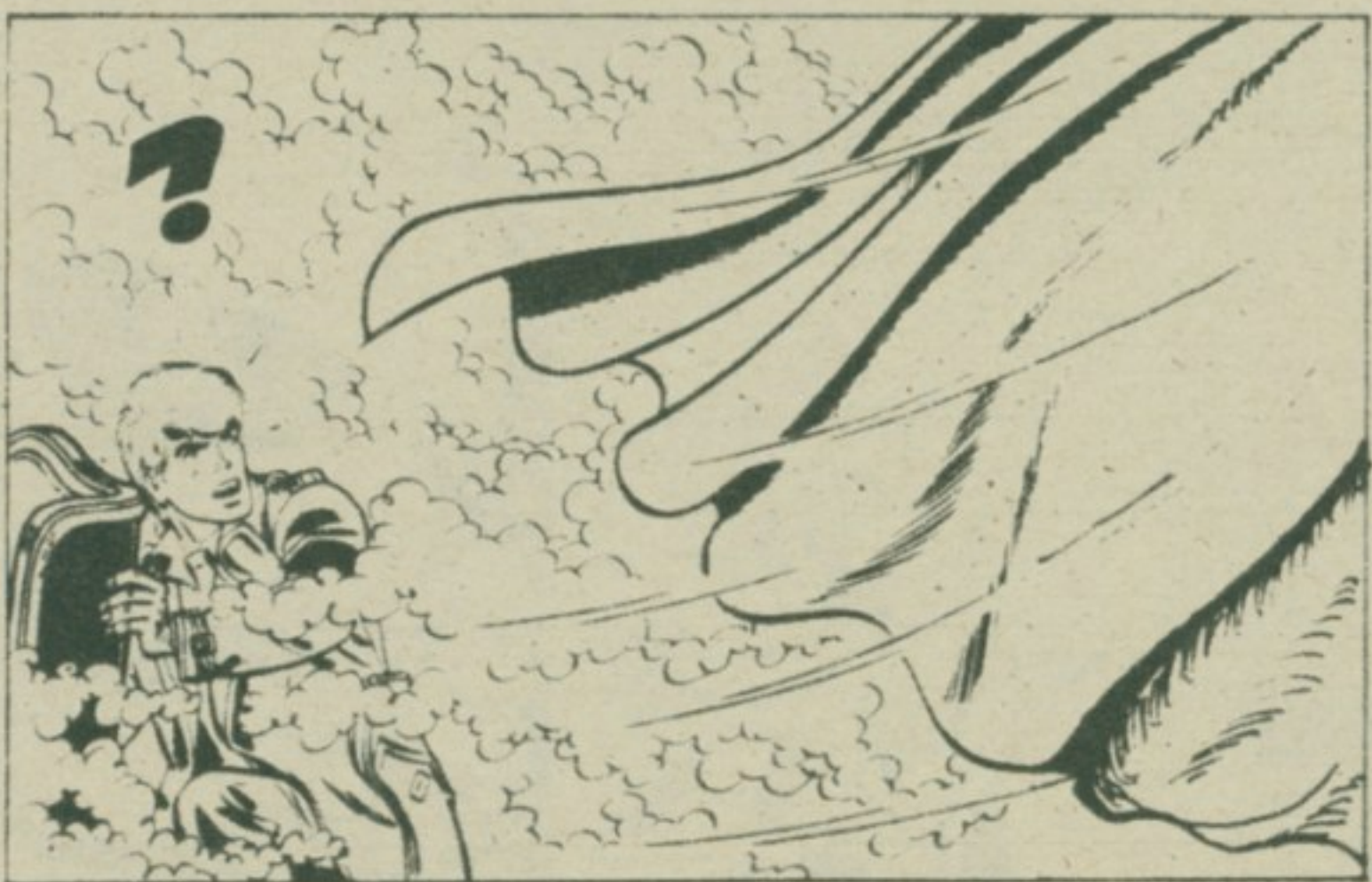

КОМЕСАРЕ,
КАКО СТЕ?

ОД-
ЛИЧНО!
ОВО
ЈЕ
САМО
ДИМ!

БЛОКИРАЈТЕ ВРАТА!
НЕГЕ НАМ
УМАГН!

СКОЧИТЕ!

СА
ШЕСТОГ
СПРАТА?

КРАЈ У СЛЕДЕЋЕМ
БРОЈУ

БИМ И БИМ

ИСТРАЖИВАЧ РАВНЕ ЗЕМЉЕ

Протеклих месеци у Хит страни сте често могли наћи информације о Томасу Долбију (Thomas Dolby), једном од сигурно најзанимљивијих аутора на данашњој светској сцени. Његов последњи албум „The Flat Earth” („Равна земља”) је недавно издат и на нашем тржишту што је омогућило југословенским љубитељима рока да се и директно увере у квалитете овог изузетног музичара. Долби је рођен у Канру као Томас Робертсон, шесто дете познатог британског археолога. Породица је стално путовала, а на младог Томаса посебан утисак је оставио боравак у Венецији па ће доцније и своју независну дискографску кућу назвати Venice In Peril (Венеција у опасности). Музичку каријеру почео је свирајући цез по париским баровима и подземним пролазима да би по повратку у Британију дизајнирао звучне системе многим по-

знатим групама, а затим и сам кренуо на турнеје као пратећи музичар. Најатрактивнији ангажман имао је у оркестру Лене Лович за коју је и написао хит „New Toy”. Када је сингл са песмом „Europa and the Pirate Twins” доспео на топ-листу, Долби је схватио да је време да се сасвим осамостали. Први албум „The Golden Age of Wireless” и поред несумњивих квалитета није постигао велики комерцијални успех, али је убрзо затим сингл „She Blinded Me With Science” показао да Долби није окренут само елитистички уском кругу слушалаца већ и широкој публици. Коначну потврду за ово добили смо појављивањем плоче „The Flat Earth” чији се први хит „Hyperactive” чврсто држао врха листа доста дуго, а и наследник – нова верзија песме Дена Хикса „I Scare Myself” стиче популарност. Све говори – за Томаса Долбија нема разлога за страх.

РОК ДАТУМ

29. јун 1948.

Рођен је Јан Паис (Ian Pais) чувени хард рок бубњар. Паис је био један од оснивача легендарне групе Deep Purple.

ple. После распада састава 1976. године био је члан трија Ashton Lord & Paice да би поновно рок славу осетио у Ковердајловом бенду Whitesnake. После разлаза са овом екипом био је извесно време пратећи музичар гитаристе Герија Мура, а тренутно је у Америци где вежба репертоар са својим поново окупљеним колегама из најчувеније поставе Deep Purple.

ТОМАС
ДОЛБИ

Thomas Dolby

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

ПЛАШИМ САМОГ СЕБЕ (I SCARE MYSELF)

музика и текст: Дан Хикс
изводи: Томас Долби

*I scare myself just thinking about you
I scare myself when I'm without you
I scare myself the moment that you're gone
I scare myself when I let my thoughts run
and when they're running
I keep thinking of you
and when they're running
what can I do?*

*I scare myself and I don't mean lightly
I scare myself, it can get frightening
I scare myself to think what I could do
I scare myself – it's some kind of voodoo...
and with that voodoo
I keep thinking of you
and with that voodoo
what can I do?*

*but it's so so very different when we're together
and I'm so so much calmer, I feel better
'cause the stars already crossed our paths forever
and the sooner that you realise it the better
and then I'll be with you and I won't scare myself
and I'll know what to do and I won't scare myself
and my thoughts will run and I won't scare myself
and I'll think of you and I won't scare myself.*

УСПЕШНИ СОЛИСТА

У последње време све се чешће дешава да се вокални солисти појединих састава одлучују на паралелну соло каријеру. Лајонел Ричи, уз Мајкла Џексона најуспешнији црни певач данашњице, био је дуго члан групе Commodores; Фил Колинс већ извесно време једнако успело снима са Genesis као и под сопственом фирмом; најсвежији пример је Стив Пери (Steve Perry), певач америчког мега-бенда Journey. Последњих неколико месеци он не силази са врха топ листе у САД како албумом „Street Talk” тако и синглом „Oh, Sherrie”. Томе се не треба чудити кад се узме у обзир огромна популарност коју Journey уживају у Америци.

● РОК интервју ● РОК интервју ● РОК интервју

АНГУС ЈАНГ АС/DC

Иако се њихове плоче и даље продају у великим тиражима, иако су њихови концерти и даље распродати свугде у свету, АС/DC више не уживају ону пажњу јавности коју су имали пре неколико година. Уосталом, аустралијски бенд никада није спадао у миљенике штампе, заузврат ни они никада нису били претерано љубазни са представницима седме силе. Уосталом, чујте Ангусов угодни разговор са новинаром америчког часописа Creem:

● Да ли си слушао Def Leppard и њихову „Pyromania“ (најпродаванија плоча тешког рока прошле године – прим. ред.)?

– Чуо сам једну песму негде на радију. Def Leppard су били на турнеји са нама – када су први пут свирали по Британији били су нам предгрупа.

● Шта мислиш о Van Halen?

– Да ли сам их видео? Никада их нисам гледао. Нисам имао прилике.

● Знаш ко су они?

– Чуо сам да постоји група која се зове Van Halen.

● Да ли имаш и некакву слику? Кад кажем „Van Halen“, видиш ли момка с дугом плавом косом?

– Роберт Плонт је имао дугу плаву косу. Ха-ха-ха-ха. Род Стјуарт је своју офарбао.

● Добро, да те питам овако: да ли си чуо за Едија Ван Халена?

– Да. Чуо сам за њега.

● Које још тешкометалне бендове цениш?

– Ми себе не класификујемо као тешкометални бенд.

● Ма, хајде! Ако ви нисте хеви метал, ко јесте?

– Ако ишта, ми себе зове-

вемо рокенрол групом.

● Али сваки хеви метал бенд зове себе рокенрол групом. То је одбрамбени механизам.

– Нас су звали њу вејв групом, панк групом, пауер-поп групом... Сваке године када смисле нови назив, то смо ми. Ми никада нисмо изашли и рекли: „Хеј, ми смо то“. Постојали смо пре него

што су Sex Pistols били формиран. У Британији су нас звали панк групом јер нису имали панк групу. Увек су нам медији прикачићали те етикете.

● Али ипак ви имате нешто слично са осталим групама које се називају „тешким“?

– Неее. Ја мислим да смо ми сасвим јединствени.

ИЗНЕНАЂЕЊА

Led Zeppelin су били поново заједно, десетак минута додуше. Наиме, током недавне турнеје Роберта Планта по Енглеској на једном од наступа у Хамерсмит Одеону у Лондону, на бину је изашао и певачев некадашњи газда из дана легендарне групе Џими Пејџ. Уследила је урнебесна реакција публике и још један бис на који су изашли и Џеф Бек, Алвин Ли, Дејв Едмундс и син покојног бубњара Џона Бонема.

ЧОВЕК ИЗ ФАМИЛИЈЕ

Крајем маја концертима у Љубљани и Загребу, југословенској публици се представио један од најоригиналнијих и најбољих певача рока, Роџер Чепмен (Roger Chapman). Изврсни вокални солиста своју дугу и успешну каријеру почео је још пре двадесетак година. Прославио се као вођа легендарне групе Family после чијег је распада основао састав Streetwalkers, да би се последњих неколико година потпуно окренуо солистичкој каријери. У центар збивања га је вратила некадашња сарадња са Мајком Олдфилдом на чијој је последњој плочи сјајно отпевао композицију „Сенка на зиду“ („Shadow On The Wall“). Чепмена на концертима прати солидна екипа искусних британских музичара уз чију је помоћ и у Југославији доживео праве овације.

**DJAČKI
ILUSTRIRANI
KOLOR**

SPOTTERAK

KOJI CE I VAS ODUŠEVITI

BOGAT I DUHOVIT SADRŽAJ • SLIKE U SUPER KOLORU

PO ŽELJI I UKUSU DJEVOJČICA I DJEČAKA

134 UMJETNIČKI OBRADENE
STRANE ZA UPIS PORUKA I
USPOMENA • TVRDI POVEZ,
ŠIVANO KONCEM, KORICE
PRESVUČENE, ZLATOTISK •
KVALITETNA IZRADA, LIJEPI
IZGLED, TRAJNA ŽIVOTNA
VREDNOST.
CIJENA 500 DIN. PLAĆANJE
POSLIJE PRIJEMA. PIŠITE ILI
TELEFONIRAJTE. ŠALJEMO
ODMAH O NAŠEM TROŠKU.

EURO-KNJIGA

11030 BEOGRAD FAX 35

Tel. 541-684.

**ШКОЛА
ГИТАРЕ**

1. Акорди, Теорија, Мелодије – I и II део

2. Тотално свирање.

3. Модерна музика, хитови, рок – I и други део.

Сваки приручник по 260 динара. Попуст 80 динара за сваки следећи наручени приручник. Плаћате поштару. Васиљевић Милун, пост ретант, 11101 Београд.

**БРЗИНОМ
ОД 19 km
НА ЧАС**

Бугати, тип 35
из 1924. са
мотором од
осам
цилиндара
најуспешнији
тркачки
аутомобил.
Побеђивао је
неколико
година
заредом.

Француз Леметр на пежоу
победник прве
аутомобилске
трке од
Париза
до Руана.

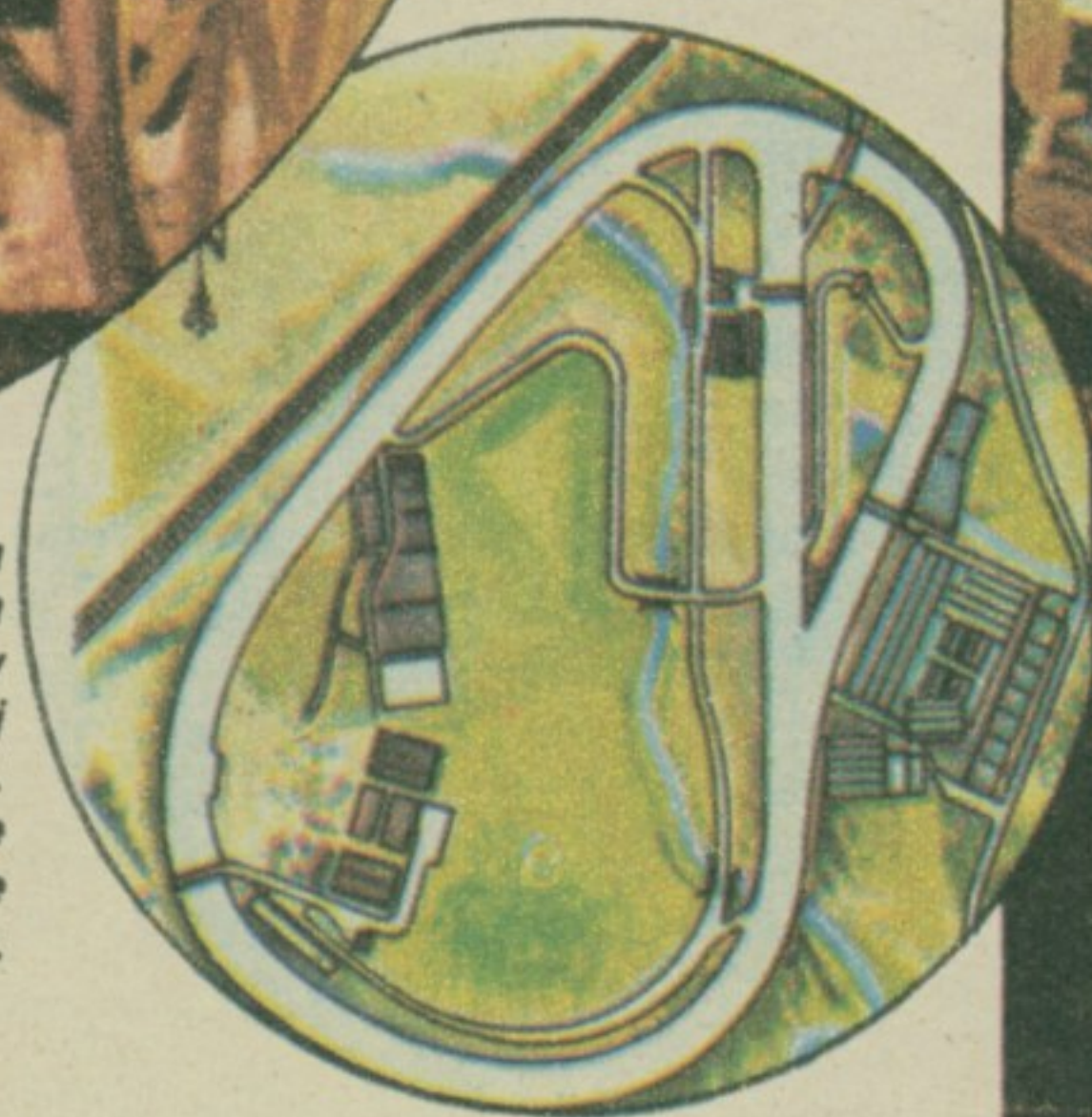

ним рупа. Уосталом, бољег
и није било. На циљ је стиг-
ло само неколико аутомо-
била. Победио је Леметр у
пежоу возећи просечном
брзином од – 19 километа-
ра на час!

Од града до града

Трка Париз – Руан била
је прво организовано так-
мичење аутомобила и уоп-
ште није настало из потре-
бе листа „Л пти журнал“ да

Затворена
кружна стаза
у Бруклендсу
у Енглеској
начињена 1907.
била је
прва такве
врсте у свету.

ПРАШЊАВИ ПОБЕДНИЦИ

**ДОК СУ ГЛЕДАОЦИ
ВАТРЕНИМ
ПОВИЦИМА БОДРИЛИ
УЧЕСНИКЕ ПРВИХ
АУТОМОБИЛСКИХ
ТРКА, ОНИ СУ ВИШЕ
ВОДИЛИ РАЧУНА О
ТОМЕ КАКО ДА
ИЗВУКУ ЖИВУ ГЛАВУ
НЕГО ШТО СУ
МИСЛИЛИ НА ЦИЉ.**

Оглас је освануо у па-
риском дневном листу
„Л пти журнал“. Био је кра-
так, али за читаоце веома
необичан. Позивао је све
власнике аутомобила у
Француској да 22. јула
1894. године дођу својим
„колима без коња“ у Париз
и потом „пређу раздајину
до Руана“. Услов је био да
кола „не изазивају опас-

ност по живот и безбед-
ност људи“. Победнику је
намењена и прилично ве-
лика награда – пет хиљада
франака.

Мада је аутомобил у то
време још био занатски
производ, пријавила су се
102 такмичара са аутомо-
билима различитог погона:
на бензин, пару, електрич-
ну енергију, гас, чак и на

педале!

На старт је дошло само
двадесетак аутомобила. У
сваком је поред шофера
седео и сувозач. Дуж пута
Париз – Руан поређало се
много света, свако се тру-
дио да заузме што пре-
гледније место.

Трка је била изузетно за-
нимљива јер се возило
прашњавим путем препу-

измисли атракцију ради по-
већања тиража. Атрактив-
на је била појава аутомо-
била, уопште. Касније је
све дошло на своје место.
Јер, када је аутомобил
„проходао“ и људи почели
да га купују, јавила се у
власницима и жеља да од-
мере снагу и брзину свог
новог љубимца. Обично би
изабрали за циљ оближње

брдо јер је то од возача тражило спретност. Ове приватне трке цедиле су душу аутомобилу, али тиме откривале и његове недостатке. Малобројни произвођачи хватали су се за главу, али није било друге: или усавршити уочене слабости или ставити катанца на радионицу!

Прво званично такмичење од Париза до Руана било је истовремено и модел будућих аутомобилских

Тулуз – Париз докопао се циља брзином од 64 километра на час!

Ни мајка да их препозна

Правила такмичења није било. Основно и једино гласило је: седи и вози. Пречицом се није могло нити је то икоме падало на памет. Једноставно, „шверцовање“ у том смислу није долазило у обзир

циљ толико прашњави и умазани да их ни рођена мајка не би препознала.

И поред великог напора који је изискиван од возача трке су се све чешће одржавале и за неколико година израсле у међународне. Током 1900. први пут је одржана трка за куп Енглеза Гордона Бенета. Није била дугог века, после неколико година укинута је. Остале упамћена по томе што су се од тада

ришта сеоске куће побегло је псетанце. Дечак је потрчао за својим љубимцем и стигао га наред пута. Није приметио да се приближава такмичар са колима тешким неколико стотина килограма. Приметио је један војник. Прискочио је да спасе дечака и обојица су се нашла под точковима.

Јавност је била шокирана овом трагедијом. Истина, удеса је било и раније,

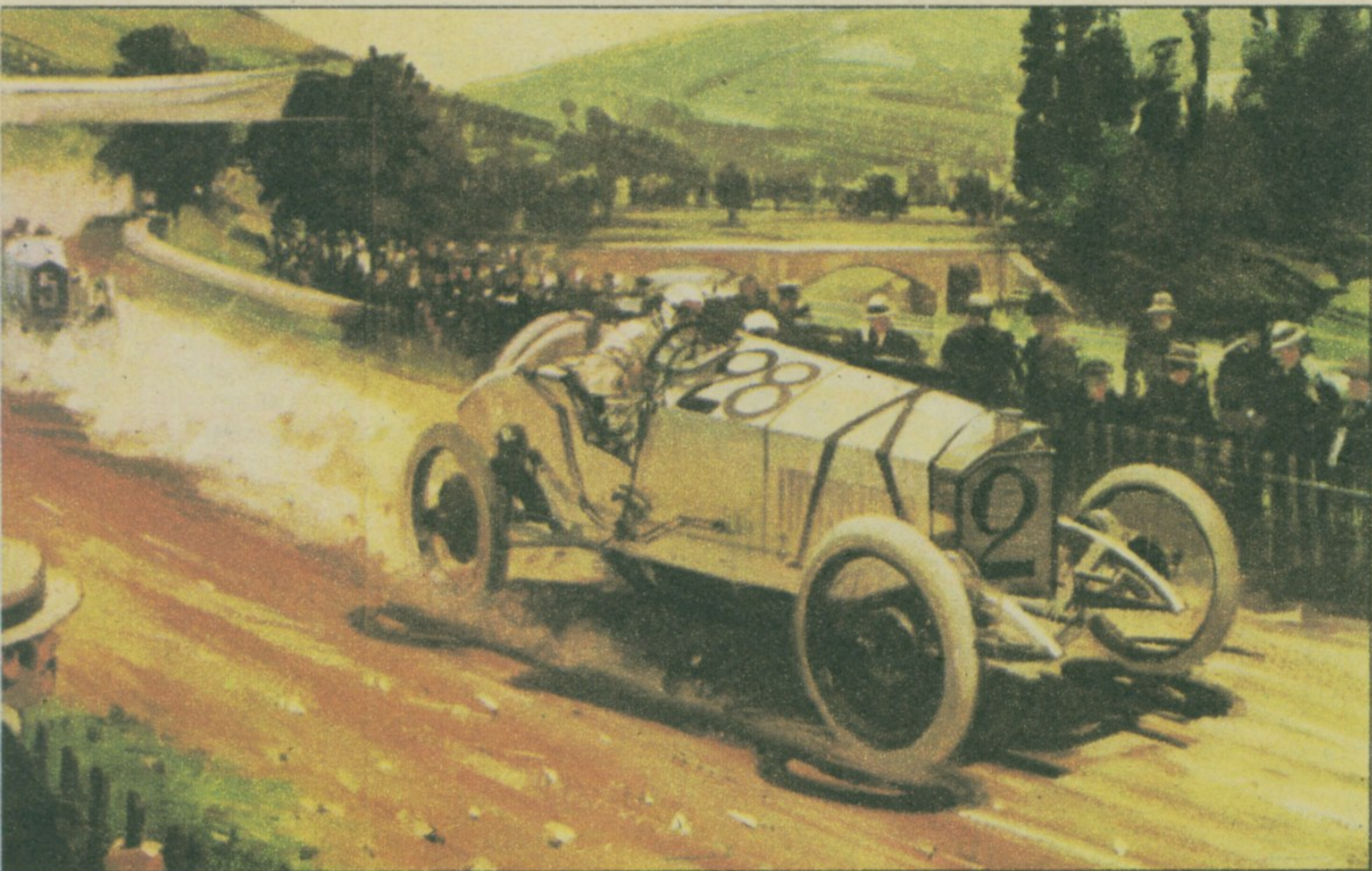
цуској прерасла је индустрију у којој је било запослено 180 хиљада радника, а само у току једног месеца склапано је више од хиљаду аутомобила. Трке су се морале наставити јер је било јасно да су оне огледало издржљивости аутомобила – најбоља препорука купцима.

Прешло се на затворене стазе, у ствари неколико прашњавих или макадамских путева који су, настављени један на други, чинили круг тако да није било почетка и краја. Старт је уједно био и циљ. Све мање учествују обични грађани из хобија, а све више људи којима је то страст и опредељење као, рецимо, Чарлс Џерот из Велике Британије који је напустио уносну правничку каријеру и посветио се тркама. За учествовање се добијала надокнада, од тога па до корака да се возачи везују за произвођача аутомобила није прошло дуго. По неколико њих почиње да наступа тимски за фирму. Кола су и даље серијске производње, али се јављају и побољшања начињена за трку. То ће ускоро постати главна прекупација произвођача. На прве трке подсећаће само старт: такмичари полазе појединачно минут један иза другог.

После укидања трке за куп Гордона Бенета 1905. основана је трка Гран при. Учинили су то, ко ће други, Французи! Гран при или Велика награда одржавана је у почетку само у Француској. Тек 1921. прихватила ју је Италија, а касније Белгија, Немачка, Велика Британија, Шпанија и Монако. Данас је прерасла у светски куп, незванично првенство света професионалаца, и обухвата велики број земаља.

Оснивањем Гран прија пажња се поклања и правилима. Она се не односе на трку већ и техничке особине возила. Додуше, аутомобил још носи основне одлике серијски произведеног и с њим се мирне душе може путовати, али сви знаци говоре да ће убрзо променити лик и поста ти средство великог обртања новца возача и произвођача. Између два рата још ће донекле подсећати на некадашњи занос, али то ће бити и крај приче о првим романтичним тркама аутомобила.

М. Тодоровић

трка, па је од тада надметање возача називано – трка од града до града! Французи нису дозволили да трка Париз – Руан остане дневни догађај који ће сутрадан пасти у заборав јер је њихова домовина у то време била скромна али водећа сила у производњи аутомобила. Већ следеће године организована је трка од Париза до Бордоа и назад. Растојање је износило 1200 километара, а победника чекала награда од читавих 70 хиљада франака!

Трка је била тема о којој се говорило недељама, али на старту се појавио само 21 такмичар мада је могао да учествује свако ко је имао аутомобил. Победио је Левасор на панару возећи просечном брзином од око 24 километра на час због чега је слављен као херој. Трке од града до града постају популарне, временом се брзина кола повећава и само пет година касније победник на стази Париз –

НАЈПОПУЛАРНИЈЕ ТРКЕ

Најпопуларније трке двадесетих и тридесетих година овог века биле су:

ТАРГА ФЛОРИО – Путевима Сицилије у Италији, по систему кругова.

МИЛЕ МИЉА – путевима Италије по систему од града до града, старт и циљ у Бреши, стаза дугачка 1639,700 километара.

24 ЧАСА ЛЕ МАНА – по систему кругова у истоименом француском граду, одржава се и данас.

НИРБУРГРИНГ – у Немачкој на затвореној кружној стази, број кругова и дужина су мењани, одржава се и данас.

јер је цела трка протичала у витешком духу.

Кола су се често кварила или завршавала у јарку поред пута. Све поправке обављали су возач и сувозач, разуме се ако су могли и умели. Ко успе да отклони квар, наставља даље. Јело се у току вожње, оно што се понесе од куће. Возачи су стизали на

аутомобили појединих држава разликовали по боји: француски су имали плаву, немачки – белу, енглески – зелену, амерички – црвену...

А онда – драма. У једном тренутку изгледало је да је тркама дошао крај. За време трке Париз – Бордо – Париз 1903. догодио се тежак удес. Из дво-

али не оваквих. Прва етапа до Бордоа једва је приведена крају, поготову што је на истој деоници страдао и један од браће Рено: Луј и Марсел Рено су се такмичили, доживели удес и Марсел је тешко повређен. Луј је пробдео целу ноћ поред његовог узглавља у болници у Бордоу, лекари су учинили све што су могли, али је Марсел пред зору умро. Неколико часова касније француска влада је забранила даље одржавање трке. Била је толико огорчена да чак није дозволила да се аутомобили одвезу до железничке станице у Бордоу сопственим погоном већ су их до вагона одвукли коњи. Тамо су укрцани и возом враћени у Париз.

Плати па вози

Кад се бура у јавности стишала, вратила се и мисао о аутомобилским тркама. Томе је ишао на руку развој аутомобила. Већ 1902. производња у Фран-

BIBLIOTEKA

MOJ
PRVI
REČNIK

DEGO

Rečnici-
slikovnice, namenjeni
su vama koji počinjete
da učite strani jezik.
U prodaji je
prvo kolo:

MOJE TELO,
ODELO
I MOJ DOM.

Nadamo se
da će vam se dopasti i
da ćete lako,
kroz igru naučiti
ovih 200 riječi
objašnjenih crtežom.

Stručni
izbor riječi
izvršio je profesor
engleskog
jezika u
Instituta
za strane jezike u
Njujorku
DŽON DUMIČIĆ,
autor stripa je
MILAN
MIODRAGVIĆ.
Rečnici ne
engleskom,
francuskom i ruskom
jeziku

MY BODY

CLOTHES

MY HOME

Cijena jednog kompleta (tri riječnika-slikovnice) iznosi 300.- dinara, a pojedinačna cijena 100.- dinara.

Kod kupovine kompleta, odobravamo popust od 15%.

Za sledeće kolo nam je potrebna vaša saradnja. Pišite nam i predložite tri teme. Usvojicemo predloge koji dobiju najviše glasova a predlagače ćemo nagraditi bedževima sa znakom naše nove biblioteke – papagajima.

Riječnike-slikovnice možete poručiti telefonom ili priloženom porudžbenicom.

IŠKRO „Savremena administracija“
OOUR „Savremena knjiga“

11000 Beograd, Crnotravska 7-9
Telefoni: 667-436, 668-567 i 661-913

NARUDŽBENICA ZAB

engleski, francuski, ruski
Ovim neopozivo poručujem-o

- Moje telo
 - Odelo
 - Moj dom
- (nepotrebno precrtati)

(engleski _____ prim. francuski _____ prim. ruski _____ prim.)
(engleski _____ prim. francuski _____ prim. ruski _____ prim.)
(engleski _____ prim. francuski _____ prim. ruski _____ prim.)

Ime i prezime _____

Ulica i broj _____

Pošt. broj i mesto _____

Rečnike-slikovnice, plaćate poštaru kod preuzimanja.

СУНЦЕ
У
КОНЗЕРВИ

КАКО ПРИПИТОМИТИ ХИДРОГЕНСКУ БОМБУ?

Из десет литара обичне воде могло би се добити исто онолико енергије колико од пет тона угља и човечанство би заувек било решено енергетских криза и брига. Тајна је у такозваној термонуклеарној реакцији, нуклеарној фузији, на којој почива хидрогенска бомба. У природи се таквом реакцијом ослобађа и Сунчева енергија. Хидрогенска бомба је,

на жалост, једини начин на који је човек досад успео да „конзервира“ Сунце. Комерцијално коришћење фузионе енергије још увек је далек сан, али толико привлачан да научници широм света већ деценијама покушавају да га остваре. Када им то пође за руком, на целој Земљи завладаће материјално благостање и то без трунчице загађивања средине.

Приликом експлозије хидрогенске бомбе долази до стапања милиона језгара двеју врста тешког водоника – деутеријума и тритијума – при чему се ствара нови елемент хелијум. Како атомска језгра одбојно делују једна на друга, за њихово стапање потребна је огромна количина енергије. Приликом стапања језгра ослобађају неутроне који онда бом-

бардују околна језгра и производе топлоту.

Тај процес у неконтролисаном облику изазива хидрогенску експлозију. Када би се укротио, постао би трајан извор енергије, а добијена топлота би се затим искористила на уобичајен начин за загревање воде ради производње електричне струје помоћу парних турбина.

Проблем је и у изазивању и у обуздавању нуклеарне фузије. Да би се омогућила фузија, потребно је наелектрисане честице нормалне густине 20 до 30 секунди излагати температури од неколико стотина милиона Целзијусових степени. Али, ако се нуклеарно гориво сабије до густине хиљаду пута веће од нормалне, онда га је потребно излагати истој температури свега један стотини део секунде што већ постаје исплативо.

Као пумпа за бицикл

Научници покушавају да направе више врста фузионих реактора. Полази се од принципа да што се дуже тешки водоник одржава на потребној температури, то је мања густина материје потребна да би се процес фузије самонављао.

Једна могућност је такозвана „магнетска боца“, то јест, држање горива у мрежи магнетских поља огромне јачине – сваки чврсти контејнер би, иначе, на толикој температури испарио. Овај метод обећава, мада не у најближој будућности, дугорочно чување фузионог горива у стању мале густине.

Други начин је да се од горива направе лоптице које би потом биле сабијене огромном снагом. За само делић секунде гориво би при таквом сабијању достигло температуру и густину на којима би реакција фузије саму себе обнављала.

Тешкоћа са овом варијантом, као и са „магнетском боцом“, јесте у томе што се за сабијање горива не може употребити чврста материја јер би одмах испарила. Једно од решења је да се лоптице горива бомбардују из свих праваца снажним ласерским зрацима. Тиме би се постигло почетно загревање и испаравање горива које би се онда, приликом ширења, сабијало у ограниченом простору и тако даље загревало као што се пумпа за бицикл загрева сабијајући ваздух у гуми.

Невоља је што ласери и сами гутају велику количи-

ну енергије – најефикаснији данашњи ласер претвара у енергију зрака свега пет процената енергије коју троши. Због тога је тешко замислити фузиону електричну централу на бази ласера.

Уместо ласерских зрака могу се употребити снопови позитивно наелектрисаних јона. Испитивање овог поступка далеко је новијег датума од магнетских боца и ласерских зрака и на њему тренутно заједнички раде британска Лабораторија Радерферд-Аплтон, Катедра за Физику Универзитета у Бирмингему и Институт Макс Планк у Западној Немачкој.

Пресудни експеримент

Овог лета у Лабораторији Радерферд-Аплтон почиње експериментално прављење снопова јона усредсређених и сабијених онако како би било потребно за добијање фузионе енергије. Експеримент ће, вероватно, бити пресудан за овај правац истраживања јер је велико питање да ли ће бити могућно концентрисати и одржати веома снажне таласе међусобно одбојних честица на сићушну мету. Магнети за концентрисање снопа биће тако јаки да ће читаво замисао можда испасти неисплатива. Магнети ће морати да обуздају енергију од две хиљаде мегавати – већу од Сунчеве топлоте коју за ведро летњег дана прими читаво територија Југославије – и усредсреде је на лоптицу горива пречника један милиметар!

Уколико се то ипак покаже могуће, чему се физичари надају, метод би имао бројне предности над свим осталим. Док ласер ослобађа свега пет одсто енергије коју троши, јонски сноп ослобађа тридесет одсто. Економичан фузиони реактор на том принципу сасвим је замислив – под условом да физичари укроте веома непослушни јонски сноп.

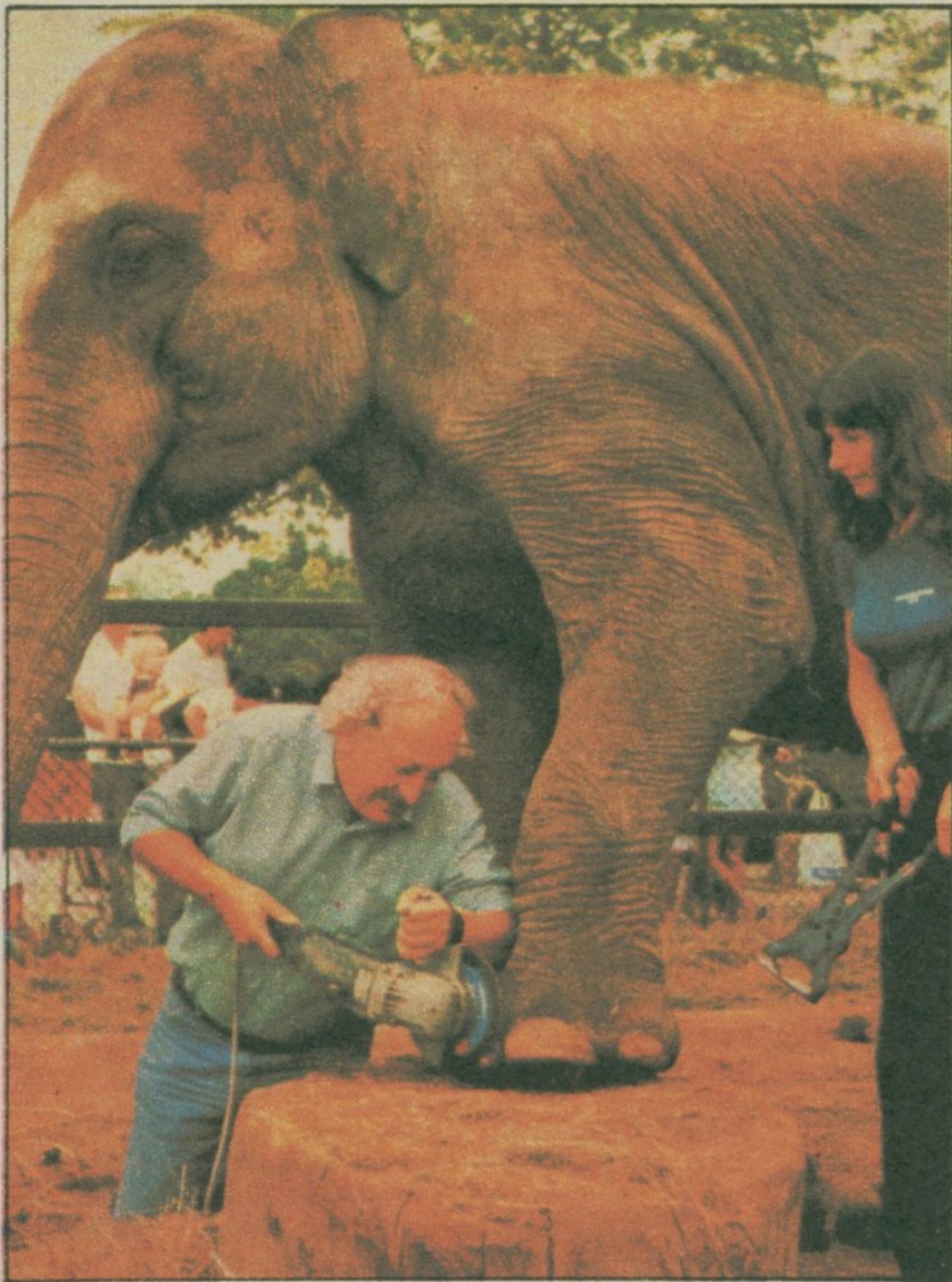
То је истовремено и једини поступак за који већ постоје сви технолошки услови. Док су магнетске боце у експерименталној фази већ тридесетак година, а ласера такве снаге и таласне дужине која би била довољна за исплативу фузију нема чак ни на видику, такозвани акцелератори честица, који служе за разбијање атома помоћу јонских снопова, увелико се употребљавају широм света.

Можда ће та технологија, која се последња развила, прва стићи на циљ?

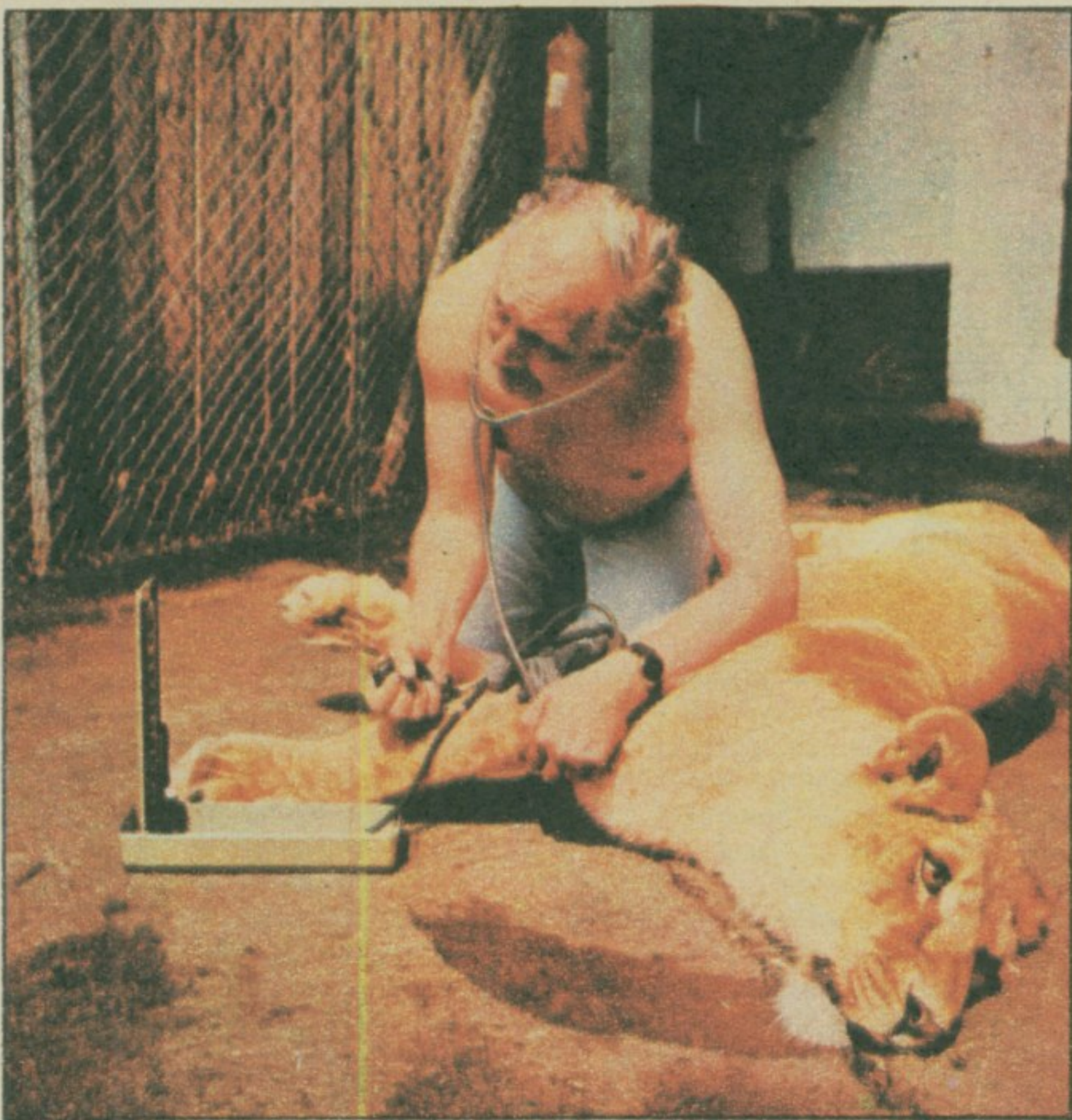
Б. Д.

ТРАКТОРОМ

НИЈЕ ЛАКО СА СЛОНОВИМА

Доктор Тејлор на свом редовном послу: у Лондону „уређује нокте“ једном слону. Он то ради стручно и са љубављу, иако му није нимало лако.

Лавици није добро, мора да јој се измери крвни притисак.

СЕ НЕ ВАДИ ЗУБ

**ЈЕДНОГ ДАНА ЈЕ У
МАДРИДУ ДА ЛЕЧИ
ПАНДУ ОД ЧИРА.
ДРУГОГ ВЕЋ У КАТАРУ
– СПАСАВА КАМИЛУ.
ТРЕЋЕГ У МАЈОРКИ –
ОПЕРИШЕ СЛОНА.
ДВАДЕСЕТ ЧЕТИРИ
ЧАСА СА
ИНСТРУМЕНТИМА. ТО
ЈЕ ЖИВОТ ЧОВЕКА
КОЈИ ЈЕ ДОКТОР ЗА
ЖИВОТИЊЕ ИЗ
ЗООЛОШКИХ ВРТОВА
И АУТОР КЊИГЕ
„УЗБУДЉИВ ЖИВОТ
ЛЕТЕЋЕГ
ВЕТЕРИНАРА“**

Кад сте зубар, специјалиста за слонове, онда је јасно да се ту подразумевају само „велике ствари“. Слон има релативно мало зуба (24), али, у ствари, употребљава само четири. У односу на човека, као и на зубе других животиња укључујући китове, тигрове и носороге, његови су чврсти и масивни: кутњак, који заједно с кореном понекад тежи и по осам килограма, скривен је у вилици и део који му служи за жвакање једва да из ње вири. Зато, кад неког слона заболи зуб, мени је јасно да ме чека огроман посао, огроман у правом смислу речи.

Имао сам прилике да гледам како неискусни ветеринари ваде слону зуб уз помоћ металног кабла и трактора! Осим што је то нехумано, морам да кажем да је и непотребно. Решење је хируршки захват и то под анестезијом: расеку се десни и зуб једноставно извуче напоље.

Први пут сам то морао да учиним пре двадесет четири године, али је мој пацијент умро зато што у

Да ли ће овом слону морати да извади зуб? Колико је то тешко најбоље говори податак да његов кутњак тежи бар осам килограма!

Тејлор прегледа очи једном мајмунчету. Његови сродници, иначе, пате од свих болести као и човек.

Да би овом делфину из „Сафари парка“ у Виндзору у Енглеској узео крв, доктор је морао да ангажује петорицу помоћника.

Овако се контролише здравље горице. Животиња је успавана али чим се направи електрокардиограм и узме крв, горицу ће на једноставан начин пробудити.

то време није било ничега да се прекине дејство анестетика. Животиња није могла одмах после операције да се пробуди, па је лежећи још неколико часова сопственом тежином уништила плућно крило са те стране.

Од октобра 1983. ситуација је из корена измењена. Анестезија за слонове више не представља никакву опасност. Успављујемо га само једном кашицом анестетика с тим што га одмах после операције будимо средством које има противдејство и за неколико минута устаје као да се ништа није догодило.

Лопта у стомаку

Дакле, ја сам ветеринар коме је путна торба увек спремна јер сваког часа очекујем позив. По целом свету лечим животиње с крзном, перјем или перајима – свеједно. Мој колега из Америке Ендрју Гринвуд и ја највероватније смо једини ветеринари зоолошких вртова који тако раде. Ми не лечимо псе,

мачке, коње и говеда, али зато водимо бригу о здрављу осталих деведесет девет процената припадника животињског царства, од зебре до зориле. (Добро сте прочитали! Горица је једно а зорица друго. Она припада врсти афричких куна и има веома лепо црно-бело крзно).

Велики број наших пацијената су ретке зверке велике вредности. Наравно, необичне животиње имају и необичне сметње. Често ме зову у Мадрид, тамо један панда пати од чира у стомаку и стално крвари. Догоди се да већ следећег дана одлетим у Арабијски залив где ме, за вађење крви, чека читаво стадо најлепших примерака беле антилопе које су погођене неком чудном епидемијом. У Катару сам оперисао камилу која се толико нагутала сопствене длаке да јој се од тога у стомаку створила огромна лопта. Ишао сам и на Исланд да залечим ране читавом јату китова, жртвама лутајућих ледника чије су ивице оштре као нож. У Риминију сам помогао

женки делфина да на свет донесе младунче, а у Пијемонту спасао од тровања крви једног слона гостујућег циркуса из Америке.

Пргави ној

У торби увек носим различите валуте, купаће гаћице, резервну одећу, сапун у праху, лек против маларије, хируршку опрему и разне врсте анестетика. Ово последње је веома важно јер се, на пример, за тигра не може користити уобичајена маска са хлороформом нити се барбитурати смеју убризгавати у вену тек уловљеног носорога.

Често ми се догоди да због опреме коју носим имам проблема са царинским властима. Хируршке ножеве на расклапање и муницију за пушке за омамљивање нико ми не дира, али са другим инструментима – мука жива! Једном сам са собом понео специјалну нараву у облику слова „Х“ која ми помаже да дебелокошцима, док радим, држим от-

ворена уста. На лондонском аеродрому одмах су ме питали шта је то.

– Прибор за рад – одговорио сам уз детаљно објашњење.

– Ако је ово прибор за рад онда сам ја Деда-Мраз – дочекао ме је цариник. – Сумњиво је, изгледа као митраљез, морам да вам га одузmem!

И тако даље...

Понекад је веома важно да први проћем царинску контролу јер од благовремене интервенције зависи да ли ће мали орангутан који је на свет дошао царским резом остати у животу или ће газели коју су напале лисице бити ампутирана нога...

Већ сам навикао и на неочекиване интервенције кад морам да се сналазим како знам и умет. Тако су ми једном приликом два ленд-ровера послужила као операциона сала у пустињи кад сам под ужареним сунцем морао да оперишем камилу. Да би дошао на свет, једног емуа (аустралијски ној) једва сам ослободио ненормал-

но дебеле љуске од јајета – уз помоћ уља за кување и вакуум гуме за отпушавање лавабоа! Догодило се и да сам неке мајмуне оперисао на сандуцима од пива, а китовима давао трансфузију крви по највећој снежној међави. Један пргави ној ме је напао и оборио на земљу, а индонезански биво гурнуо у блато до гуше.

Иако сам понекад радио и у најгорим хигијенским условима, није ми се догодило да зарадим неку болест или да ме нападну паразити. А рећи ћу вам да је шуга, на пример, највећа напаст за арапску камилу, да морски сисари имају опасне бактерије и да су примати преносници свих могућих болести које нападају човека, а подложни су и неким новим и веома опасним вирусима.

Није ми било тешко да заборавим ујед питона и огреботину на ноzi коју сам зарадио лечећи једног леопарда, и никада нисам ни помислио да се бавим неким другим послом.

Дејвид Тејлор

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

Хари Харисон

Невоље су почеле зато што је Филер 13В-445К био previше радознао. Доживљај са плавушом из двадесет другог одељења већ је требало да му буде добра поука.

Приметио ју је кад је излазио из магацина и пролазио кроз 22. одељење. Сагињала се над неком књигом смештеном на најнижој полици. Успорио је ход, стао, а очи су му заблештале. Лепа жена никако није требало да буде предмет интересовања једног робота. Видевши његов поглед девојка га упита:

– Шта буљаш тим својим фото-окицама?

– Имате искривљен шав на чарапи!

Био је помоћник главног библиотекара. За смештање и преношење књига није потребно велико знање.

Имао је идеално памћење. Интересовало га је зашто људи узимају и читају књиге. Почео је да чита све редом и за кратко време његов компјутер нагомилао је велике количине разних информација. Све чешће је уместо једне књиге Филер доносио гомилу књига из тражене области.

У почетку није разумео шта значе описи заљубљених. Студирање љубави постепено му је постало хоби. Најчешће је читао ноћу,

МАСКЕНБАЛ

РОБОТ ЈЕ БИО
ПРОГРАМИРАН ДА
СЛУША НАРЕЂЕЊА
ЧОВЕКА, А ЊЕНЕ РЕЧИ
ЗВУЧАЛЕ СУ КАО
НАРЕЂЕЊЕ.

када у библиотеци није било никога. Нико није ни помишљао да Филер целе ноћи чита.

Једног дана у одељењу биологије налетео је случајно на девојку и младића који су се љубили између две полице са књигама. Било је то за њега нешто ново. Притајио се, гледао и слушао. Одломци њиховог разговора чинили су му се изузетно

досадни и без смисла. Нису то биле реченице којима су се служили јунаци из књига у сличним ситуацијама.

Од тога дана почео је да гледа жене са већом радозналости. И баш тада направио је ову фаталну грешку.

На полицу је стављао књигу коју је вратио један младић. Из књиге је

испао комадић папира. Хтео је да му га врати, али младић је отишао. Погледао је, била је то улазница за маскенбал.

И тада му је пала на памет идеја. У костиму младог елегантног човека могао би да оде на тај бал!

Следећих дана је сваки слободан тренутак проводио у припремама. Из књига је студирао описе оваквих

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

Роберт Шекли

Последње ноћи имао сам чудан сан. Неки глас је говорио:

– Извини што те узнемиравам, али имам један проблем, само ти можеш да ми помогнеш...

Сањао сам да сам одговорио:

– Немој да се извињаваш, још ни сам чврсто заспао и ако могу...

– Можеш, ти си моја једина нада, иначе ћемо цео мој свет и ја пропасти. Зовем се Фрока, припадник сам врло старог рода који живи у широкој долини опкољеној високим планинама.

– Чекај – прекинуо сам његово излагање – зашто ми причаш све то?

– Извини, али у мом свету, кад подносиш молбу, обавезна је морална исправност молиоца. Према томе, морам ти се представити.

– У реду, а сад ми кажи у чему ти могу помоћи?

Пре око 100 година, по нашем времену, из неба се спустио огроман црвеножути стуб. Стао је у близини споменика Незнаком јунаку на централном тргу нашег главног града.

Имао је пречник од око 2 миље.

Висину нисмо могли установити, дизао се унедоглед. Био је направљен од материјала издржљивог на топлоту и хладноћу, на бактерије, на бомбардовање протонима и на све остале пробе које смо изврши-

ковима и прошао кроз цео град. Материјалне штете биле су огромне, а број смртних случајева прешао је неколико хиљада. Два месеца касније стуб се поново вратио. У великој журби прошао је кроз три

ЧИЈИ ЈЕ САН

ли. Стајао је тако непомичан пуних 5 месеци и 19 дана.

Одједном, без икаквог разлога, почео је да се премешта према северозападу. Оставио је за собом јарак дугачак 183 миље. Померање је трајало 4 сата. Ни научници на симпозијуму нису могли да објасне ову појаву. Речено је само да је то изузетан догађај који се не може поновити.

Али, поновио се! После месец дана и то у другом граду. Овога пута исти стуб се померао у ско-

суседна града сејући страх и смрт. Било је очигледно да ова страшна непозната појава угрожава целу цивилизацију. Антички град Зар потпуно је уништен.

Код једних је ово сазнање проузроковало хистеричан страх, код других дубоку апатију. Самоубиства су била све чешћа. Ова очајна ситуација траје већ месецима. Поред тумачења разних научника, почело се и са обраћањем псеудонауци. Хироманти и разни врачеве имају пуне руке посла.

– Тренутак – рекао сам. Жао ми је што све то доживљавате, али уопште ми није јасно шта ја ту могу да урадим?

– Управо то и хоћу да ти кажем.

– Саветујем ти да скратиш своју причу, осећам да ћу се ускоро пробудити.

– Моја улога је тешка. По професији сам књиговођа, у слободно време проучавам разне методе проширења перцепције мозга. Своје последње експерименте изводим са хемијским једињењима која сам назвао „кругови“ и који стварају повремена стања јаким осветљења мисли... схватања... знања...

– И ми имамо слична једињења...

– Видиш, због тога ме разумеш. Једном кад сам био у трансу... одједном сам почео да схватам. Дошло је то сасвим спонтано. Тешко ми је да објасним... Као да сам открио да мој свет постоји на мноштву нивоа – атомском, субатомском, на нивоу осцилационих површина, на безброј нивоа стварности од којих је сваки и део других нивоа постојања!

– Знам то – рекао сам узбуђено – нешто слично утврдио сам и у односу на мој свет!

– Тако сам и закључио – наставио је Фрока – да је дошло до поремећаја неког нивоа мога света. Имам утисак да мој свет дознаје повреду граница на молекуларном нивоу.

забава, костима, вежбао је модерне игре и понашање.

Дошло је и то вече. Филер је за-
кључао сва врата библиотеке. Ули-
цом је ишао лаким елегантним ко-
раком. Његово ново издање било је
идеално урађено. Нико не би па-
ло на памет да нешто посумња. Утр-
чао је лако у велику осветљену
зграду и ноншалантно показао пор-
тиру улазницу. Пришао је бифеу.
У пластичну цевчицу на грудима
улио је три чаше шампањца. По-
гледом је прошао преко гомиле зва-
ница.

Да, изгледало је као у књигама. У
књигама се током такве вечери оба-
везно роди љубав. Задржао је по-
глед на једној девојци. Једино је она
била вредна његовог обожавања.

Карол Даум је као и увек била
клепа и тужна. Око ње су се гу-
рали удварачи спремни да испуне
сваку њену жељу. Били су заљубље-
ни, очарани њеном лепотом и ми-
лионима њеног оца.

А њој је то било досадно.
- Овај плес је мој - рече Филер.
Изненада се створио поред ње, у
његовим очима блештао је чудан
сјај. Држао ју је рукама јаким као
челик, у окретима је носио као пе-
ро, а све то са невероватном елган-
цијом и сигурношћу.
- Ко сте ви?
- Замислите да сам принц, дошао
сам да вас отмам јер сте ви краљи-
ца овог бала!

Био је тако друкчији од осталих.
Препустила се игри. Препустила се
и његовом врелом пољупцу - тер-

мостат на устима регулисао је на 42
степену топлоте!

- Поноћ је - рекла је скидајући
маску са очију, треба и ти да ски-
неш маску.

Био је програмиран тако да слу-
ша наређења човека. Њене речи
звучале су као наређење. Широком
захватом руке скинуо је маску за-
једно са ружичастим пластичним
ткивом лица. Указала се лимена
конструкција главе.

Карол је прво вриснула.
- Шта то значи? Одговарај ти,
лимена конзерво! Ко те је послао
да се са мном тако нашалиш?
- Љубав ме је бацила у твој за-
грљај - одговорио је Филер речени-
цом из књиге.

- Двонога конзерво, како си се
усудио да изиграваш човека? Ти си
робот, само робот и ништа више!

- Ја сам робот, само робот, ро-
бот... - понављао је Филер 13В-
445К оштрим, пискавим гласом, а
његови метални прсти кидали су
све редом: одело, пластичну имита-
цију коже, металне делове кон-
струкције, каблове... почела је не-
контролисана реакција његовог
компјутера... ишао је све брже, по-
чео је да трчи кроз салу, низ степе-
нице, у врту је пао...

Механичар, специјалиста за по-
правке компјутера, утврдио је кра-
так спој на покиданом и униште-
ном механизму.

- Не може више да се поправи.
Чудан квар, изнутра се све распук-
ло као да му је пукло срце.

То је само на основу моје интуици-
је...

- И ја се често руководим интуи-
цијом...
- Закључио сам да је мој свет твој
микроскопски паразит!
- Шта? Не разумем те!

Знам, готово сам сигуран да мој
свет постоји у неком аспекту из-
међу друге и треће кости твог левог
длана. Ту је више од милион наших
година које за тебе могу значити
минуте. Наравно, не могу то ничим
да докажем и не кривим те... али
мислим да си у последње време по-
чео да се чешеш у пределу мог све-
та.

- Чешем?
- Да, тако мислим.
- Ти тврдиш да је тај велики стуб
који уништава твој свет један од
мојих прстију?
- Тако нешто.
- И сигурно тражиш да прекинем
са чешањем?

- Јесте, али само у близини тог
места - додао је молећиво. - Знам,
биће ти тешко, али помисли да је-
дино тако могу да спасем мој род
од потпуне катастрофе... Извини...
ако можеш... ми смо разумна бића
иако нисмо људи и живимо као па-
разити на твојој кожи, без твоје до-
зvole...

- Сва разумна бића треба да се
потпомажу. Имаш моју реч, док

сам жив, нећу се чешати између
прве и друге кости мог левог дла-
на...

- Између друге и треће кости -
исправио ме је глас.
- Да, између друге и треће кости
мог левог длана. Дајем ти свечано
обећање.
- Не знам како да ти захвалим.
Спасао си једну цивилизацију.

Пробудио сам се. Одмах сам за-
лепио фластер на све кости левог
длана. Не обраћам пажњу ни на ка-
кав свраб на тој руци. Избегавам и
да је перем. Мислим да скинем
фластер крајем идуће недеље. Изра-
чунао сам да ће према њиховом
времену то бити за око 200 - 250
милиона година, што је, мислим,
довољно за период постојања јед-
ног рода.

Сад не могу да се ослободим не-
ких непријатних предосећања. Она
су везана за врло учестале земљо-
тресе у последње време, појачану
вулканску активност и друге вре-
менске катаклизме на Земљи. Све
ме то јако плаши. Интуиција ми
каже да то све треба повезати. За-
кључио сам да је дошло до пореме-
ћаја неког нивоа постојања! Нарав-
но, не могу то ничим да докажем
али само ти можеш да нам помог-
неш јер мислим да је мој свет један
од твојих...

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

аутор	ПОП- ВАЊЕ КАПЉИ- НАТА ТЕЧНОС- ТИ	ЗЕМ- ЉОРАД- НИК	ОСНОВ- НА МЕ- РА, ПРА- МЕРА	РУСКИ ДИПЛО- МАТ ВА- ТЕРИЈ	НАШ ПИСАЦ ВИКТОР НАР	ДРЕВНИ ВАВИ- ПОНСКИ ГРАД	УЗАЛУД ГУБИ- ТИ ВРЕ- МЕ
САДАШ- ЊЕ ВРЕМЕ (ГРАМ.)							
ПУШКО ИМЕ							
АНТИ- КА							
НАШ СТОМО- ТЕНИ- СЕР БОРАН							
СОВЕТ- СКИ ША- ХИСТ НИПЦО- ВИЧ					ЛИЧНА ЗАПЕЧАТ		
17. СТО- ВО ПЛА- ТИНИ- НЕ		ЗНАК ЗА ЊУТИ ВРЕМЕ У НАРУЧ- ЈУ		ШАВ НА ЖЕЊСКО ЧАРАПИ "ТОНА"			
ФИЛМ- СКА ПЛУТИ- НА ПАР- ГРЕТ			ОВДЕ ИТАЛИЈ. РЕЖИСЕР И ПЛУ- ТАН			РЕД ВОЖ- ЊЕ	
ЈЕДАН ОД ДИ- ПЛОМА ТАСКО- ТАРА	СКРА- БЕНИНА ЗА АВЕ- НИЈА			ЛИТИЗУМ КЊИЖЕВ- НИЦА РИВНИ- НАР			ЈУЖНО БОГЕ
ПАЛА- РИЈА, ПЕСТИ- НА							
ПРИПАД- НИК НА- РОДА У СССР							
СПАРИ- НА, ЖЕ- ГА							
НАЗИВ ЗА АРА- ПА У ШПАНИ- ЈИ							
СТАНОВ- НИК АКАДО- ЛИЈЕ	АУТО- ОМКА КИКИ- ДЕ			ПАПА- ГАЗ ИСЕЈИ			
ПРВО СЛОВО АЗБУКЕ		О.И. ШИРОКА УЛИЦА			ПРВАК РИБАР- СКИ ТРО- ЗУБАН		
НАЗИВ РА- ЊЕ							НАША ПЛУТИ- НА МИ- ТЕНА
ПРЕДНА СТРАНА КОВАНОГ НОВЦА						ВРСТА ЕКСПЛО- ЗИВА (МН.)	
ВОЈНИЧ- КИ ЧИН							
УДО- ЛИ- НА							
НАША ПОКРАЈИ- НА "ВОЛТ"					ФРАНК. ПЛУТАЦ И ПЕВАЧ МОНТАН		
					ЕНГЛЕС. ПЕВАЧИ- ЦА КИКИ "ЛИТАР"		
ЗГРАДА У СЕЉУ. КУБУ "КАЦИ- ЈАМ"			НАШ ПЕ- НИК ВО- ЈИ- СТАВ				

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: излазак, снажити, капутић, очарање, пила, ан, Атон, Ни,
Ним, син, и, алт, кт, орао, ракус, „Сурогат“, Ана Мофо, намотај, окитити,
В, син, ђ, Но, Вак, икра, ро, крв, реп, шарада, рањеник, уједати.

Код **PEZ**-а је увек нешто ново!

Ако радо узимаш **PEZ** бомбоне и ишраш се **PEZ** фиџи урицама, пошаљи нам 5 омотница **PEZ** бомбона, а ми ћемо ти послати лепо **PEZ** књижицу. Као пријатељ **PEZ**-а користићеш све појодности које ћемо ти нудити из месеца у месец. Читај свакој њеџка на овом месту о новостима за пријатеље **PEZ**-а.

Омотнице шаљи на адресу:
„PEZ ПРИЈАТЕЉ“, 61111 — ЛУБЉАНА, п. п. 8 заједно са твојим подацима. (Име и презима, улица, кућни број, место и поштански број)

ХП КОЛИНСКА
ЉУБЉАНА

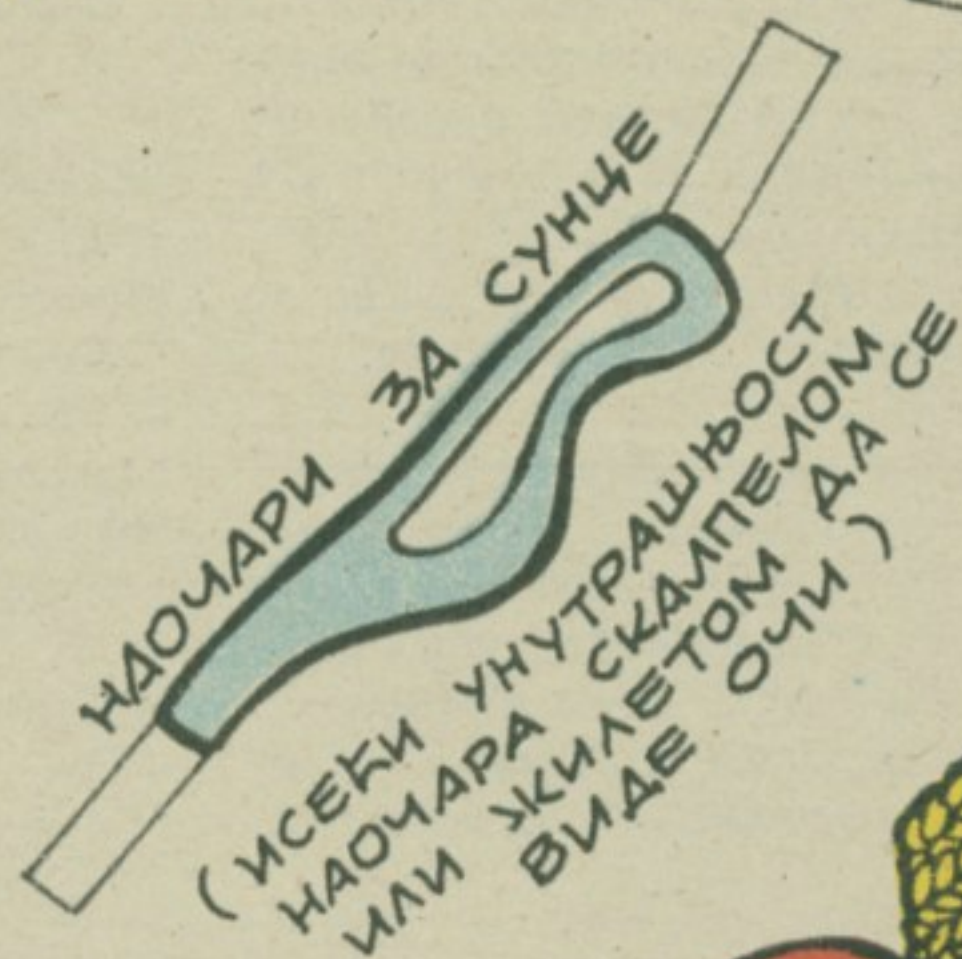

ДЕНИС ТУРИСТА

КОМПЛЕТ
ЗА
КИШНО
ЛОНДОНСКО
ЛЕТО

ДЕНИСОВО
ЛИЦЕ
СТАВИТИ ИСПРЕД
КИШОБРАНА,
ПРОСЕКИ ПО
ЦРТИЦАМА И
ПРОВУКИ
ЧУПЕРАК

УНИВЕРЗАЛНИ ТУРИСТИЧКИ
КОМПЛЕТ

ОДЕЛА ЗАЛЕПИТИ
НА ТАЊИ ПАПИР
И ИСЕКИ

ШЕШИР ЗА ВОЖЊУ
ГОНДОЛОМ У ВЕНЕЦИЈИ

ШЕШИР
ПРОСЕКИ
ПО
ЦРТИЦАМА
И УВУКИ
КОСУ

КОМПЛЕТ ЗА
ЛЕТОВАЊЕ НА
ЈАДРАНУ

АНСАМБЛ ЗА ЕГЗОТИЧНА ОСТРВА

ДЕНИСА ЗАЛЕПИТИ
НА ЧВРШЋИ КАРТОН
И ИСЕКИ

ЉУБИЧАСТИ ЖАД

✉ Хтјела бих да те питам шта је то жад јер баш ништа не знам о њему. Код пријатеља сам видјела прелијепу зелену фигурицу од овог камена која је овамо доспјела чак из далеке Кине.

СВЕТЛАНА
Сплит

Жад је минерал који је због велике тврдоће још праисторијски човек користио за израду оружја, оруђа и накита. Данас се од њега

праве накит и разни украсни предмети, нарочито у Јапану и Кини.

У свакодневном говору под именом жад подразумевају се заправо два минерала који сем што су веома тврди немају баш много заједничког. Први је много ређи и зове се жадеит, а други је нефрит. Нефрит је углавном зелене боје док жадеит може бити жут, светлозелен, љубичаст, мркоцрвен, сив или црн. Најцењенији жадеит је бурмански, а највећи купци овог камена још од 18. века су Кинези. Пре тога украсни предмети углавном су се израђивали од нефрита

који се може наћи у разним деловима Кине, али и у многим другим деловима света.

Али, овај камен није се користио само на Истоку. У Мексику су тако пронађени многи предмети који потичу још из периода пре открића Америке. Неки археолози сматрају да су жадеит донеле Маје и Астеци са Истока – одакле су по једној претпоставци пореклом. Ова теорија није одржива због тога што постоје разлике између бурманског и мексичког жадеита. То значи да у Мексику највероватније постоје налазишта овог минерала која још нису поново откривена. Додуше, пре тринаест година, нешто северније, недалеко од Монтереја у Калифорнији нађена је у мору једна громада жадеита тешка 4,53 тоне.

СВИ СУ НАЈБОЉИ

✉ Драги Забавниче, Јављам ти се с надом да ћеш ми помоћи. Недавно сам нове новчијате панталоне умазао бојом. Сада не могу да их носим јер је флека на видном месту. Молим те, посаветуј ме како да их очистим јер ми није нимало лако да се одрекнем панталона које сам обукао свега неколико пута. Кажи ме још три најбоља фото-апарата на свету.

ТОМИСЛАВ
из Титовог Ужица

Не треба толико да се секираш због умрљаних панталона. Лека има. Додуше, ниси нам рекао о каквој се боји ради, али претпостављамо да је масна. Њу ћеш веома лако уклонити разређивачем. Немој да се уплашиш када будеш видео да си скинуо једну мрљу, а добио другу – од разређивача. Ова нова се најлакше уклања бензином. Заправо, најбоље би било да целе панталоне опереш у бен-

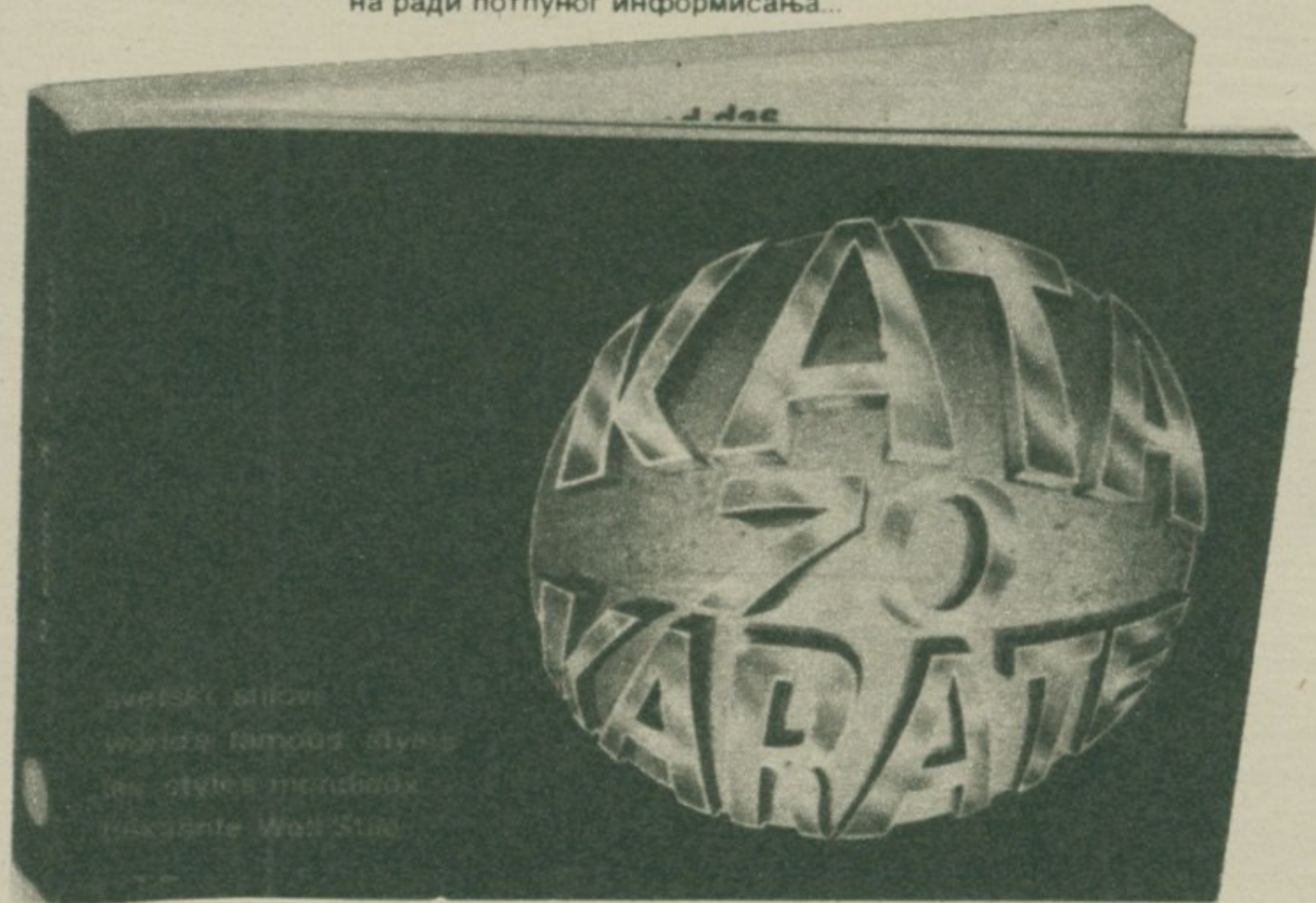
зину, али то је веома опасно, поготово ако се то ради у затвореном простору, па ти тако нешто не препоручујемо. Пошто живиш у великом месту у коме има радионица за хемијско чишћење, предложимо ти да сам скинеш мрљу од боје, а онда панталоне однесеш на хемијско.

Што се најбољих фото-апарата тиче, заиста је тешко направити неку врсту ранг-листе. Производња апарата сваким даном се усавр-

70 карате ката

Књига 70 карате ката представља апсолутну новину на светском тржишту јер даје комплетну обраду седамдесет карате ката из свих светских доминантних стилова, односно све кате које су у употреби у савременом светском каратеу, а намењене су пракси од почетног па све до највиших мајсторских звања уз компаративну анализу и преглед класичних форми и традиционалних ката.

Све кате су демонстриране фото-објашњењима за сваку поједину технику уз обимна додатна објашњења детаља извођења појединих техника, праваца кретања, приказа техника са више страна ради потпуног информисања.

Књига садржи паралелно са текстом на енглеском, француском и немачком комплетан текст на српскохрватском језику.

Књига је штампана латиницом на преко 400 страна на високо квалитетном кунстдрук папиру, корице су у пуном колору – пластифициране, богато илустрована и опремљена са преко 4000 фотографија.

Цена 750.—

Издавачко-штампарска радна
организација

„ПРИВРЕДНО ФИНАНСИЈСКИ
ВОДИЧ“

Патријарха Димитрија 36
11090 Београд—Раковица
Тел. 011/593-999

НАРУЏБЕНИЦА — ПЗ/1

Овом наруџбеницом неопозиво наручујем
..... ком. књиге:

Драган Јањић — Владислав Гигов:
70 КАРАТЕ КАТА (С-3),
по цени од 750.— дин.

Име

Презиме

Поштански број

Место

Улица и број

(Потпис купца)

У случају спора надлежан је редован суд у Београду.

Директор НО „ПОЛИТИКА“
Драган Марковић

Главни и одговорни уредник
Раде Шошкић

Одговорни уредник
Вера Смиљанић

Ликовно-графички уредник
Соња Јашовић

Издавачки савет

Владимир Антић, Добривоје Арсић,
Ариф Бозаци, др Радослав Ђокић,
(заменик председника), др Радомир
Животић, Зорица Ивановић, Љубисав
Лилић, Каћа Милетић, Бранислава
Митровић, Мирјана Моравчевић,
Раденко Павловић, Ружица Петровић,
Радомир Ристић, Снежана
Стаменковић, Јелисавета Суруџић
(председник), Зорица Ђеран,
Светлана Шухартовић, Чланови
савета из редакције: Данко Полић,
Светлана Ивановић, Вера Смиљанић,
Раде Шошкић.

Редакција:

Диего Варагић, Радана Весовић, Олга
Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана
Дожић-Стојковић, Светлана Ивановић,
Мина Илић, Соња Јашовић, Мирјана
Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана
Маринковић (уредник стрипа), Петар
Милатовић, Весна Минић, Ненад Мир-
ковић, Зора Меденица, Нада Невај-
дић, Вито Недељковић, Биљана Орло-
вић, Љубомир Патрновић, Зоран Пет-
канић, Радоје Савић, Весна Софрено-
вић, Недељка Сташић, Миленко Тодо-
ровић, Милош Томић и Бранислава
Црномарковић.

Секретаријат:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић,
Даринка Тодоровић и Зорица Филипо-
вић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА“ –
ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001
Београд Поштански факс 124, Телефо-
ни: 324-471, централа 324-191 и
325-761. Рукописи, фотографије и
цртежи се не враћају. Огласна агенци-
ја: Македонска 35/1, тел. 322-711. На
основу мишљења Републичког секре-
таријата за културу СР Србије број
413-2973-02 од 22. I 1973. године не
плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 40,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 440,00 динара, полу-
годишња 880,00 динара, годишња
1.760,00 динара.

**ПРЕТПЛАТА
ЗА ИНОСТРАНСТВО:**
Тромесечна 880,00 динара, полу-
годишња 1.760,00 динара, годиш-
ња 3.520,00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун
број 60801-601-29728 уз обавезну
назакну НО „Политика“ ООУР
„Продаја“ – претплата на лист
„ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“.

**ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО
У СТРАНОЈ ВАЛУТИ**
ГОДИШЊА:

САД	\$ 29.-
СР НЕМАЧКА	ДМ 76.-
ШВЕДСКА	Шкр. 225.-
ФРАНЦУСКА	Ффр. 231.-
ШВАЈЦАРСКА	Шфр. 61.-

Уплате из иностранства сла-
ти на девизни рачун НО „По-
литика“ код „ИНВЕСТ БАНКЕ“
– Београд, на рачун број
60811-620-63-257300-00054, уз
обавезну назакну ПРЕТПЛАТА НА
ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“.

ПИСМО НЕДЕЉЕ ЗА МЛАЂЕ И МАЛО СТАРИЈЕ

✉ Одговори ми колико је година потребно (без ос-
могодишње школе) да се за-
врши за доктора за одрасле љу-
де, а колико да бих постала до-
ктор за млађу децу (отприлике
школски лекар). Одговор је хи-
тан. Потребан ми је да бих се оп-
ределила на време.

ЧИТАТЕЉКА

Сасвим смо те разумели шта
си хтела да питаш, мада се док-
тори не деле тако једностав-
но на оне за „одрасле људе“ и
оне за „млађу децу“. Ево како
ствари стоје:

Да би постала лекар, прво
треба да завршиш неку средњу
школу, најбоље природно-тех-
ничке, здравствене или ветери-

нарске струке. То ће трајати
четири године. Онда ћеш се
уписати на Медицински факул-
тет и после пет и по година или
11 семестара добићеш звање
лекара опште медицине, на-
равно, ако све испите положиш
на време. Али, то није крај. Са-
да те чека обавезни једного-
дишњи стаж, па тек онда запос-
лење и то као лекар опште ме-
дицине. Тек после две године
стичеш право да се усавршиш
за неку грану медицине. Ако бу-
деш желела да лечиш децу,
онда ћеш специјализирати, ка-
ко се то каже, педијатрију, ако
будеш хтела да оперишеш,
специјализираћеш хирургију,
ако се определиш за лечење
уха грла и носа, усавршићеш
оториноларингологију и тако
даље. У оквиру свих ових спе-
цијалности можеш се опреде-
лити искључиво за лечење де-
це. То може да траје 3-4 године.

Као што видиш, пут до лека-
ра је прилично дугачак. Најма-
ње десет година.

Можеш ли ми некако помоћи?
Постоји ли неки лијек и коме да се
обратим?

МИЈО
Карловац

Коса почиње да седи када се
пигмент длаке замени ваздухом.
Гледано под микроскопом длака
је једна цевчица испуњена пиг-
ментом, а када он почне да се гу-
би у шупљину продиру мехурићи
ваздуха. Тако длака постаје све
блеђа док најзад сасвим не побе-
ли. То се управо догађа и са тво-
јом косом мада до овога најчешће
долази у нешто старијем живот-
ном добу (после тридесете годи-
не). Кад ће коса почети да седи
највише одлучују наследни фак-
тори, мада утицаја има и начин
живота, исхране и различита уз-
буђења. Седа коса не представља
никакво обољење, па према томе
нема ни лека сем, наравно, боје-
ње косе што је прилично мучан
поступак јер често мора да се по-
навља, а обично не даје жељене
резултате.

О својим седим власима немој
више да размишљаш јер те оне
чак могу учинити и привлачнијим и
занимљивијим. Знаш да многи уп-
раво због тога извлаче седе пра-
менове, а теби их је, ето, природа
подарила.

НИЈЕ НЕПОЗНАТ

✉ Да вам се обратим понукао
ме је напис у „Малој пошти“
у „Забавнику“ (број 1683) под на-
словом „Непознат сликар“. И ми у
кући имамо једну слику прилично
великих димензија на којој је потпи-
сан Еисенхут Ференцз. Можете ли
ми нешто казати о том сликару?

МИЛАН
Сарајево

Ево шта смо успели да сазнамо
о твом „непознатом сликару“: Еи-
сенхут Францз-Фран рођен је у
Немет Паланци у Мађарској 26. ја-
нуара 1857. Умро је у Минхену 2.
јуна 1903. Студирао је на Академи-
ји у Минхену. Сликао је призоре из
свакидашњег живота, а бавио се
и резбарењем. Путовао је доста.
Био је на Кавказу, у Турској, Афри-
ци, Италији, Француској. Стаљио је
био настањен у Минхену. Почев-
ши од 1888. излаже у Бечу и Мин-

хену. У париском Салону излагао
је 1895. а у Сједињеним Америч-
ким Државама 1900.

Његова дела налазе се данас
изложена у музеју у Букурешту, у
Музеју лепих уметности у Пинако-
теци у Будимпешти.

СПИС О СЛОВИМА

✉ Забавник читам откад сам
научила прва слова. Сада
имам дванаест година. Желим да ти
поставим питање за које нигде ни-
сам могла да нађем одговор: Коли-
ко је слова имала глагољица, прва
словенска азбука. Покушала сам то
да сазнам из неких књига, питала
сам и наставника, али ништа. Знаш
да је настала у другој половини де-
ветог века, да је њен творац Кон-
стантин Филозоф (Ћирило), да је
компликованија од ћирилице, али о
броју слова ни трага.

БРАНКА
Сутјеска

Први изворни рукописи глаго-
љице нису сачувани. Постоје само
споменици на пергаменту писани
глагољицом, али тек с почетка 11.
века, дакле око 150 година после
настанка глагољице, истовремено
када се појављују и први ћирилски
споменици. Тачан број слова гла-
гољице није утврђен. У најстари-
јем спису о глагољници кога је на-
писао калуђер Црноризац Храбар
помиње се да је Ћирило створио
писмо од 38 слова. То је уједно и
једини писмени податак о броју
слова прве словенске азбуке, али
на њега се не можемо потпуно по-
уздати јер је, као што смо рекли,
настао касније.

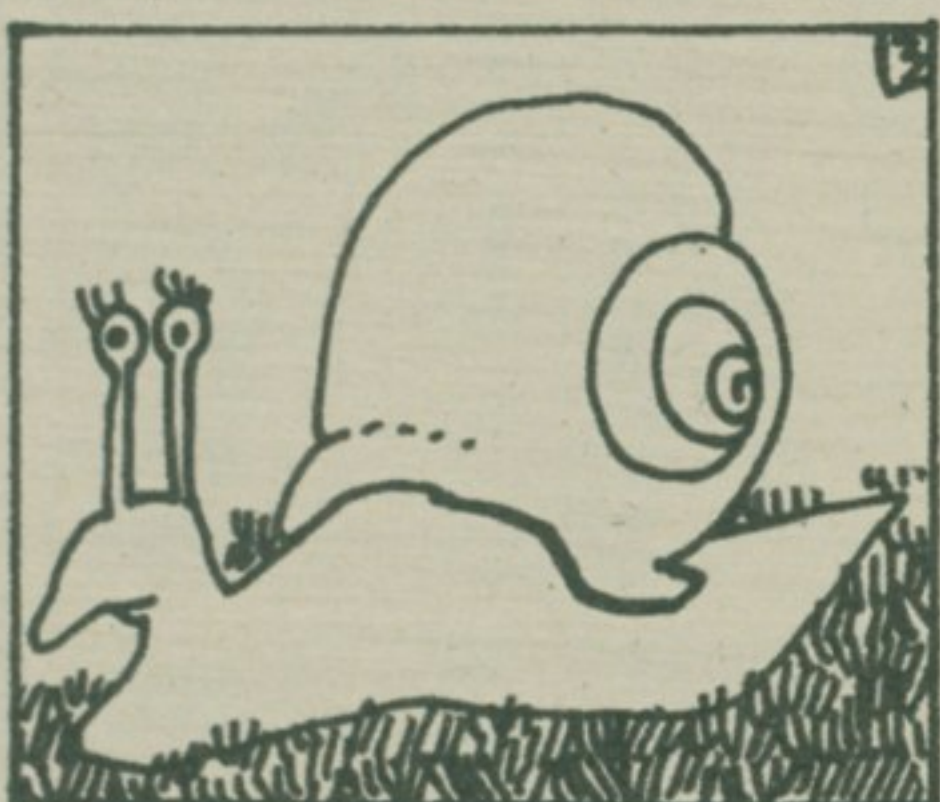
ПРИВЛАЧНИ МЕХУРИЋИ

✉ Имам осамнаест година, а
већ ми се појављују сиједије
власи. Примијетио сам их већ неко-
лико, а да проблем буде већи, има
их све више. Ако тако наставим да
сиједим, убрзо ћу бити потпуно би-
јел. Ово почиње јако да ме брине.
Како ли ћу изгледати? У сваком
случају много старије него што за-
право јесам.

шава и светске фирме се просто
намећу у томе која ће на тржиште
избацити бољи. Ипак, ако је у пи-
тању такозвани „лајка“ филм (35
мм) онда се може рећи да су во-
дећи фото-апарати „Никон“ и „Ка-
нон“ из Јапана и „Лајка“ из Савез-
не Републике Немачке. За „рол“
филм формата 6 / 6 ст предњаче
„Хазелблад“ (Шведска), „Линхоф“
(СР Немачка) и „Мамиа“ (Јапан).

СПОР КАО ПУЖ

✉ Не знамо да ли ће ти се ово
наше питање учинити глупо,
али нас занима којом се брзином
пуж креће. А ево зашто те то пита-

мо: видели смо на телевизији да се
у разним крајевима света организу-
ју необичне трке различитих живо-
тиња (змија, бува, жаба) па смо јед-
ном скупили неколико пужева и по-
кушали да их натерамо да се такми-
че. Није нам баш успело. Стварно
су страшно спори. Надамо се да пи-
тање није исувише тешко.

Поздрав
ВЛАДА, ГАГА и ЗОРАН
Земун

Па, питање није баш ни лако.
Ипак, успели смо да нађемо одго-
вор. Пуж се креће брзином од 8
ст у минути. Један километар пре-
шао би тек за 208 часова, односно
за осам дана.

